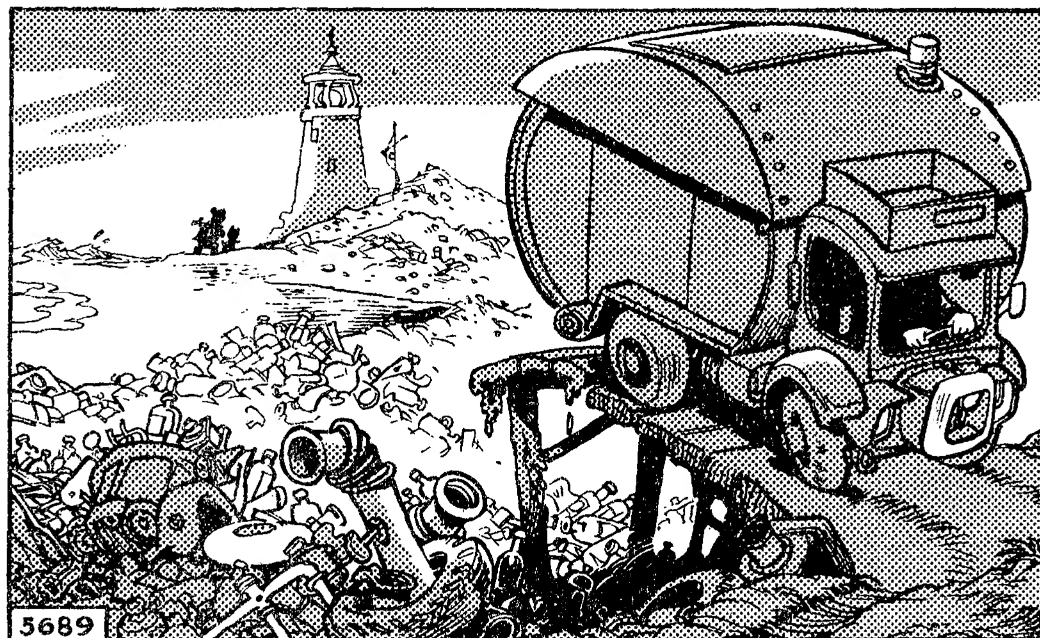
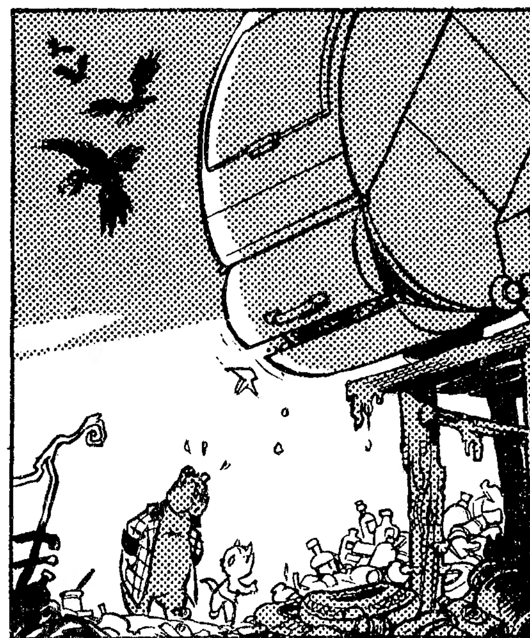
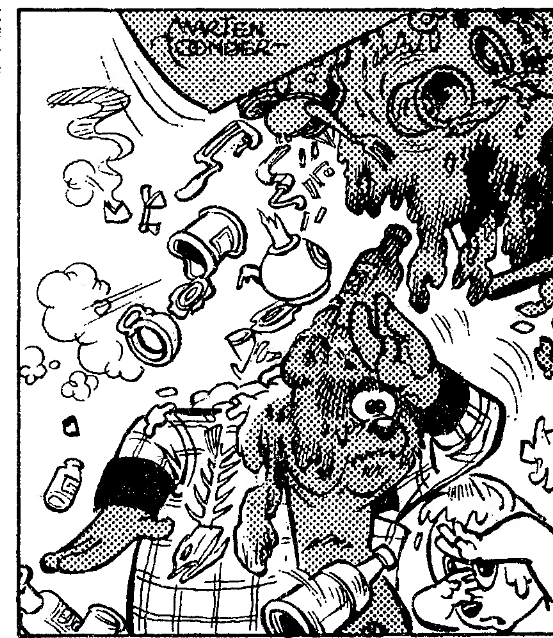
HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5689 Waar de rivier de Rommel in zee uitmondt, ligt het vissersdorpje Krabbezijl, dat vooral in de zomermaanden een gezochte verblijfplaats voor vakantiegangers is. Eertijds lag de blanke top der duinen daar te blinkeren in de zonnegloed, terwijl de witte meeuwen boven het brede strand scheerden. De groeiende stad en de technische vooruitgang eisen echter hun tol — en het is te begrijpen dat de regering dit braakliggende terrein heeft aangewezen als stortplaats voor vuilnis. Er zijn echter lieden die bezwaren tegen deze ontwikkeling hebben — en een van hen is, jammer genoeg, heer Bommel.

Nog niet lang geleden bracht hij een weekend door in het schilderachtige plaatsje, maar gedurende een strandwandeling deed hij niet veel anders dan de neus ophalen en misnoegd naar de zwarte kraaien kijken, die de plaats van de meeuwen hadden ingenomen.

'In mijn jeugd', sprak hij bitter, 'was hier alles anders en beter. Toen ik, als knaap, wel eens met mijn goede vader pootje ging baden, was het zand schoon. Maar nu is het door al die afval en weggooiflessen heel akelig onder de voeten, als je begrijpt wat ik bedoel.'

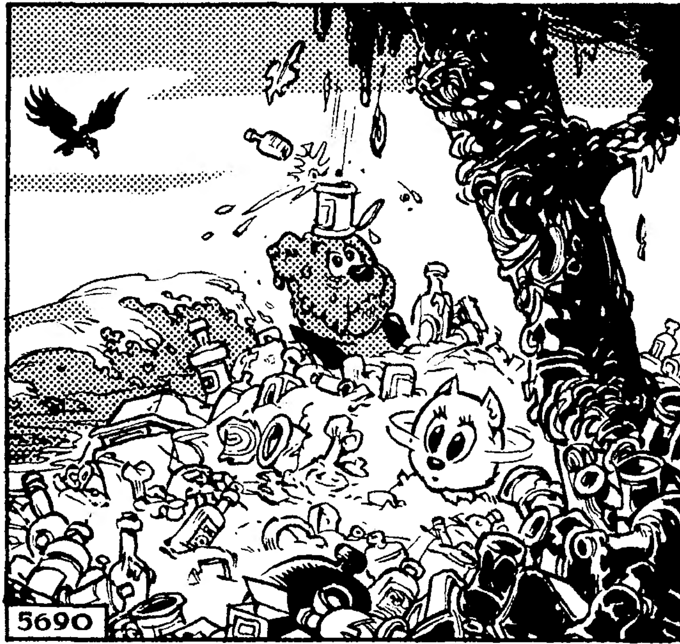
'Ach,' zei Tom Poes, die hem vergezelde, 'u moet in het heden leven, heer Ollie. Alles verandert nu eenmaal.'

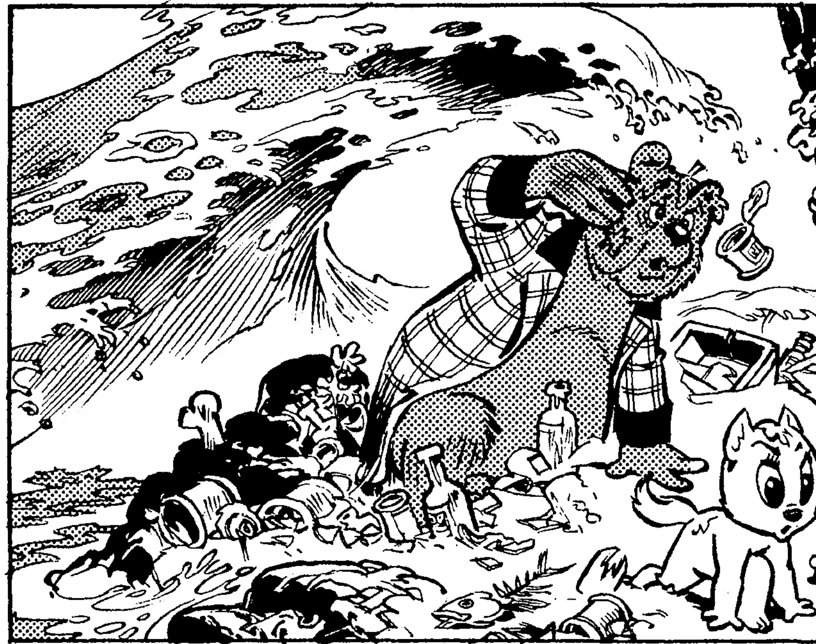
Zo pratende hadden ze de plek bereikt waar de stadsreiniging haar vuil placht te storten - en de gevolgen bleven niet uit.

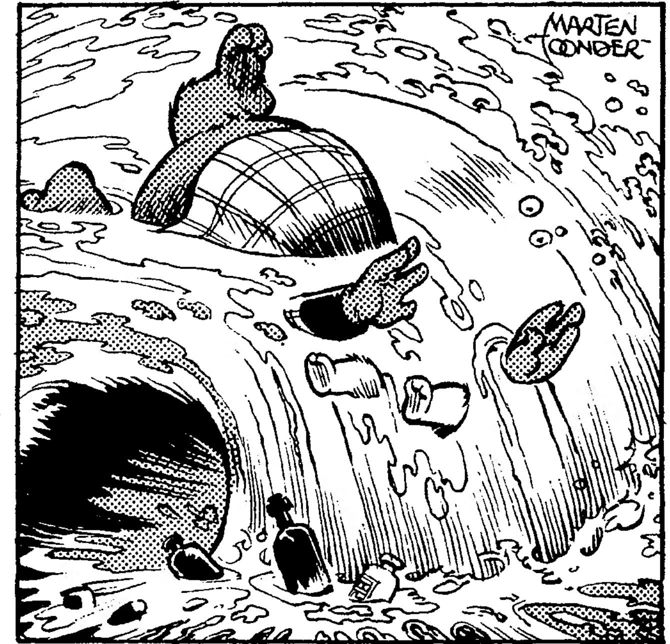
Een auto van de gemeentereiniging hief namelijk juist op dat moment ronkend zijn stortbak omhoog en ledigde deze rommelend en kletterend boven de hoofden van de strandwandelaars.

970628

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

5690 Dezen bevonden zich daardoor plotseling tot aan de hals in kwalijk geurende prut, zodat het genot van de zilte zeelucht hun geheel verging. Gedurende enige tijd overstemde het kwakken van neerstortend vuilnis het geruis van de branding en het krassen der kraaien, maar toen trad er een gedrukte stilte in.

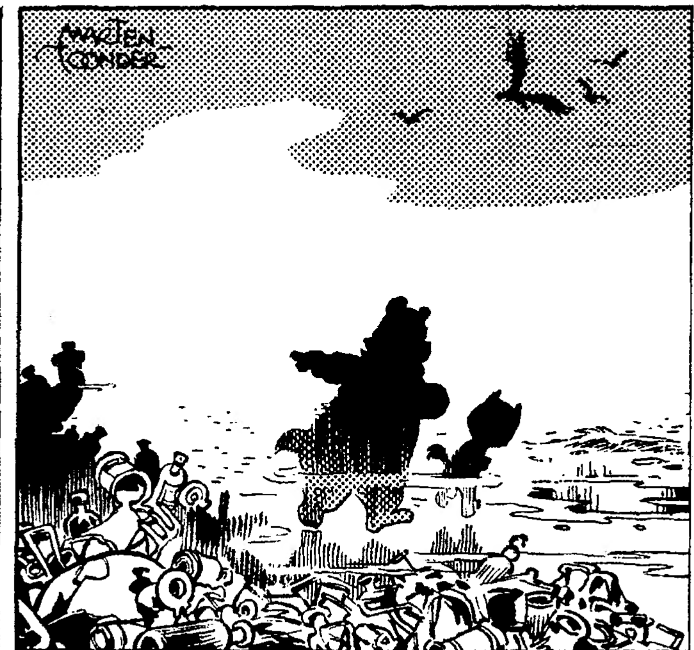
‘Oempf’, sprak heer Ollie ten slotte. ‘Vloegel was hiel alles betel... en ook andels... blmpf... Dit is geen oold vool... voor een heer. Hoe worden we ooit weer schoon, Tom Poes? Zeg eens wat!’

Met deze woorden begon hij moeilijk en vol weerzin uit de afval te klimmen, terwijl hij enige groenteresten van zijn gelaat verwijderde. Doch nu bleek hoe mooi alles in de natuur geregeld is. Want, terwijl de besmeurde vakantiegangers zich uit de vaalt verhieven, rees er achter hen een hoge brandingsgolf omhoog, die hen bruisend en schuimend overspoelde en alle ongerechtigheid met zich voerde. In plaats daarvan trad er nu echter een ander verschijnsel op.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

5691 Zoals meer ontwikkelde lezertjes zullen weten, is de zee een uitgezochte stortplaats voor olie en andere vloeibare resten. Dit is dan ook de reden, dat Tom Poes en heer Ollie zwart en glimmend uit het sop kwamen.

'Bllmpf', sprak heer Bommel, nadat hij enige tijd door schrapen en rochelen zijn mondholte gereinigd had. 'Chlmps... Ik wil hier weg, Tom Poes!'

Hij keek verslagen naar zijn eens zo frisse jas en daarop snoof hij de lucht op. Het was begonnen te misten; uit de zee woeien klamme, grijze nevels aan en de geur van bederf, die over het verlaten strand hing, werd sterker.

'Ik wil weg', herhaalde heer Ollie met klagende stem. 'Ik wil naar huis.'

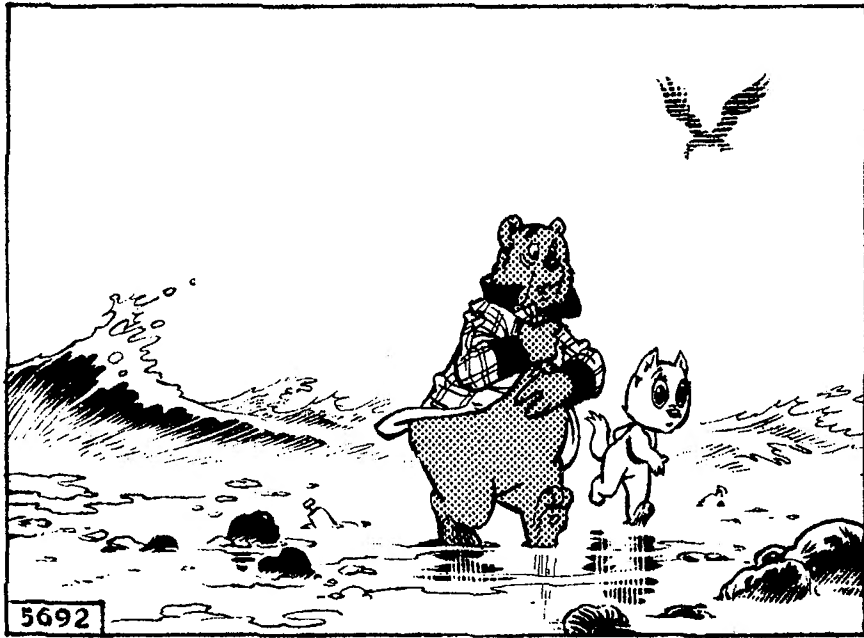
'Hm', zei Tom Poes. 'We zijn hier nu eenmaal. Dit is misschien niet zo'n goeie plek, met al die fabrieken in de buurt. Als we een beetje naar het noorden gaan, wordt het strand vanzelf schoner. Flink stappen, heer Bommel, dan wordt u weer warm.'

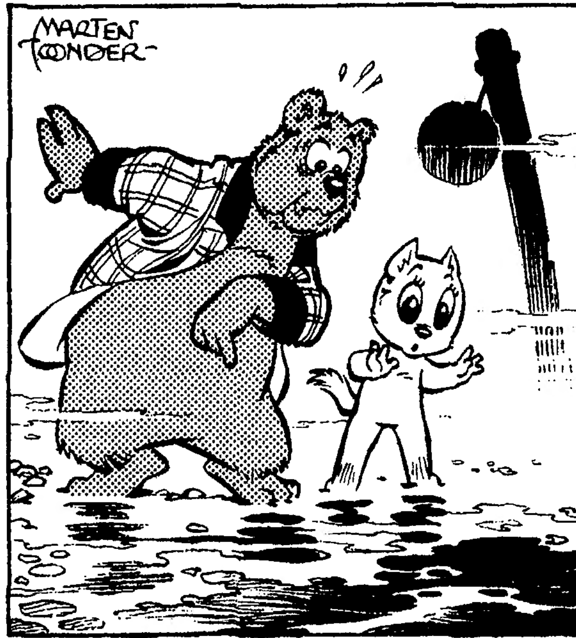
Heer Ollie gaf met tegenzin toe en een kort poosje liepen ze zwijgend door de toenemende mist langs de vloedlijn. Maar toen had hij er genoeg van.

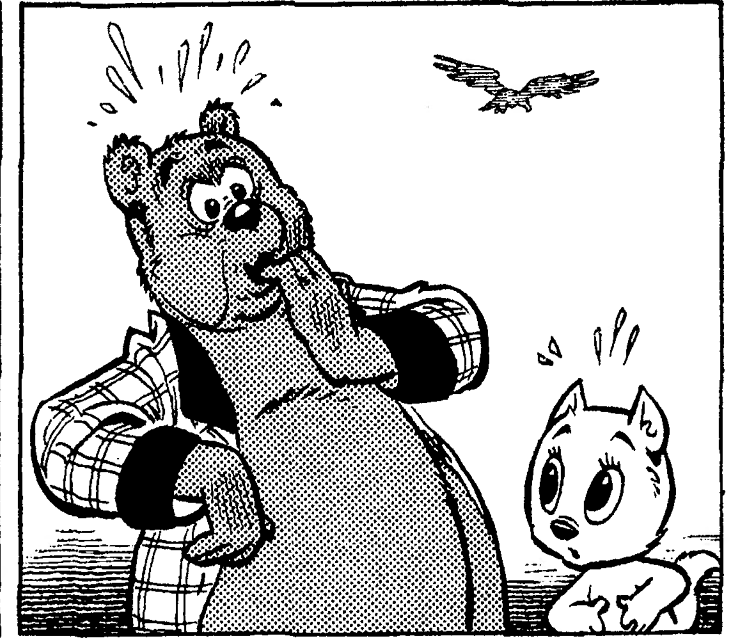
'Ik wil naar huis', zei hij klappertandend. 'Kom mee, jonge vriend, we gaan landinwaarts. Ik heb nog nooit zó naar een warm bad verlangd.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5692 Tom Poes sputterde niet meer tegen; waarschijnlijk kreeg ook hij genoeg van de gore golven en de grijze nevels, die in de vallende schemering nog grauwer schenen.

Ze keerden de zee dus de rug toe en begonnen in de richting van de duinen te lopen.

'Daar vinden we ergens wel een pad, dat weer naar de bewoonde wereld voert', zei heer Bommel. Hij trok huiverend zijn geoliede jas wat dichter om zich heen en vervolgde: 'En naar een warm bad. Dit alles is héél slecht voor iemand met mijn gevoelig gestel. Zo'n verblijf aan zee kon wel eens het einde van mijn loopbaan betekenen, als je begrijpt wat ik bedoel.'

'Hm', zei Tom Poes, maar verder kwam hij niet. Tot zijn verbazing stonden ze plotseling opnieuw voor een bruisende golflijn, die uit de mist op hen toe spoelde.

'Hoe-hoe k-kan d-dat?' stamelde heer Ollie. 'W-we lopen toch l-landinw-waarts. D-dat weet ik zeker, zeg nu z-zelf!'

'Ja', gaf Tom Poes aarzelend toe. 'Ik begrijp het ook niet. We moeten op een zandbank geraakt zijn, die bij hoogwater door de zee omringd wordt.'

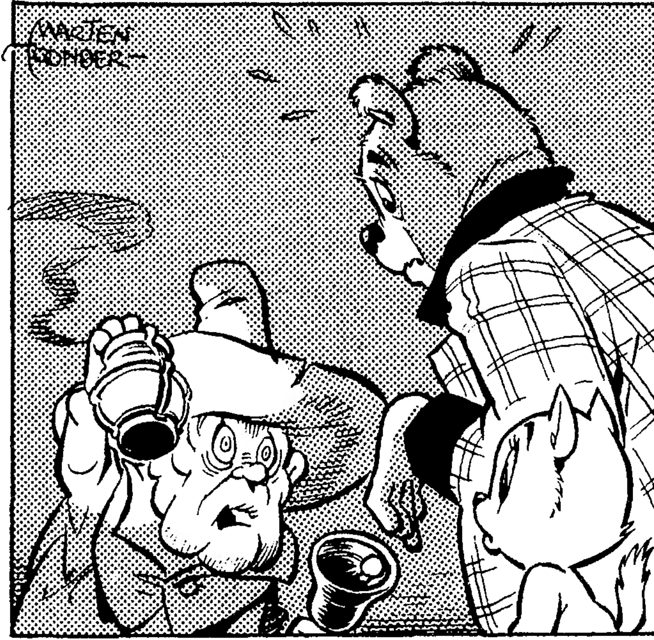
Heer Bommel zweeg even om dit te laten inwerken en langzamerhand nam zijn gelaat een grauwe kleur aan.

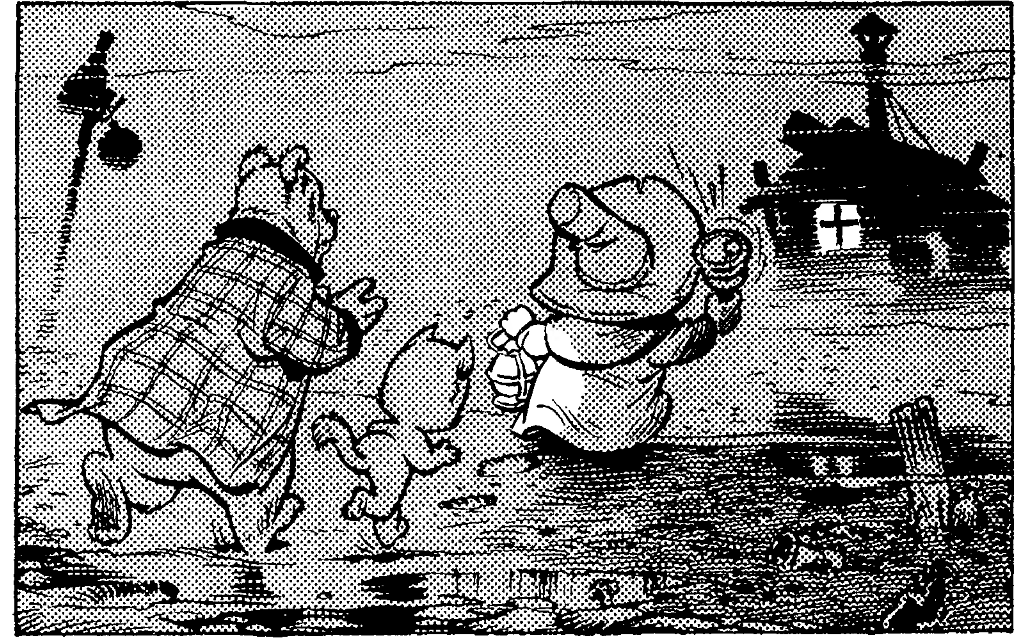
'Een zandbank...' herhaalde hij toen met toonloze stem. 'Door zee omringd. Misschien... misschien wordt hij wel overspoeld!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5693 'Kom', zei Tom Poes, 'het wordt steeds donkerder. Misschien zit deze zandbank ergens nog aan het land vast. We kunnen het beste de vloedlijn volgen.'

Heer Ollie wist ook geen beter plan en zo liepen ze terneergeslagen en kleumerig verder over het kleffe zand. Maar hoe ze ook keken, overal kabbelde de oliebranding, die door de reinigingsmiddelen uit de flessen hevig schuimde.

'Witter dan wit', prevelde heer Bommel stil voor zich heen. 'Misschien dat ze ons er later verstild en verschoond uit ophalen...'

Zijn vreugdeloze overpeinzing werd gestoord door het geluid van een bel en een dorre stem die vaag door de nevels tot hen kwam.

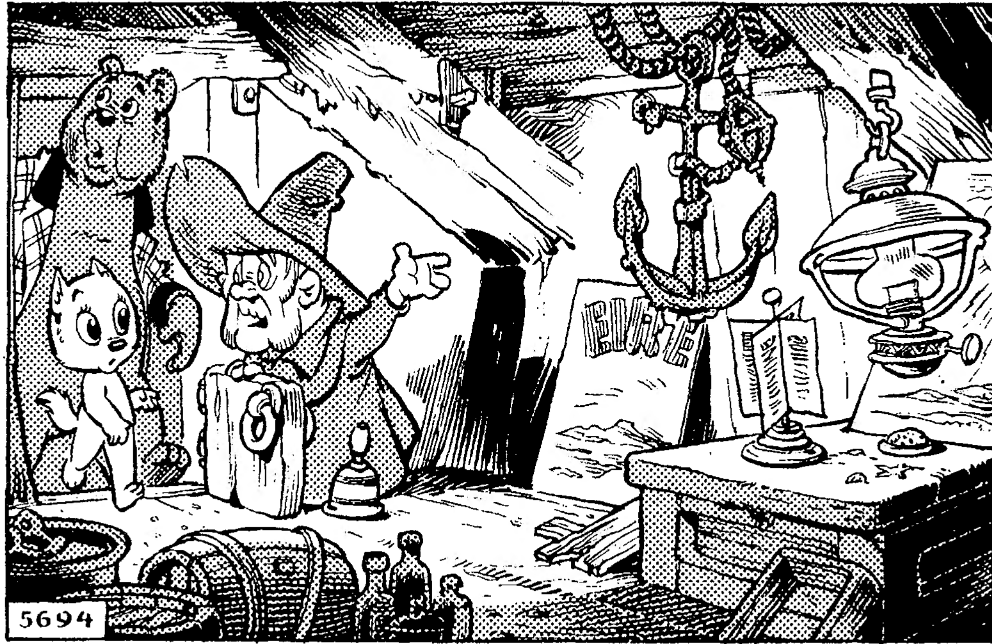
'Hoog water!' riep de stem. 'De vloed komt hoog! Vóór zes uur binnen zijn!'

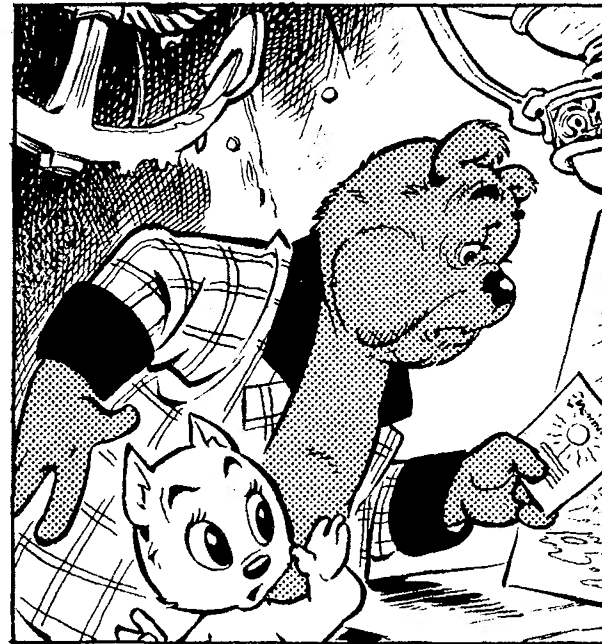
Nu doemde er een schimmige gedaante op, die zich in het gele licht van een olielamp over het natte zand bewoog.

'Voor zes uur binnen zijn', sprak de verschijning, toen hij de ongelukkige wandelaars gewaar werd. 'Wee degene die geen beschutting heeft. Kom mee, heren. Het is springvloed vandaag.'

Met deze woorden schuifelde hij snel het land op en Tom Poes en heer Ollie, die hem opgelucht volgden, zagen na een poosje een oude hut uit de mist te voorschijn komen.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN
Door Marten Toonder

5694 De vreemdeling opende de deur van het gebouwtje en trad binnen.

'Kom erin, heren', sprak hij. 'Dit is het huis van de strandvoogd — en die ben ik. Het huis blijft staan, zolang het niet wordt weggespoeld; en als het wordt weggespoeld, kan ik het met wrakhout weer opbouwen. Het ambt brengt echter niet veel op en daarom heb ik hier ook maar een reisbureau gevestigd.'

'Een reisbureau?' mompelde heer Bommel, bevreemd rondblikkend.

Het geluid van de branding drong dreigend door de dunne wanden heen en de geur van bederf kierde door de spleten. Maar het mistte hier niet en dat deed iets van zijn moed terugkeren.

'Wat een onzin', sprak hij dan ook afkeurend. 'Een reisbureau op een plek waar men niet af kan!'

'Ja', zei Tom Poes. 'Als het werkelijk hoog water wordt, zal er niet veel van dit huis overblijven.'

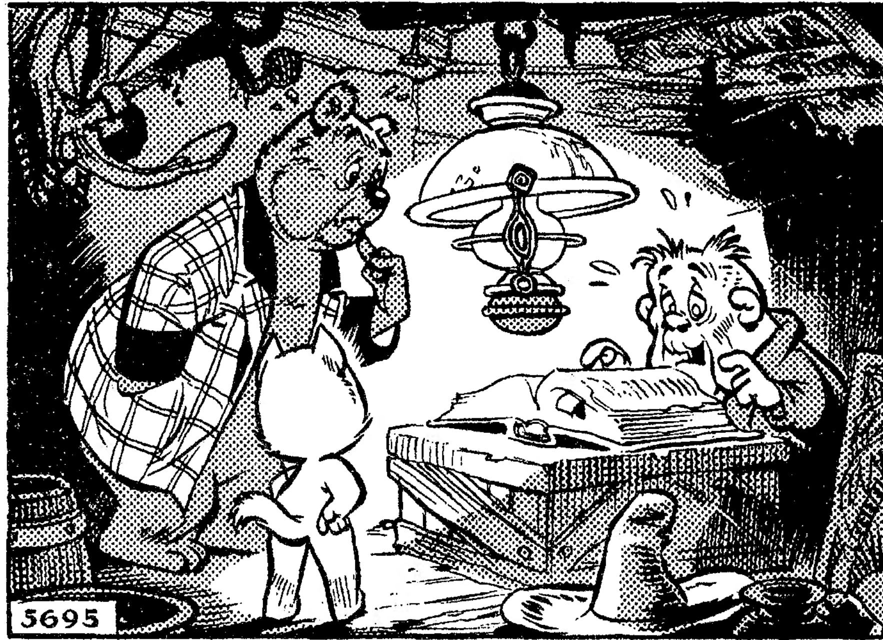
'Dat denk ik ook niet', hernam de strandvoogd. 'Maar daarom is mijn reisbureau nu juist een uitkomst. Men moet wel reizen, of men wil of niet!'

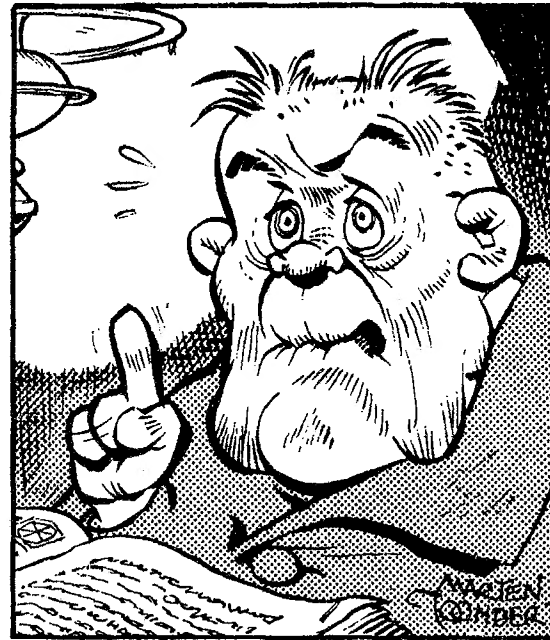
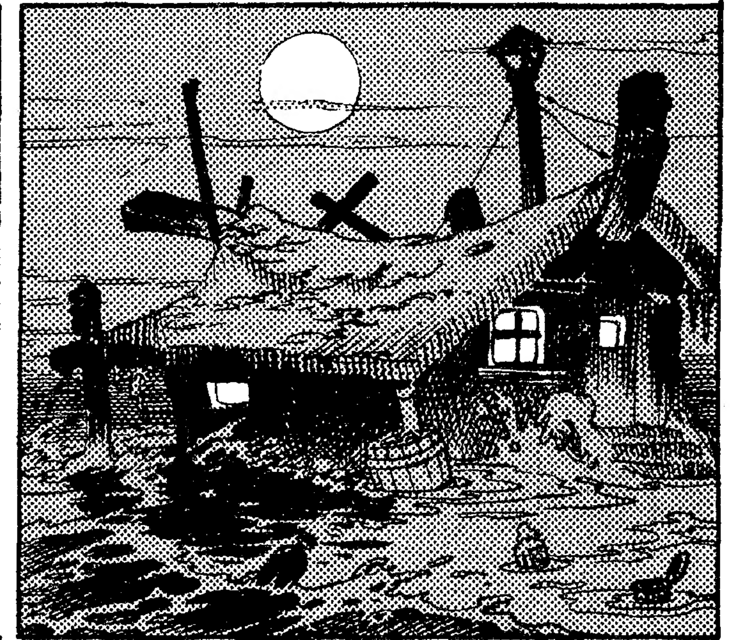
'Toen ik jong was, was alles veel rustiger', klaagde heer Bommel, maar het mannetje liet hem niet uitspreken.

'Ja, ja', riep het met krassende stem. 'Sommigen verlangen naar vroeger en anderen wachten op later. Men heeft geen heden, hè hè! Maar het heden dient om te reizen, heren! Alles, wat u nu nog om u heen ziet, zal vergaan. We moeten voort, anders hebben we geen toekomst.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5695 De strandvoogd trok een boek uit een omgebouwde sinaasappelkist en begon er in te bladeren.

'Eens kijken', sprak hij. 'U moet dus op reis. Wat zal het zijn? Het zonnige zuiden kan ik u niet aanbieden. De verbinding is verbroken, vrees ik. En wat de overige windstreken betreft...'

Hij zweeg even, en in de stilte was het brullen van de golven buiten akelig hoorbaar. Ook was er een wind opgestoken, die huilend door de kieren van de wankele hut blies en de lamp deed schommelen. Heer Bommel huiverde.

'Ik wil naar huis', zei hij klagend. 'Ik wil niet op reis!'

'Dat is hetzelfde', hernam het mannetje. 'Maar omdat u geen enkele richting uit kunt, zitten we met een kleine moeilijkheid: we moeten het reizen door de ruimte vergeten. U kunt alleen nog maar door de tijd. Ik kan u een mooie passage geven, want de maan is vol — en dan is het springtij. Wat denkt u ervan? Een unieke gelegenheid om kennis te maken met het Nieuwe Denken in Novo, heren. En geheel kosteloos!'

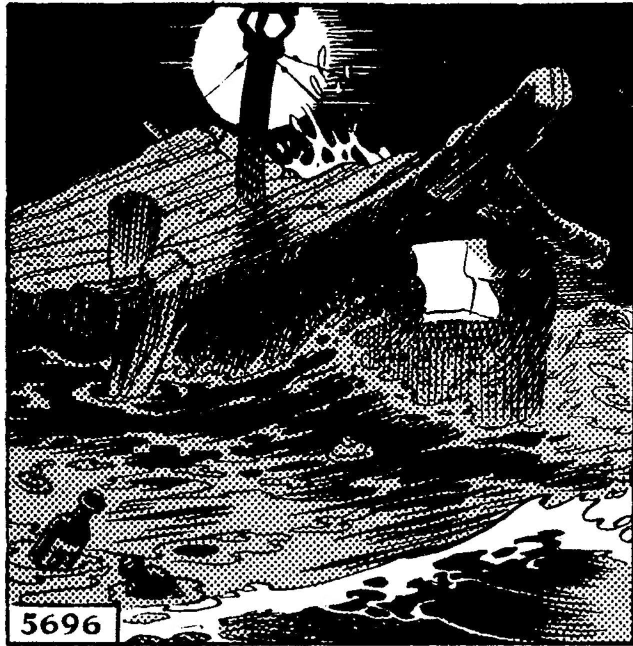
'Ik wil echt liever naar huis!' herhaalde heer Ollie bijna schreiend. 'B-Bommelstein, be-bedoel ik. W-wat jij, Tom Poes?'

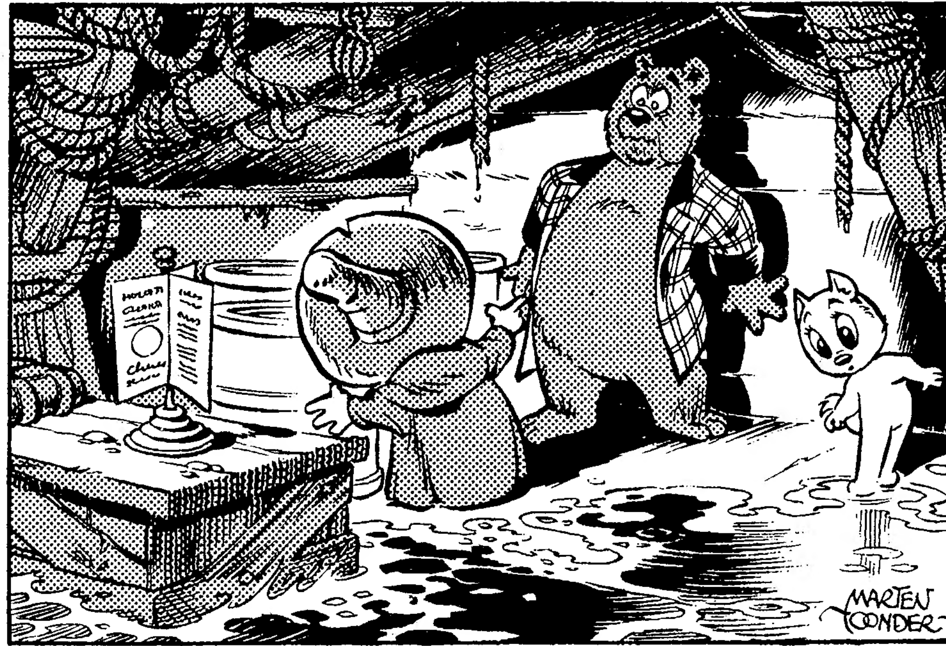
De gastheer schudde echter somber het hoofd.

'Er is geen keuze', verklaarde hij met dorre stem. 'We zijn afhankelijk van de stroom — en die gaat alleen in de nieuwe richting. Er is trouwens haast bij. De tijd dringt!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5696 Nu, dat was waar. Want nauwelijks was het ventje uitgesproken, of de eerste golven van de branding sloegen reeds tegen het gebouwtje, zodat het houtwerk lelijk verzakte — en van de zandbank was reeds lang niets meer te bekennen. Zover het oog reikte kolkten de golven in het bleke maanlicht; slechts enig afval duidde de plaats aan waar het strand gelegen had.

Ook in de hut was het opkomend tij duidelijk waarneembaar. Door alle kieren drong de vloed naar binnen en weldra geraakte het meubilair op drift.

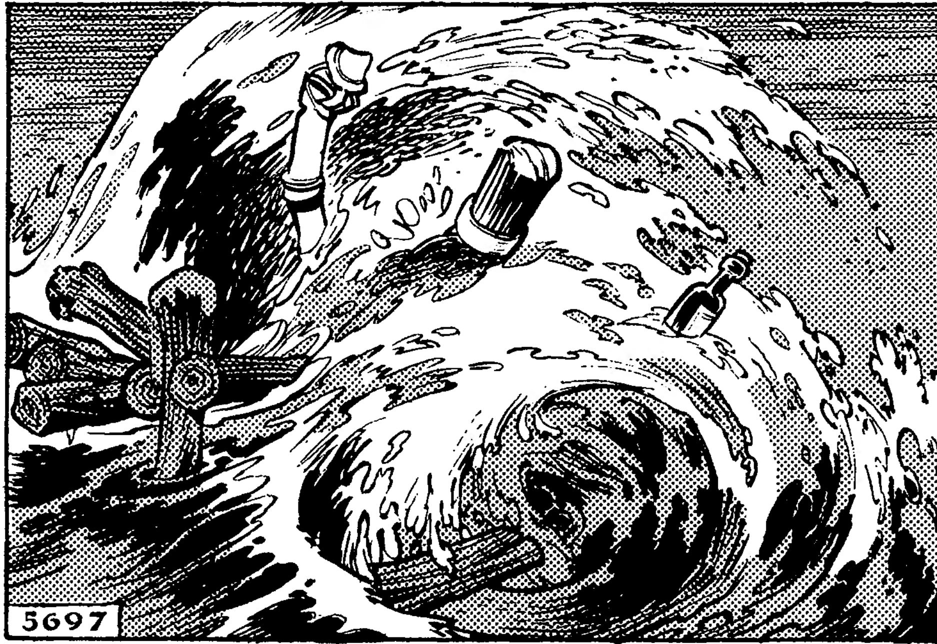
'Het is zo ver', sprak de strandvoogd, zijn hoed opzettend. 'Het zal u duidelijk zijn dat we uit het heden weg moeten. Blijft u vooral kalm, er is niets ongewoons aan de hand. Zo is het altijd met springtij. Gaat u rustig in een fust zitten, de stroom is gunstig.'

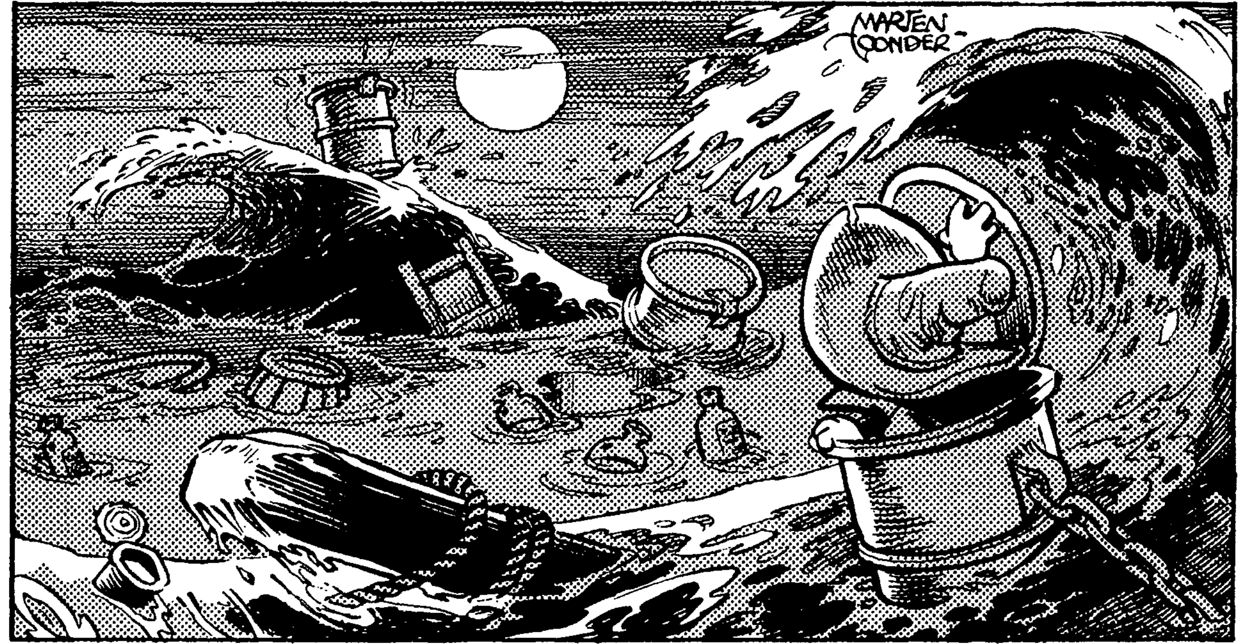
Zo sprekende wees hij op enkele ijzeren vaten, die tegen de wand stonden.

Heer Ollie, die zich op een droog plekje had teruggetrokken, keek er vol afgrijzen naar. Doch voordat hij een tegenwerping had kunnen maken, sloeg een zware roller de voorgevel weg, zodat hij plotseling tot aan de ribben in de branding stond.

'Wel opschieten', drong de gastheer aan, terwijl hij heer Bommel in een wankelend vat duwde. 'Het heden is maar kort!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

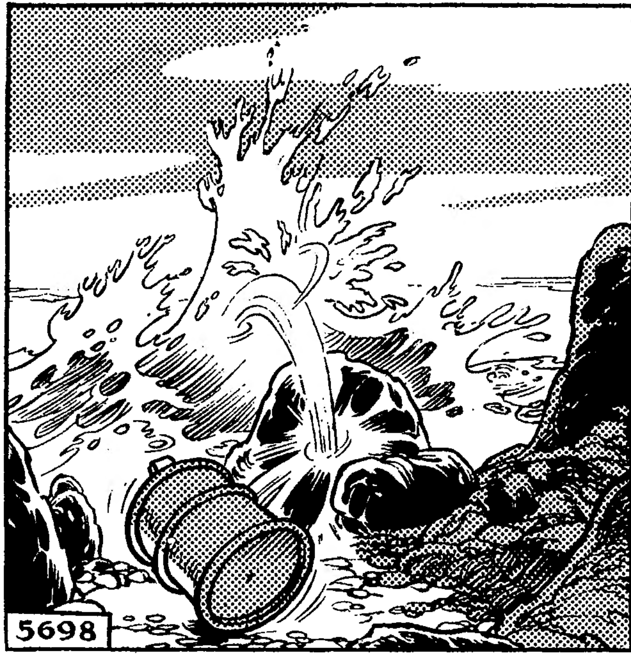
5697 Meteen daarop bleek reeds hoeveel waarheid de woorden van de eenvoudige man bevatten. Een machtige deining, die zachtjes nadergleed, verhief zich plotseling hoog in de lucht. En voordat iemand 'pas op' had kunnen zeggen, stortte de roller zich op het dak van de wankele woning. De gevolgen bleven niet uit; het gebouwtje zakte in elkander — en toen de watermassa zich gorgelend terugtrok, was er niets meer dat overeind stond. Wrakhout en armelijk meubilair dreven ordeloos onder de bleke maan en gedurende enige ogenblikken zag het er naar uit, dat ook ieder teken van leven was weggevaagd. Doch toen doken er uit de branding drie ijzeren fusten op. Twee ervan spoedden zich, gedreven door wind en stroom, zeewaarts; het derde bleek door een ketting aan de bodem verankerd te zijn en bleef dus waar het was.

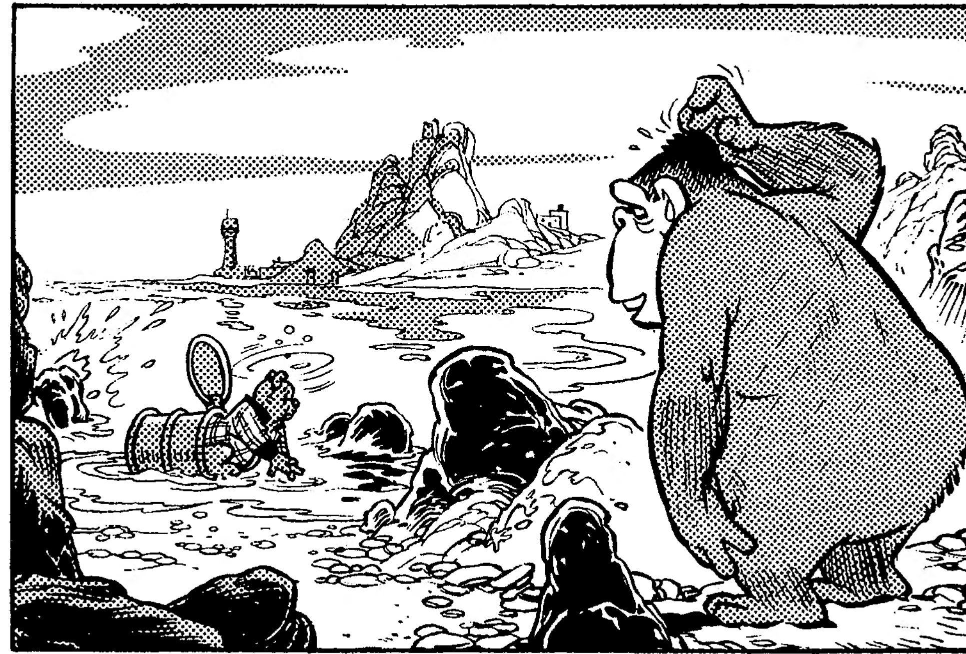
Het deksel van dit derde vat nu, verhief zich onder een knarsend geluid om doorgang te verlenen aan de hoed van de strandvoogd. Gedurende enige ogenblikken oogde het ventje de wegdrijvende tonnen na en luisterde hij naar het klaaglijk geroep dat uit de achterste opsteeg. Toen knikte hij goedkeurend.

'Wie in het heden leeft, kan blijven waar hij is', sprak hij tot zichzelf. 'Zoals ik. Maar de anderen moeten voort, daar leren ze van. Goeie reis! Hèhèhèhè!'

En met dit akelige gelach sloot hij zijn vat.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

5698 Over de zeereis die heer Ollie maakte, wil ik kort zijn. De ontberingen van een fijngevoelig heer in een ijzeren fust, door ruwe golven heen en weer gekaatst, zijn niet te beschrijven. Daarom meld ik slechts, dat het vat bij het krieken van de morgen op de rotsachtige kust van het eiland Novo werd geworpen. Gedurende enige tijd lag het daar, omspoeld door de kabbelende zee. Doch toen begon het al rollend te bewegen, er klonk wat gebonk dat hol door het metaal galmde, en het deksel opende zich.

Nu vertoonde ook de inzittende zich aan het milde zonlicht.

'Oempsjj...' sprak heer Bommel, een diepe teug zeelucht inademend. 'Twasjtewasj... oow...'

Na deze woorden kroop hij plassend uit zijn omhulsel en ging versuft in het schuim zitten.

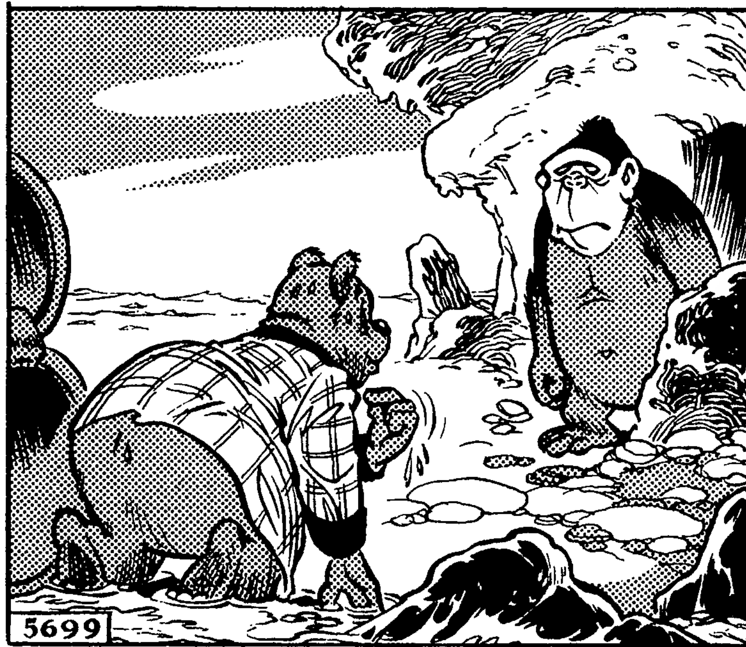
Zijn aanspoeling was niet geheel onopgemerkt gebleven. Van achter enige steenklompen werd hij door een inboorling gadegeslagen — en na enig talmen naderde deze op zachte voeten. Heer Ollie had hem niet in de gaten, daarvoor had hij het te druk met het tellen van zijn kwetsuren en het verzamelen van zijn gedachten.

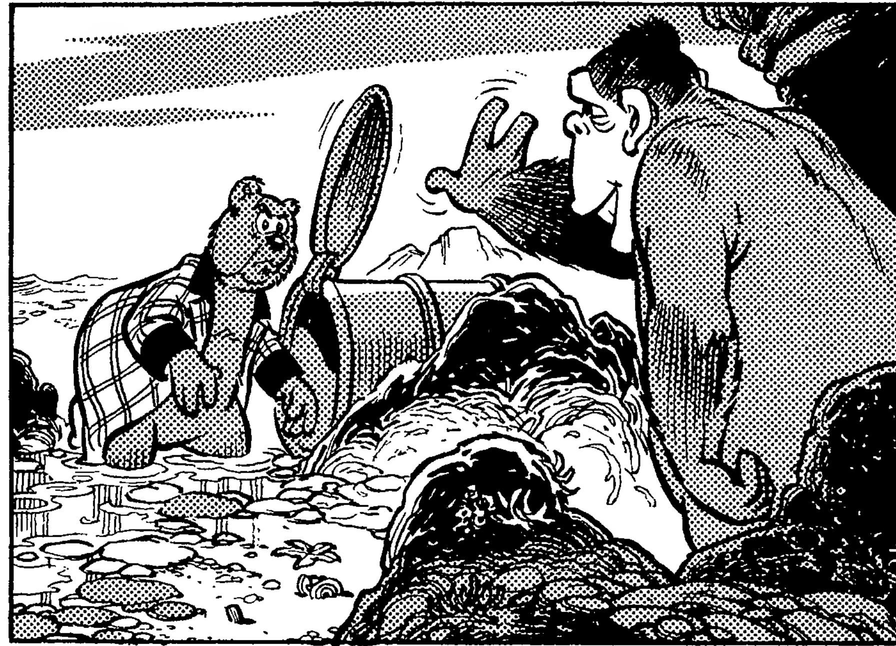
'Hoe fresjijk istit allesj', prevelde hij stil voor zich heen. 'Maar kleef nog, gloof ik... W-w-waar isj Tom Poesj?'

Hij sloeg moeilijk de kijkers op en nu viel zijn glazige blik op de naderende vreemdeling.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5699 Deze bleef op enige afstand staan en keek nieuwsgierig naar heer Bommel, die zich op handen en voeten in het sop ophield. De ontberingen van de afgelopen reis speelden hem nog parten, maar het zien van een levend wezen gaf hem nieuwe moed.

'Mijn naam is Bommel', sprak hij op zwakke toon. 'Olivier B. Bommel, een heer van stand, die door de zeereis ernstig geleden heeft...'

Op het eenvoudige gelaat van de inboorling tekende zich een diepe verbazing af, die door heer Bommel verkeerd werd uitgelegd.

'Ik heb een teer gestel', vervolgde hij. 'Daarom heb ik verzorging nodig en versterkend voedsel. Geld speelt geen rol...'

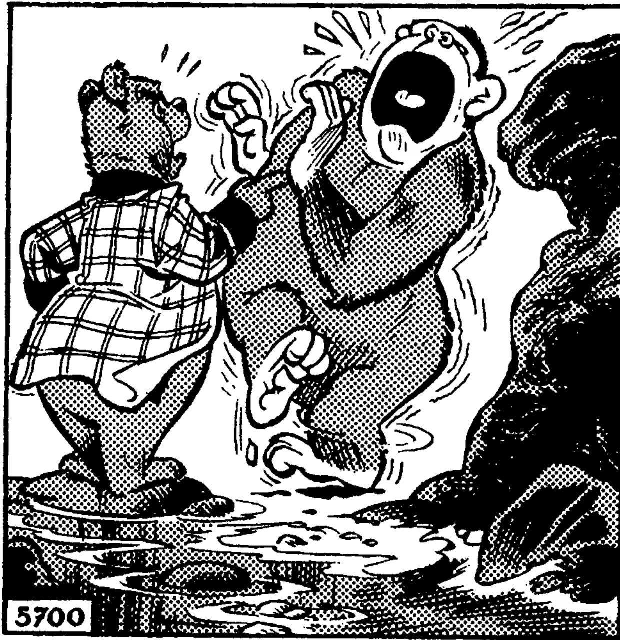
'Wow, hé!' riep de ander temend uit. 'Wat 'n gek, hé! Moet je mij hebben? Nou moet je es goed luisteren. Ik zal je wat vertellen. Je ziet er gek uit. Je bent anders. Je stinkt. En laten we nou wel wezen; iemand helpen doet alleen een kneusje.'

Heer Ollie zweeg even om het gehoorde te laten inwerken, doch toen kwam hij plassend overeind, terwijl een frons zijn gelaat verduisterde.

'Zo ben ik nog nooit aangesproken!' riep hij verontwaardigd. 'Welk een grofheid! Is dit soms het Nieuwe Denken, waar die strandvoogd het over had?'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5700 Hij deed een pasje voorwaarts en stak een strenge wijsvinger uit.

'Ik zal me ernstig over u beklagen bij de overheid', hernam hij. 'U bekladt de goede naam van uw land!'

De inboorling kromp ineen onder de berisping en omdat de angst hem blijkbaar te veel werd, sperde hij de mond open en begon luidkeels om hulp te roepen. Dit had onmiddellijk gevolgen. Uit allerlei hoeken en gaten stroomden omwonenden naderbij, die luide van hun misnoegen blijk gaven.

'Het is Nul Negen!' riep er een. 'Hij heb herrie met een rare barrel!'

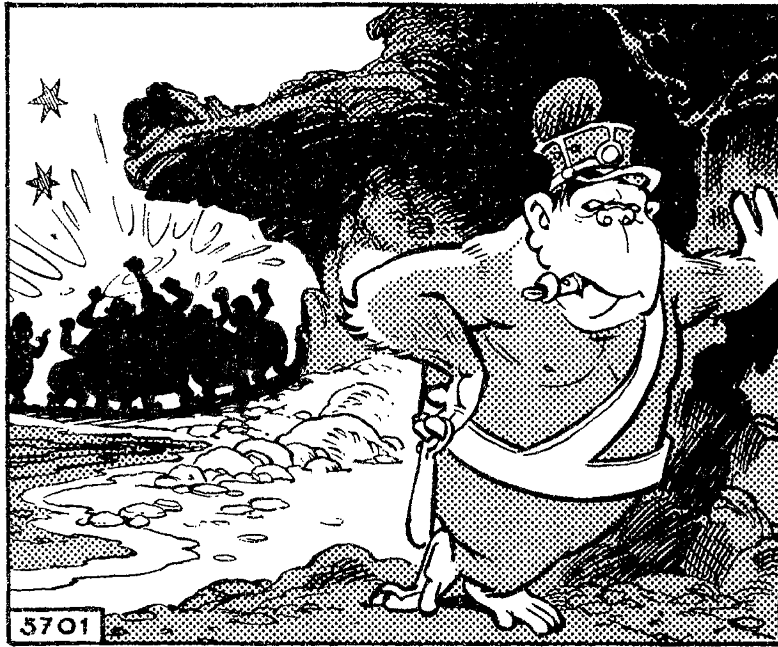
'Kijk es, wat een jassie!' schreeuwde een ander. 'Laten we nou wel wezen. Dat gaat zo maar niet!'

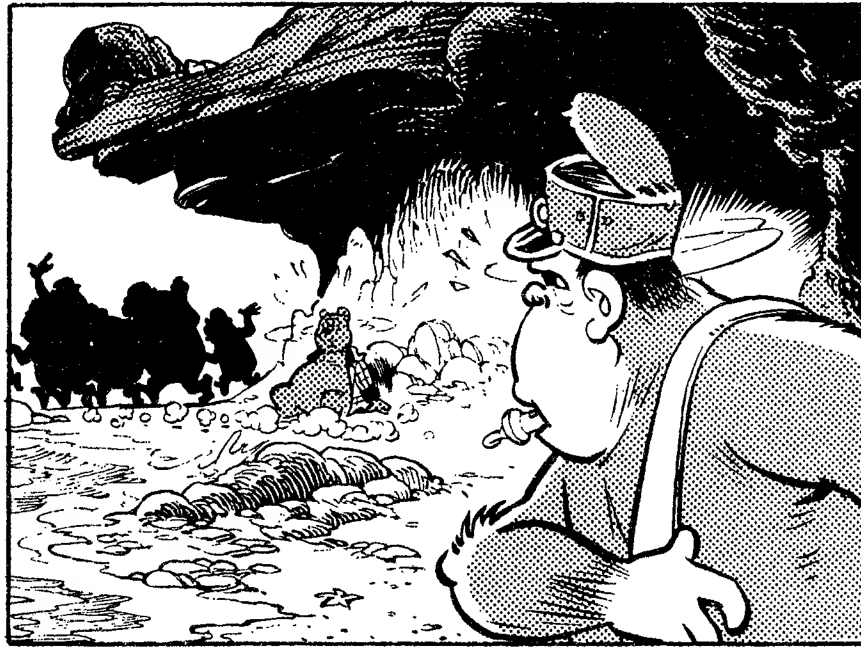
'Ik zal je wat vertellen', vulde een derde aan. 'Eén tegen één is geen stijl. Laten we hem gaan rimpelen!'

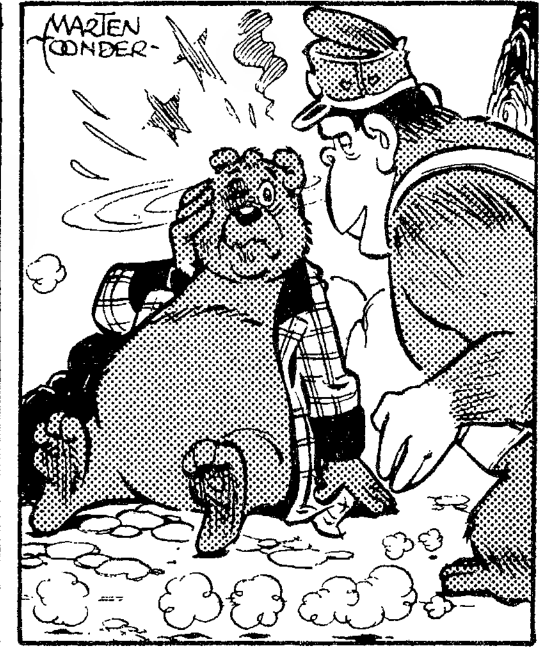
Dit voorstel vond veel bijval en even later was de aangespoelde heer dan ook omringd door een joelende menigte.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5701 Voordat heer Bommel wist wat er gebeurde, stortte deze zich op hem en nu ontstond er een ongelijk gevecht. Boven de rauwe kreten van de inboorlingen steeg het hulpgeroep van de ongelukkige schipbreukeling eenzaam op. Gelukkig was er hulp bij de hand.

Niet ver vandaar stond een politieagent zijn ronde te doen, en omdat hij de wetten op zijn duimpje kende, wachtte hij rustig totdat het oploopje er genoeg van had. Pas toen het getier zich verwijderde, wendde hij zich om en slenterde naderbij.

'Is dat klop!' sprak hij vormelijk. 'Eigen schuld. Je geeft aanstoot. Doorlopen.'

Heer Ollie opende moeilijk een dichtzittend oog.

'Ikkik w-werd aan-aangevallen...' stamelde hij. 'Het is vr-vr-vreselijk! Ik wil een aanklacht indienen tegen die l-lafaards! Met z'n allen tegen één...'

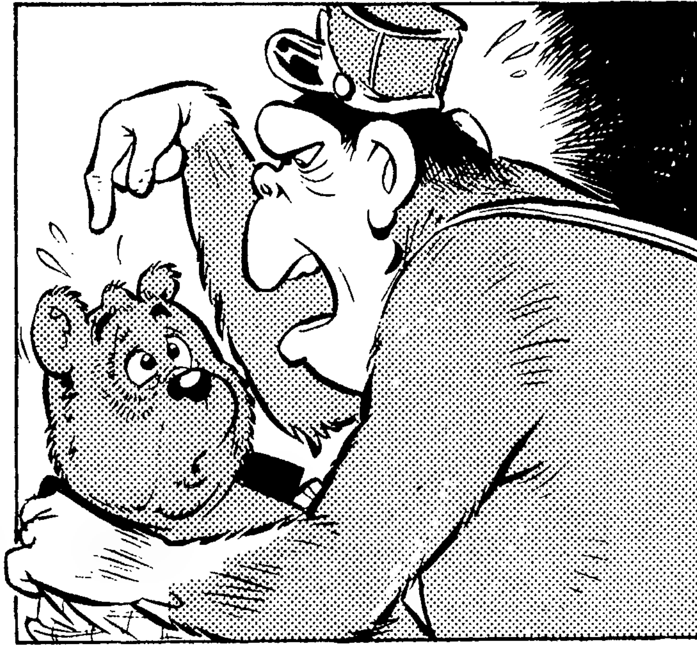
Het gezicht van de beambte betrok.

'Wat denk je wel?' vroeg hij. 'Natuurlijk met z'n allen tegen één. Anders kan je toch niet winnen? Mot je mij hebben? Nou moet je es luisteren. Ik zal je wat vertellen. Je bent een rare. Je ziet er gek uit. Geef me je nummer maar. Ik ga jou es haarfijn uitpluizen.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5702 Hoewel heer Bommel ernstig bezeerd was in de vechtpartij stond hij waardig op om de politiebeambte op zijn plaats te zetten.

'Het is heel treurig, wat hier gebeurt', sprak hij. 'In plaats dat men een bezoekend heer gul verwelkomt en verpleegt, slaat men hem onder ruwe taal tegen de grond. En wat doet de politie? Die wacht totdat de misdaad gepleegd is. Is dat orde handhaven?'

'Orde... eh... wat?' gromde de agent. Hij krabde zich onder de pet om beter na te kunnen denken - en hoe meer hij dat deed, hoe meer zijn gelaat betrok.

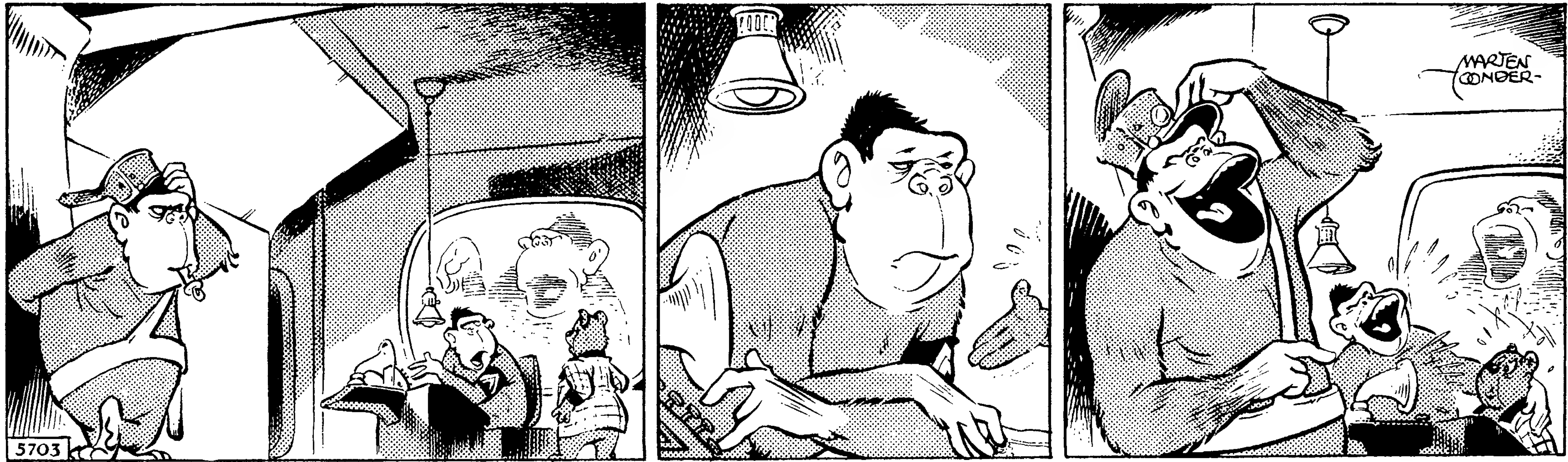
'Orde?' riep hij ten slotte boos. 'Ik zal jou es wat vertellen, met je dure praat. Je hoeft mij m'n vak niet te leren. Ik zorg, dat de lol van de Novo's niet gestoord wordt. Dat is orde!'

'Oh...' zei heer Ollie, terugkrabbelend. 'D-dat wist ik niet. Dit is een vreemd land voor mij, dat moet u niet vergeten.'

'Daar heb ik je!' snauwde de ander. 'Jij bent anders! Dat dacht ik direct al. Jij hoort hier niet thuis. Ik zal jou es wat vertellen. Jij gaat met me mee naar het bero. Je gaat je nummer opgeven.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5703 Heer Bommel werd een kaal en hol gebouw binnengeleid, waar een meerdere van muziek genoot.

'Zo', sprak de agent, 'vertel het nou maar es aan de sersjant. Hij kan beter met dure praatjes omgaan dan ik.'

'En of', gaf de hogergeplaatste toe. 'Daar heb ik mijn vertaalmesjientje voor. Wat is je nummer en wat doe je al zo? Wat moet dat geruite jasje? Langzaam praten.'

'Ik ben een heer en geen nummer', zei heer Ollie. 'Mijn naam is Bommel en ik ben hier in dit land onheus behandeld.'

Daarop vertelde hij in korte trekken wat hem was overkomen, waarbij hij niet weinig gehinderd werd door de zanger, die op het televisiescherm aan het werk was. De sergeant luisterde echter aandachtig en drukte van tijd tot tijd op een toets van het toestelletje dat op zijn bureau stond.

Toen heer Ollie ten slotte uitgeput zweeg, drukte hij een knop in en nu begon een metalen stem uit een luidsprekertje te dreunen.

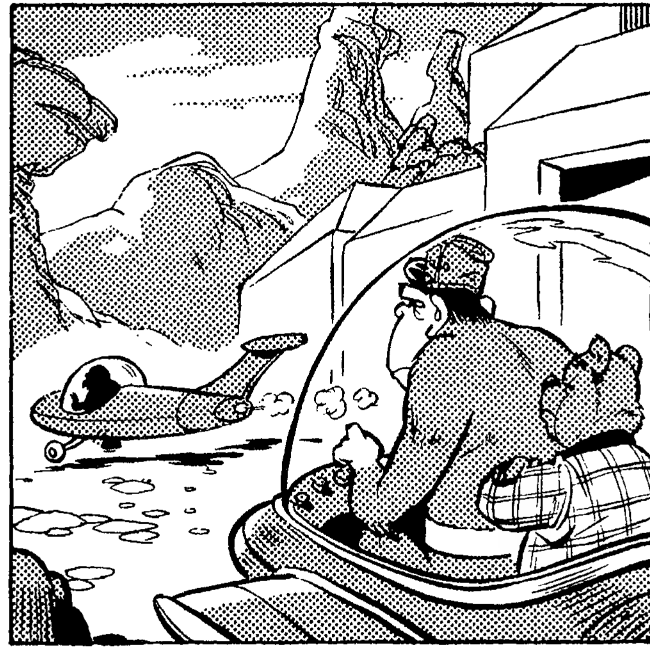
'Heer,' sprak de stem, 'uitslover. Denkt achterstevoren. Stand; slecht soort. Teer gestel; kneusje. Lafheid; verstandig inzicht.'

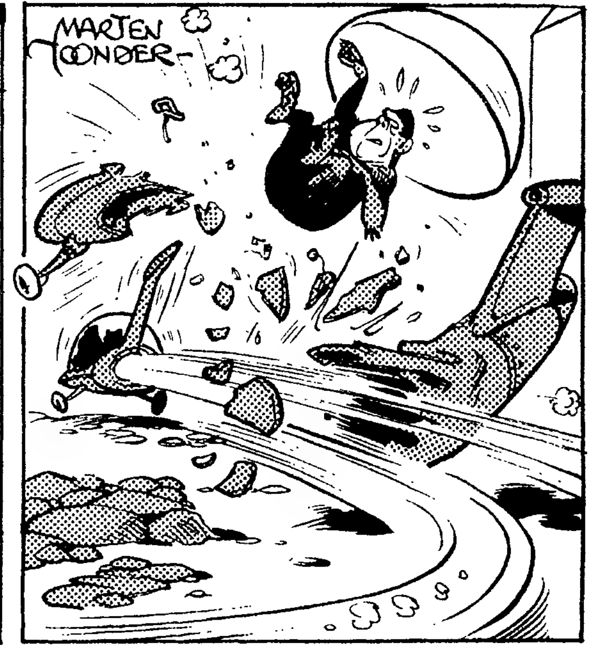
Het apparaat was nog lang niet uitvertaald, doch de agent en de sergeant barstten in zo'n luid gelach uit, dat het niet langer verstaanbaar was.

'Nou, jij bent er eentje!' sprak de hoogstgeplaatste beambte ten slotte. 'Rijp voor de school. Breng hem weg, Nul Dertig!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

5704 De agent greep heer Ollie in de kraag en voerde hem naar buiten. Daar hingen enige omstanders rond, die de beklagenswaardige nieuwsgierig gadesloegen.

'Een heel rare', verklaarde de ambtenaar. 'Hij zegt, dat hij een omgekeerd denkende uitslover is, zegt hij. Een slecht soort, zegt hij. Hij is een kneusje, zegt hij.'

'Dat heb ik niet gezegd!' riep heer Bommel.

De politiebeambte duwde hem hoofdschuddend in een gereedstaand voertuig en begon op enige knoppen te drukken.

'Het is maar goed dat je hier bent terechtgekomen', zei hij. 'Hier in Novo zullen we je wel gladstrijken. Hou je vast!'

Deze laatste waarschuwing was wel nodig, want na het indrukken van de laatste knop zette de wagen zich met zó'n snelheid in beweging, dat de inzittenden achterover werden gedrukt.

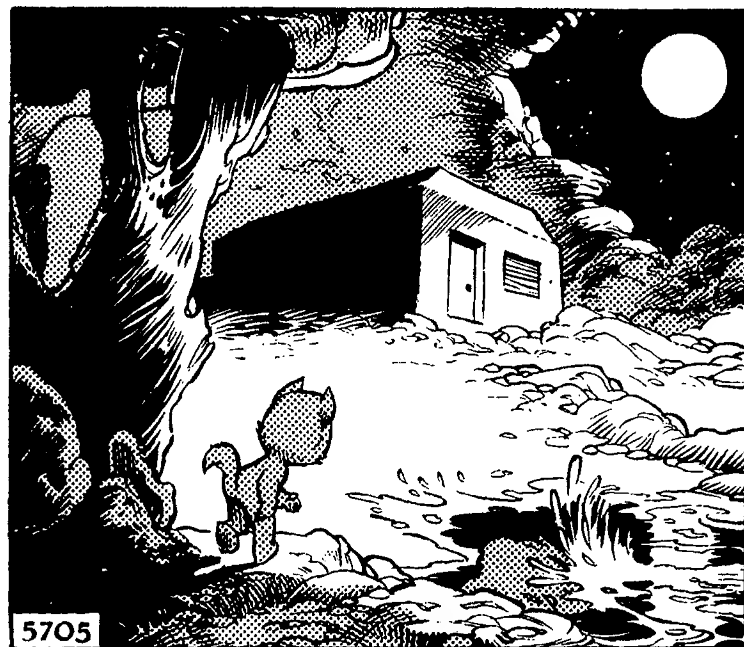
'Pas op!' riep heer Bommel nog. 'Er komt verkeer van rechts.'

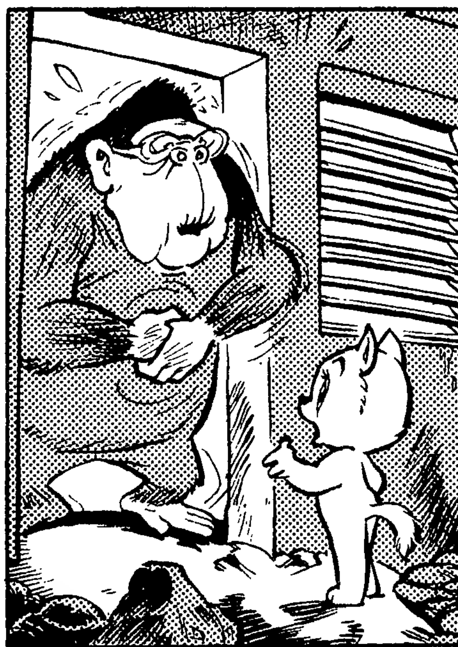
Het was echter reeds te laat. Het voertuig waarin hij gezeten was, boorde zich met een daverende slag door de voorligger heen, zodat die in stukken uit elkander spatte.

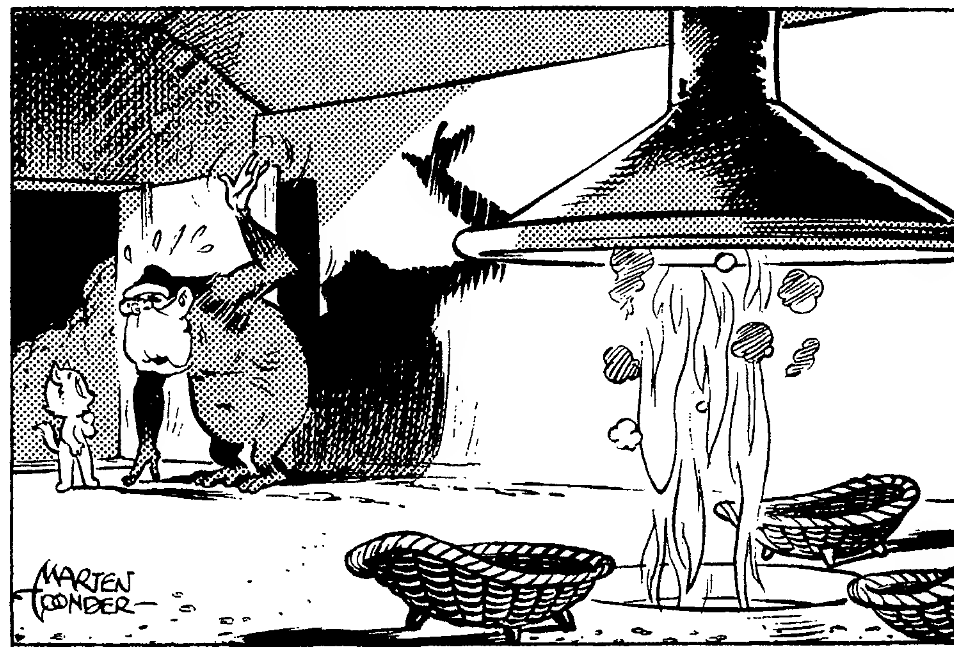
'Pliesiewagens hebben altijd voorrang', legde zijn begeleider rustig uit. 'Dat moet iedereen weten.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5705 Tom Poes was een eind verder op de kust aangespoeld dan heer Ollie, maar omdat hij een gunstige stroom had gehad, was het nog nacht, toen hij uit zijn fust kroop.

'Zo,' prevelde hij, 'dit is dus Novo. Ik zal goed opletten, want hier moet veel te leren zijn. Maar eerst moet ik zien dat ik wat te eten krijg; die zeereis was geen lolletje.'

Met deze gedachte liep hij naar een woning, die zich niet ver vandaar in het maanlicht aftekende, en klopte aan.

Na enig wachten werd de deur voorzichtig geopend en de bejaarde bewoner vertoonde zich vreesachtig op de drempel.

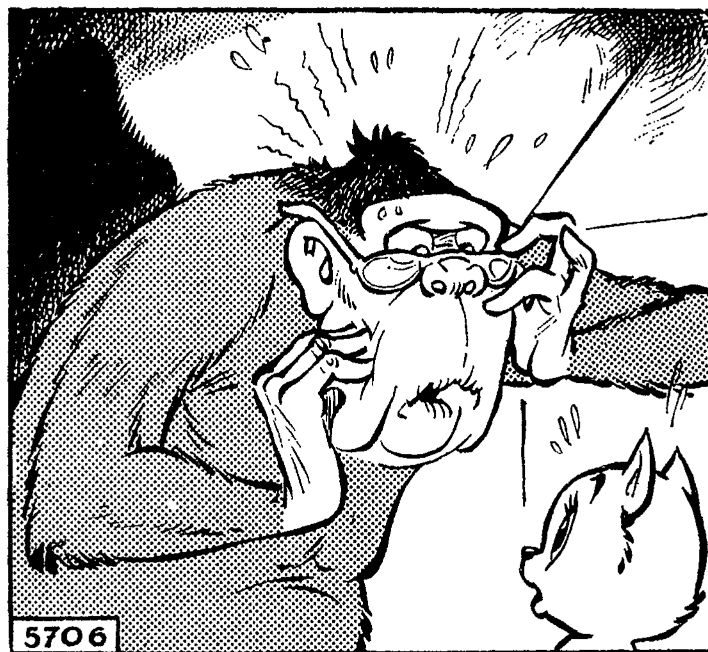
'Oooh... eh...' sprak deze. 'Een rare! Eh... je hebt toch geen... eh... gevoel voor humor?'

'Ik weet niet wat u bedoelt', zei Tom Poes. 'Ik ben hier in de buurt aangespoeld en ik ben niet zo goed op de hoogte met het Nieuwe Denken, ziet u?'

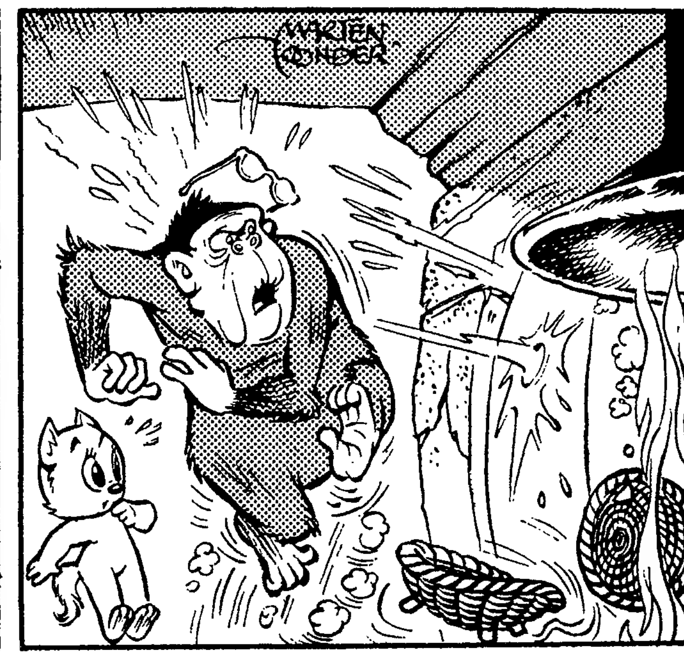
'Aangespoeld?' herhaalde de grijsaard. 'Dat is verdacht. Maar kom er even in. Ik eh... ik dacht dat je mijn huis om wilde gooien. Laten we nou wel wezen. We moeten met onze tijd meegaan.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5706 Tom Poes stapte het kale vertrek binnen en keek nieuwsgierig om zich heen. Maar veel tijd daarvoor kreeg hij niet. De bejaarde gastheer boog zich over hem heen om hem door zijn brilletje nauwlettend op te nemen. Het was duidelijk dat de oude zenuwachtig was.

'Net wat ik dacht!' sprak hij beverig. 'Je bent anders. Dat is gevaarlijk voor mij. Laten we nou wel wezen. Vanavond liepen er nog een paar jongens van de Hopbende om mijn huis heen. Die zijn altijd op een verzetje uit.'

Wat hij daarmee bedoelde zal de lezertjes duidelijk zijn, wanneer ze een blik naar buiten werpen. Want daar bewogen zich in het maanlicht een paar figuren die loerend naar het verlichte huisje keken.

'Die ouwe Nulnul Zevenenvijftig', sprak er een. 'Hij is nog op. Laten we een lolletje hebben.'

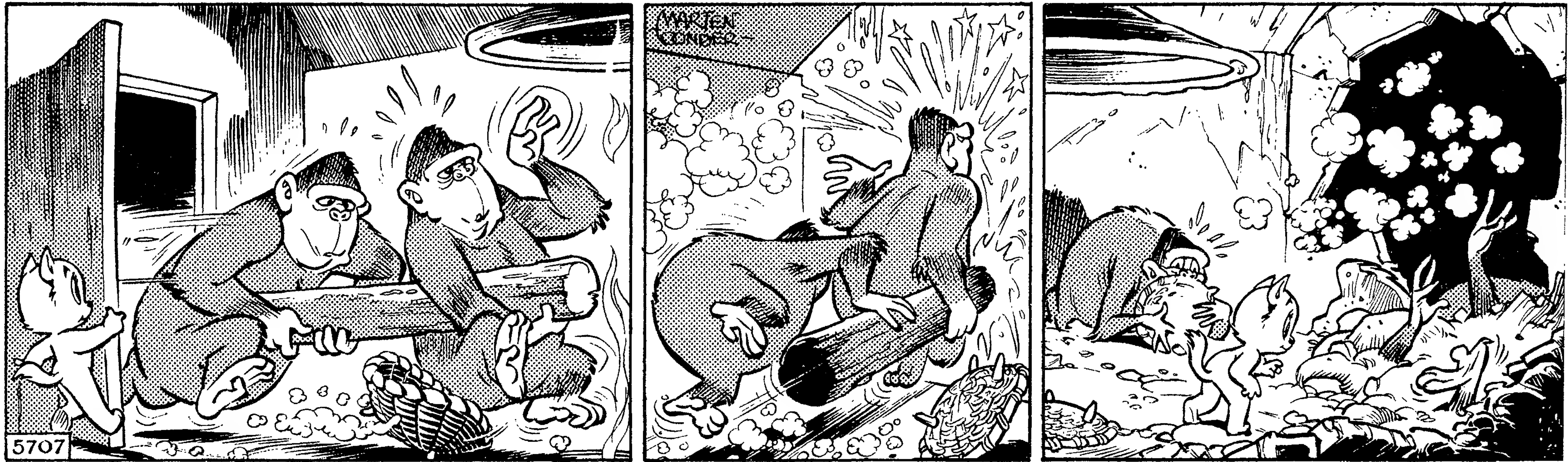
'Wow', gaf de ander toe. 'Laten we een lolletje hebben.'

Met deze woorden greep hij een boomstam en begon die in de richting van het huisje te slepen. De gevolgen waren al spoedig merkbaar. Want voordat Tom Poes om nadere uitleg had kunnen vragen, kwam het zware voorwerp met zo'n kracht tegen de deur aan dat de wand geheel doorboog.

'Daar heb je het', jammerde de gastheer opspringend. 'Een grapje.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5707 De dreun werd door andere gevolgd, zodat de muur ernstige scheuren begon te vertonen. De gastheer trok zich schuw in een hoek terug, waar hij met een gemaakte glimlach naar zijn splijtende woning keek.

'Een grapje', prevelde hij met trillende lippen. 'Jongens van de Hopbende. Willen een verzetje. Jeugd moet zich uitleven. Laten we nou wel wezen...'

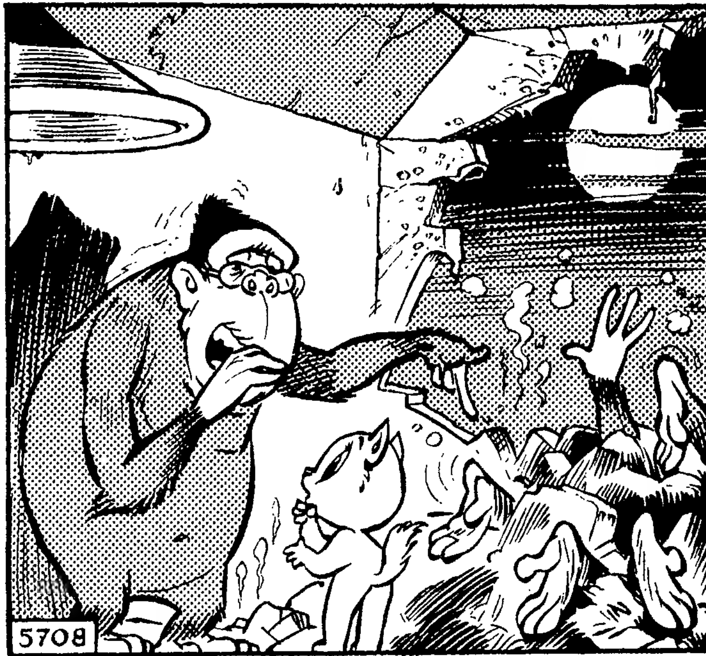
'Uitleven, hè?' zei Tom Poes, die het gedaver begon te vervelen. 'Dan weet ik nog iets leukers.'

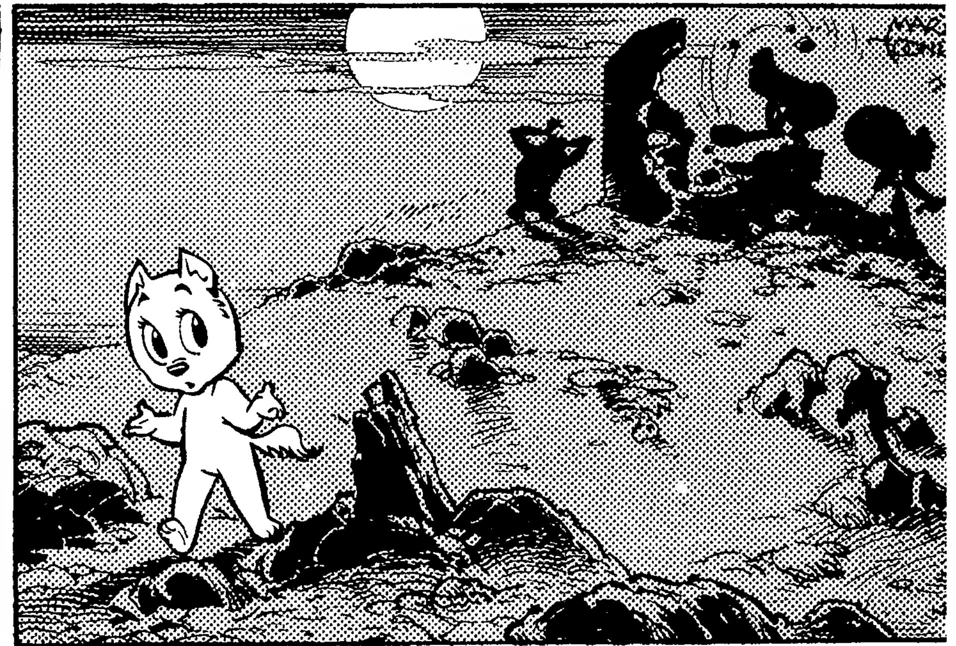
Met deze woorden opende hij de deur, net op het moment dat de jongens van de Hopbende er met hun balk tegenaan wilden rammen. Nu ze echter geen hindernis meer op hun weg vonden, daverden ze ongeremd het kale interieur binnen. De voorste trachtte nog af te remmen, maar hun snelheid was zó groot, dat ze in galop het vertrek doorkruisten en met een zware dreun tegen de overliggende wand stieten. Op deze klap was het eenvoudige metselwerk niet berekend. Het boog door en stortte toen gedeeltelijk in, de beide grappenmakers onder het puin bedelvend. Nu viel er een stilte, die slechts verbroken werd door het suizelen van de wind en het rollen van de branding.

De bewoner hief voorzichtig het gelaat op van achter de stoel die hij als schild gebruikte en keek verwezen naar het toneeltje.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5708 De maan scheen vredig door de ingestorte muur naar binnen, maar de rust werd alweer verstoord door een beginnende beweging in de puinmassa.

'W-waarom heb je dat gedaan?' vroeg de grijsaard bijna schreiend. 'Nu hebben die jongens zich pijn gedaan!'

'Hun eigen schuld', zei Tom Poes. 'Als u me nu even helpt, zullen we ze met die balk het huis uit jagen, en dan...'

De ander liet hem echter niet uitspreken.

'Ik dacht het wel!' riep hij klagend. 'Je hebt lef! Maar daarvan zijn we hier niet gediend. Laten we wel wezen! Dat leidt alleen maar tot ellende. Die jongens verveelden zich. Hadden zin in een verzetje. Hoe gaat dat?'

'Een mooi verzetje', zei Tom Poes.

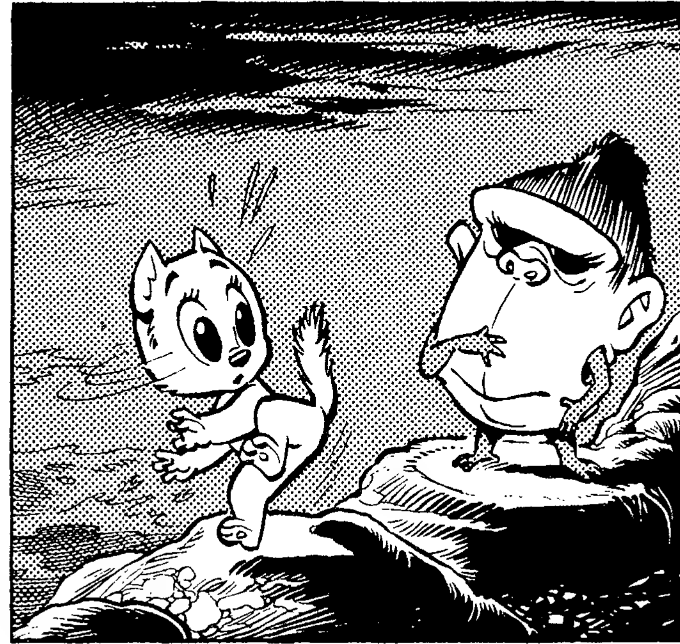
'Ze moeten zich toch ergens uitleven', jammerde de oude. 'Dat doen ze graag hier, bij mij. Het geeft nog een mooi doel aan mijn leven. Wat moet je verder wanneer je oud bent? Jij bent onsociaal! Ga weg!'

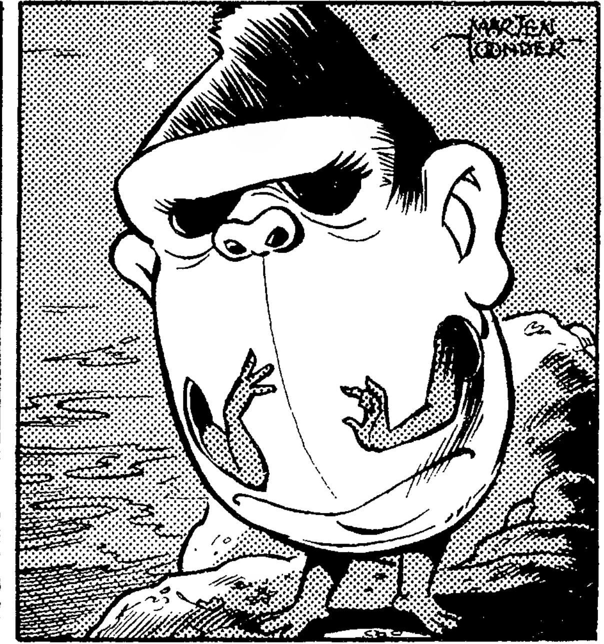
Tom Poes keek aarzelend naar de puinhopen, waaruit de jongens van de Hopbende zich begonnen los te maken. Toen haalde hij de schouders op en liep het huis uit, dat al spoedig achter hem in elkander werd geslagen. Hij begon te begrijpen, dat hij nog maar weinig inzicht in het Nieuwe Denken had.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5709 Toen hij een eindje langs het strand gelopen had, ging hij dan ook op een steen zitten om na te denken.

'Het is niet zo gemakkelijk', mompelde hij. 'Iemand helpen is hier gevaarlijk. Moed is dom in dit land, want je kunt er narigheid van krijgen. En kapot maken is grappig. Hm...'

Op dat moment hoorde hij achter zich een schuifelend geluid en toen hij zich verschrikt omdraaide, zag hij een groot gelaat, dat hem zonder uitdrukking aankeek.

'Hela!' riep hij opspringend. 'Wat wil je?'

'Niets', sprak het hoofd met doffe stem. 'Ik ben geen grappen van plan. Ik ben veel te blij.'

Met deze woorden verhief het zich, totdat het op de rots stond en toen stapte het voorzichtig naar beneden. Tom Poes zag nu, dat het een klein figuurtje was, dat een groot masker droeg, zodat het nogal in zijn bewegingen belemmerd werd.

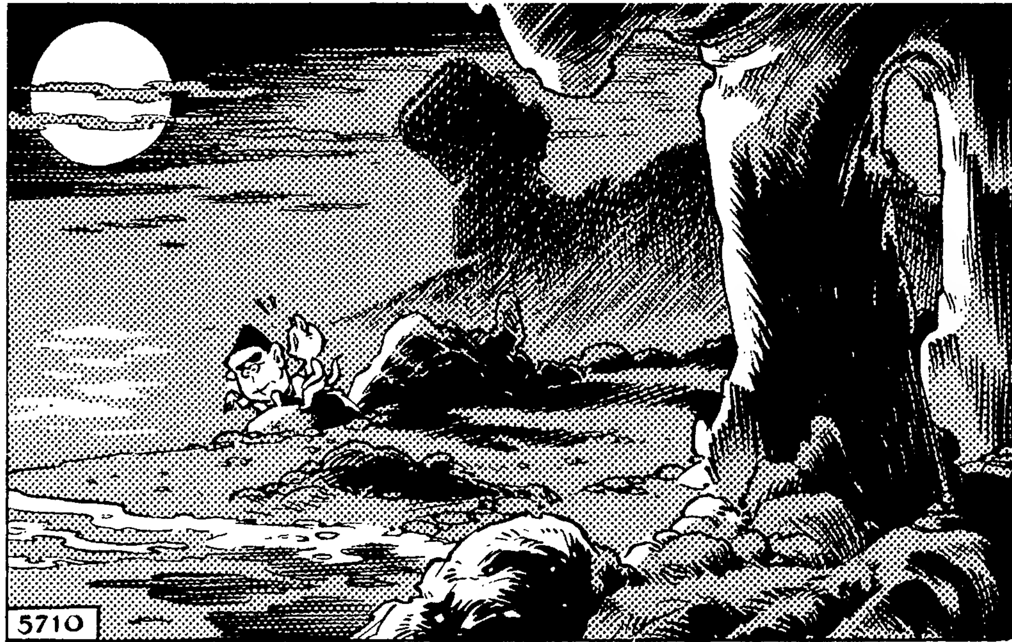
'Eindelijk iemand die ook anders is', zei de vreemde gedaante. 'Daarom ben ik blij.'

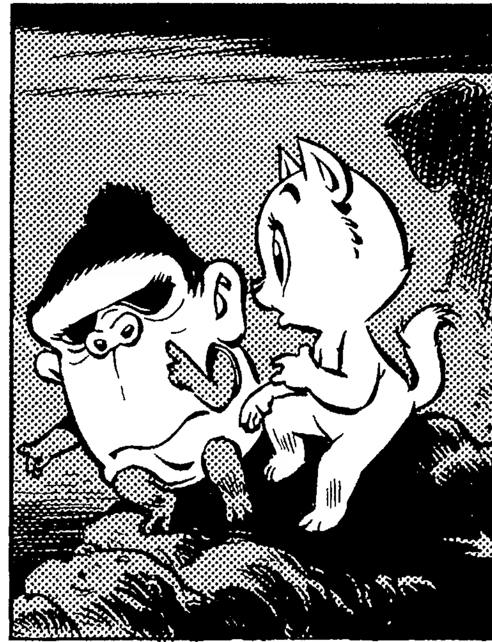
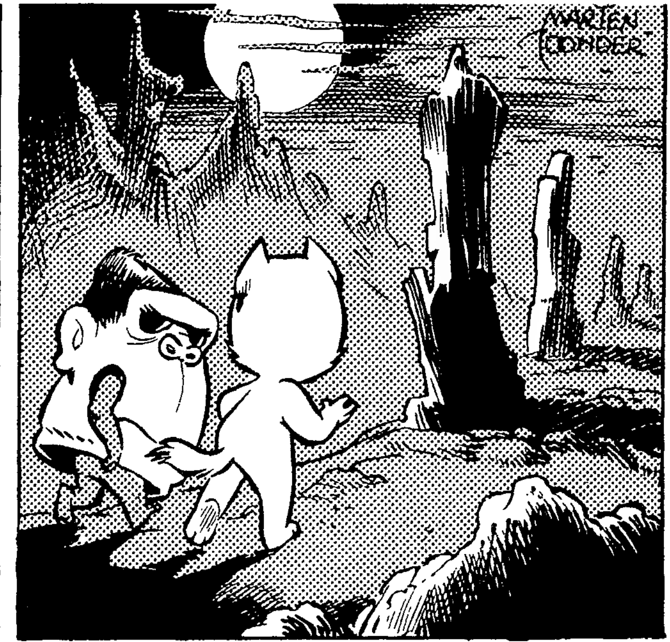
'Hm,' zei Tom Poes, 'die vermomming van jou vind ik maar een slechte, hoor. Iedereen kan zien, dat je gezicht namaak is.'

'Dat geeft toch niet?' riep de ander verbaasd uit. 'Het gaat erom hoe je er van buiten uitziet. Wat er binnen in zit is van geen belang. Maar nou moet je eens horen. Misschien kan je me helpen. Ik ben hier maar als vrouw alleen. En omdat ik een vreemde ben, kan ik niets beginnen.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5710 'Waarmee kan ik je helpen?' vroeg Tom Poes. 'Ik weet nog niet zo veel van het Nieuwe Denken en ik moet zelf ook nog leren.'

'Daar gaat het niet om', zei het masker met doffe stem. 'Ik zit in de war over mijn verloofde. Hij is gewoon, maar ik ben anders. Dat is natuurlijk gek. Daarom hebben ze hem opgepakt; hij is naar de Aanpasserij gebracht. Dat was te verwachten. Maar het is wel heel moeilijk voor mij als meisje alleen in een vreemd land.'

'Dat lijkt mij ook', zei Tom Poes. 'Maar wat kan ik eraan doen? Ik ben maar een vreemdeling — zonder masker nog wel.'

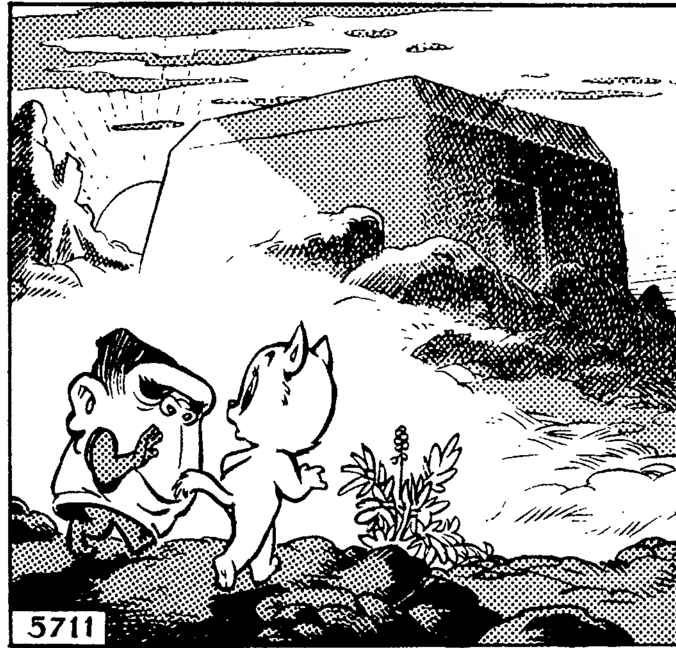
'We willen vluchten', legde de dame uit. 'Naar een ver land met achterlijke wetten. Maar eerst moet mijn lieve Nulnegen Nul weer vrij zijn. Negenoogje noem ik hem. Leuk, hè?'

'Erg leuk', mompelde Tom Poes. 'Hm, ik zal zien wat ik voor je doen kan. Maar eerst moet ik een soort vermomming hebben.'

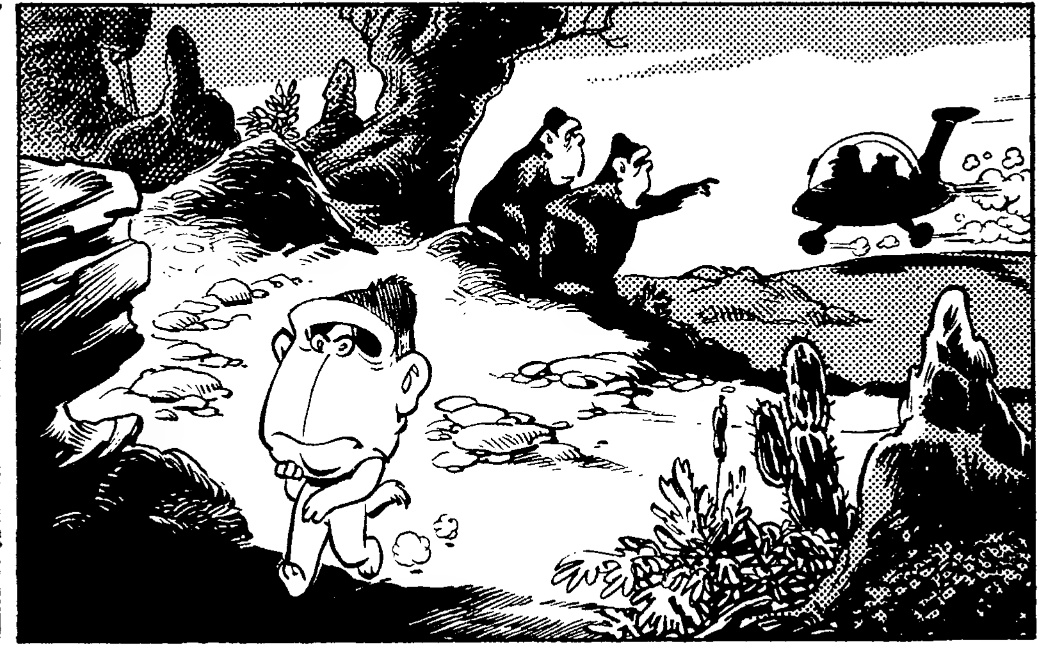
'Dat kan!' riep het meisje uit. 'Ik heb nog een hoofd over! Kom maar mee!'

Zo sprekende sprong zij op en sloeg een weg in die naar het binnenland leidde. Tom Poes volgde haar met gemengde gevoelens. Hij begon zorgen over heer Ollie te krijgen, want hij vreesde dat die het moeilijk zou hebben, als hij ook in deze buurt geland was.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

5711 Het was een lange wandeling en de zon kwam al op, toen er eindelijk een huis in het zicht kwam.

'Het is mijn zondagse hoofd', sprak de dame met doffe stem onder het masker. 'Het is heel mooi uitgevoerd, met echt haar. Zolang je het op hebt, zal je geen last krijgen. Het bewijst, dat je aangepast bent, voel je wel?'

'Hm', zei Tom Poes. 'Aangepast aan wat? Zo'n hoofd bewijst niets, zou ik denken. Maar ik ben maar een vreemdeling hier.'

'Ja, dat ben je zeker', gaf het meisje zuchtend toe. 'Je praat erg stom. Houd je mond maar zoveel mogelijk, dan val je niet zo op. Voor mij is de hoofdzaak, dat je mijn lieve Negenoogje uit de Aanpasserij haalt. Kom maar binnen.'

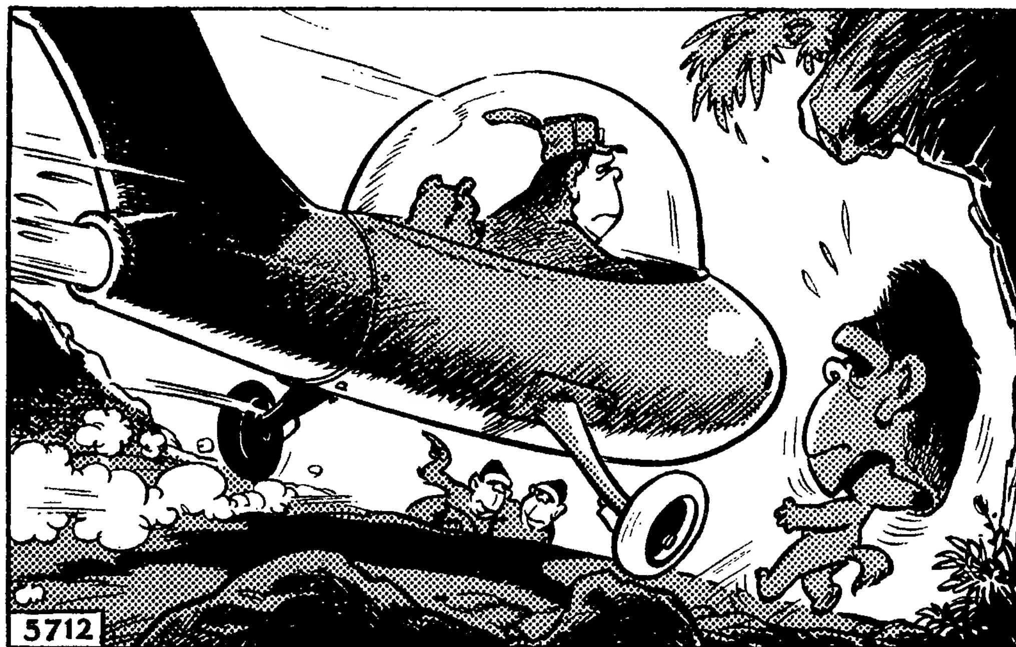
Tom Poes volgde haar en niet lang daarna trad hij weer naar buiten in de vroege morgenzon. Maar ach, wat was hij veranderd! Zijn gezicht was weliswaar geheel aangepast, maar daaronder was het donker en benauwd, zijn gezichtsveld was erg beperkt en een zwaar hoofd had hij er ook in.

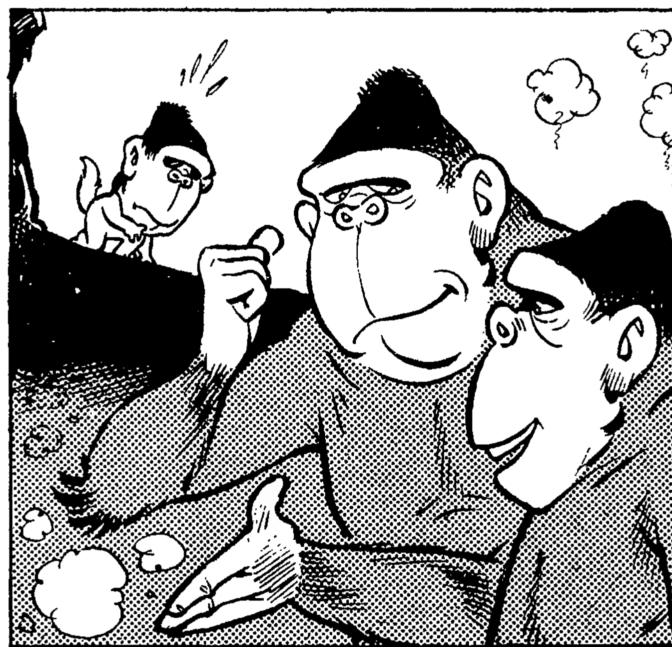
Vervuld van zwaarmoedige gedachten liep hij de weg op, zonder acht te slaan op de goede wensen die zijn gastvrouw hem nariep.

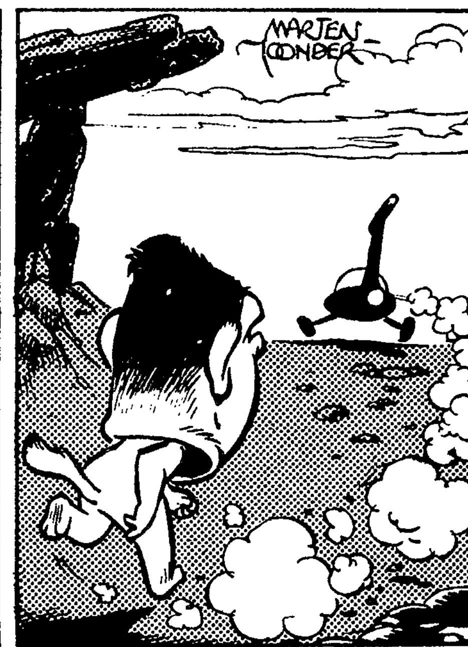
'Nulnegen Nul uit de Aanpasserij halen', mompelde hij binnenshoofds. 'Negenoogje. Wat ben ik begonnen? Ik zou het nooit beloofd hebben als ik niet bang was, dat heer Bommel daar ook moet zijn. En in deze uitrusting kan ik het tenminste uitvinden.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5712 Hij schrok op uit zijn gepeins, toen hij achter zich een snel naderend geloei vernam. Zonder erbij te denken sprong hij opzij van de weg af, en dat was zijn behoud. Want op hetzelfde moment raasde een vreemd voertuig langs hem heen, dat een breed spoor van uitlaatgassen en stofwolken naliet.

In een flits zag hij, dat er twee inzittenden waren. De ene droeg een uniformpet en de andere kwam hem bekend voor.

'Zag je die geruite jas?' riep een opgewonden voorbijganger, een eindje verderop.

'En dat hoofd!' vulde de tweede aan. 'Die gaat naar de Aanpasserij. Dat is vast!'

'Het is te hopen', meende de eerste. 'Als zulke lui vrij konden rondlopen zou onze Kul Tuur gauw verdwenen zijn. Laten we nou wel wezen. Terug naar de Oude Tijd. En waar zijn we dan?'

'Nergens', gaf de ander toe. 'Dan moet er weer gewerkt worden. En gedacht. Of hoe ze dat noemden. Je weet wel.'

Tom Poes had het gesprek uit de verte gevolgd, doch nu luisterde hij niet langer.

'Die wagen gaat naar de plaats waar ik wezen moet', dacht hij. 'Ik zal proberen het spoor te volgen.'

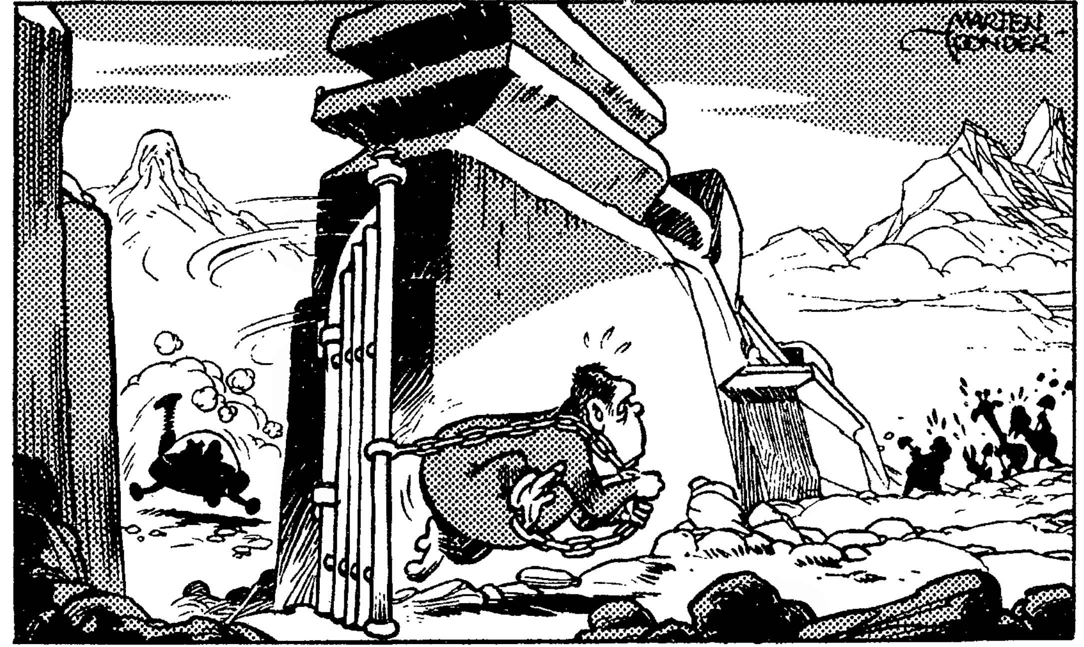
En met dit voornemen bezield begon hij achter het voertuig aan te hollen.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5713 Heer Bommel was langs Tom Poes geraasd, zonder hem te herkennen — en dat was geen wonder. Het aanpassingshoofd van zijn jonge vriend verborg diens bekende gelaatstrekken, en bovendien had heer Ollie het te druk met zijn eigen zorgen.

'Dit is geen rijden!' riep hij uit. 'Houd dan tenminste het stuur vast!'

'Niks stuur', gromde de opbrengende beambte. 'Sturen is te moeilijk. Daar hebben we hier mesjienes voor. Elektrieke golven, of hoe ze dat noemen. Je weet wel.'

'Dat is gemakkelijk gezegd!' riep heer Bommel bitter uit. 'Maar waar sturen die golven ons dan heen? Het is mijn recht als heer om dat te weten! Ik wil mijn rechtskundige raadsman spreken. Ik heb invloedrijke relaties — en die zullen zorgen dat mij recht geschiedt. Men kan iemand van mijn stand niet op klaarlichte dag tegen de verkeersregels in ontvoeren!'

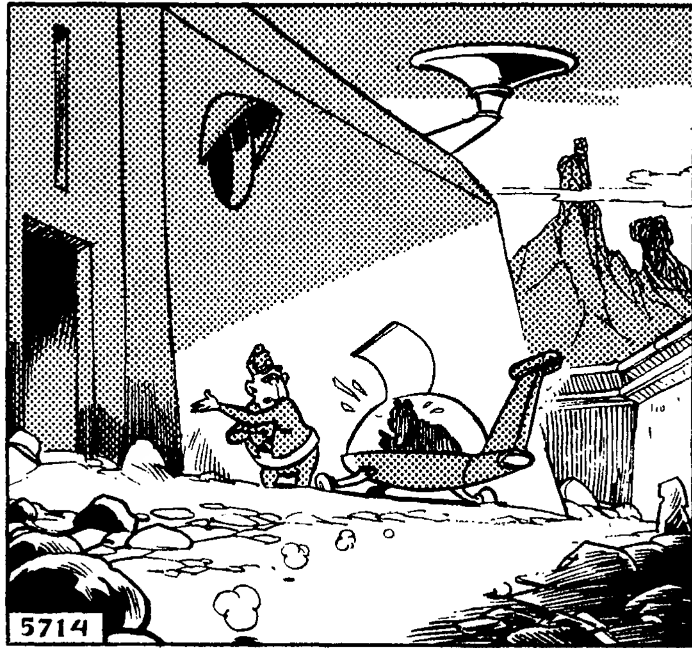
Nu raakte de begeleider zijn geduld kwijt.

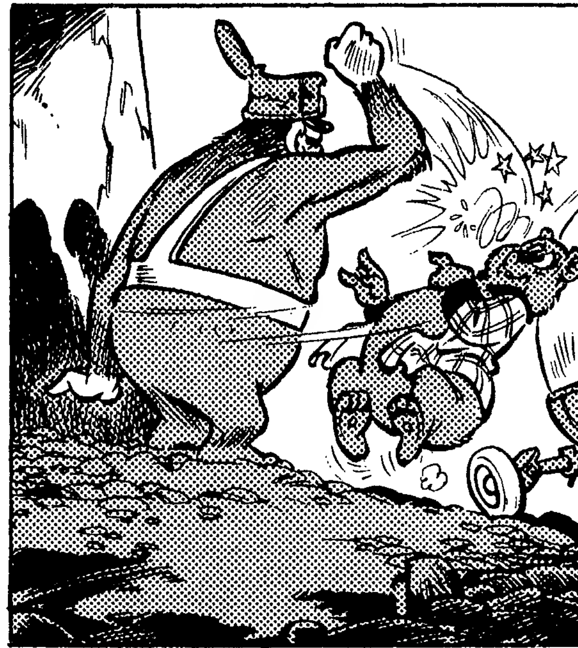
'Schei uit!' snauwde hij. 'Ik word moe van je praat. Reuze moe. Ik houd er niet van. Je wilt me zeker laten denken, hè? Zodat ik fouten maak, hè? Niks hoor. We zijn er trouwens. Daar is de Aanpasserij.'

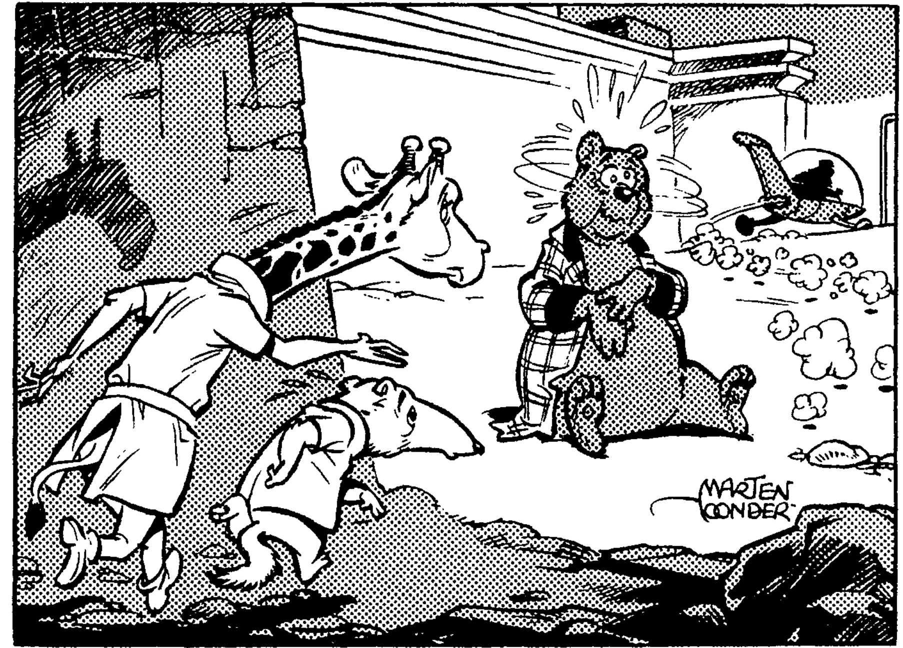
Hij wees op een hoge muur, waar het voertuig met grote snelheid op af koerste. Gelukkig opende zich automatisch een hek in het metselwerk, zodat het gevaar van een botsing vermeden werd.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5714 Het voertuig raasde een ruime binnenplaats op en hield toen uit zichzelf stil voor een groot, kaal gebouw.

'We zijn er', sprak de agent opgewekt, terwijl hij uitstapte. 'Gelukkig is er net op tijd geremd. Dat valt dus alweer mee. Kom er maar uit.'

'Het bevalt me hier niet', zei heer Ollie aarzelend. 'Dit lijkt me te veel op een gevangenis. Ik wil mijn advocaat spreken.'

'Kom er nou uit!' herhaalde de ander ongeduldig. 'Dit is gewoon maar de Aanpasserij. Er zal je niks gebeuren. Alles is hier alleen maar in je eigen belang. In dit land maken we iedereen gelukkig.'

'M-maar wat waren dat dan voor figuren, die ik daarnet zag?' hield heer Bommel aan. 'Ze leken erg op dwangarbeiders, als u begrijpt wat ik bedoel.'

'O, die', zei de beambte onverschillig. 'Dat waren kneusjes, laten we wel wezen. Die worden een beetje aangepast. Kom er nou maar uit. Er zal je niks gebeuren. Op mijn erewoord.'

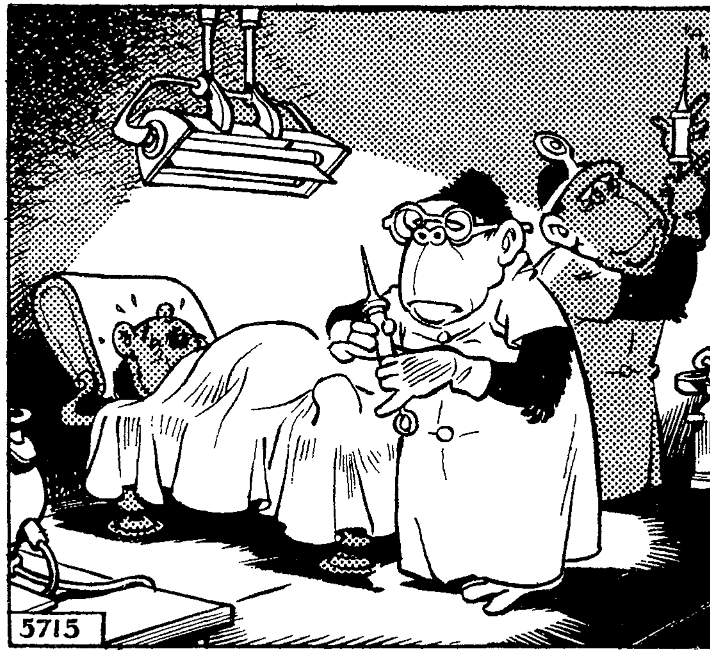
Deze laatste verzekering stelde heer Ollie een beetje gerust. Hij stapte uit het voertuig en strekte de benen. Op hetzelfde moment zwaaide de agent een grote vuist omhoog, zodat de ongelukkige getroffen onderuit zakte.

'Die is tenminste rustig', stelde de ordebewaarder tevreden vast, terwijl hij weer in zijn wagen stapte en op een knop drukte.

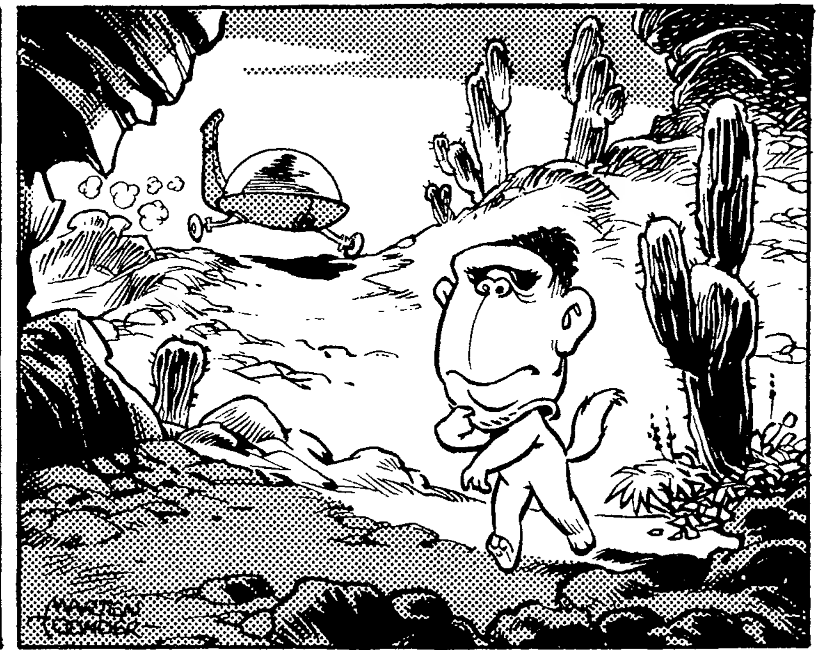
Het voertuig stoof loeiend weg; heer Bommel in een stofwolk achterlatend. Hij bleef echter niet lang alleen. Uit het gebouw snelden een paar onaangepaste figuren toe om bijstand te verlenen.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5715 De Aanpasserij was een heel nuttige instelling, die geleid werd door een paar lieden van naam, Loosgeest Vijftien en Zagtbol Negen geheten. Het waren zogenaamde geleerden, die de kunst van het lezen en schrijven machtig waren en uit de oude boeken menig idee hadden opgedaan. Bij deze geletterden nu werd heer Bommel binnengedragen en voorzichtig op een bank gelegd.

'Een treffend geval van vreemdeling', sprak Loosgeest Vijftien, terwijl hij een injectiespuit vulde. 'Ergens moeten wij voorzichtig zijn. Dus.'

'Kalmeren', vulde Zagtbol Negen aan. 'Ik bedoel... kalmeren. De Kul Tuur wordt gauw bedorven door vreemden. Kalm laten denken, dus. Héél kalm.'

'De hersens goed doorspoelen', mompelde de eerste en hij hield zijn injectiespuit tegen het licht om de inhoud te monsteren. 'Ergens het brein wassen. Mijn idee.'

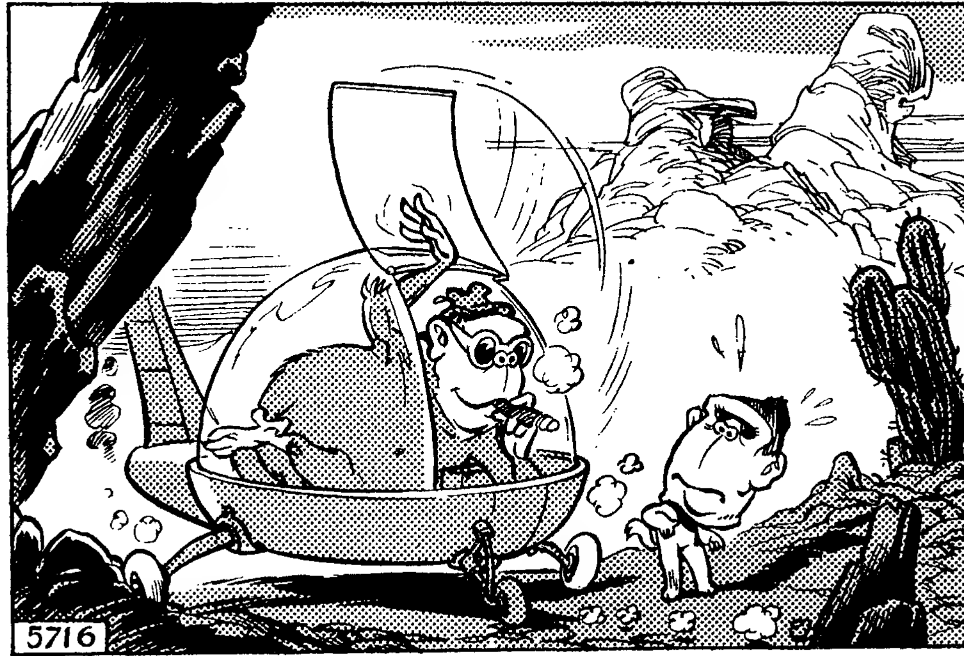
Het is duidelijk, dat het er niet goed uitzag voor heer Ollie. Maar gelukkig was Tom Poes onderweg, al had die dan ook geen idee, hoe hij te werk zou moeten gaan.

'Het zal niet makkelijk zijn', mompelde hij onder het geperste papier. 'Heer Ollie is er net binnengebracht en bovendien zit Nulnegen Nul er gevangen. De vraag is hoe ik die twee uit die Aanpasserij krijg. En hoe kom ik er binnen?'

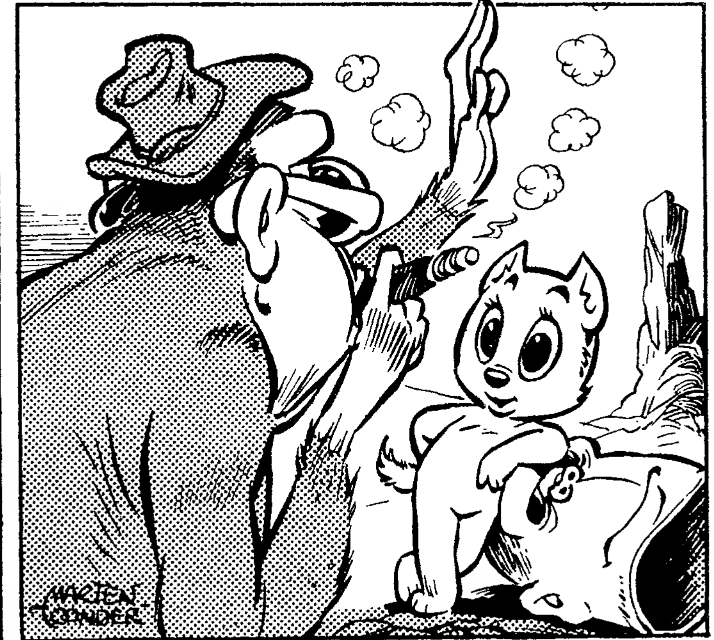
Hij werd in zijn gedachten gestoord door het naderende gebrul van een der voertuigen, die in Novo het landschap sierden.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5716 Tom Poes hield de pas in en draaide moeilijk het zware hoofd om. Door zijn mondspleet trachtte hij een blik op de inzittende te werpen, maar deze maakte het hem gemakkelijk door naast hem te remmen.

'Hoy', sprak hij beleefd, terwijl hij het portier opende. 'Een rare, zo te zien. Aangepast, durf ik wedden. Wat ben jij er voor eentje? Kan je zingen? Breng je wat nieuws? Zet dat masker eens af. Misschien kan ik je ontdekken.'

Tom Poes aarzelde. Zijn ervaringen in dit land hadden hem achterdochtig gemaakt en daarom deed hij voorzichtig een pasje terug.

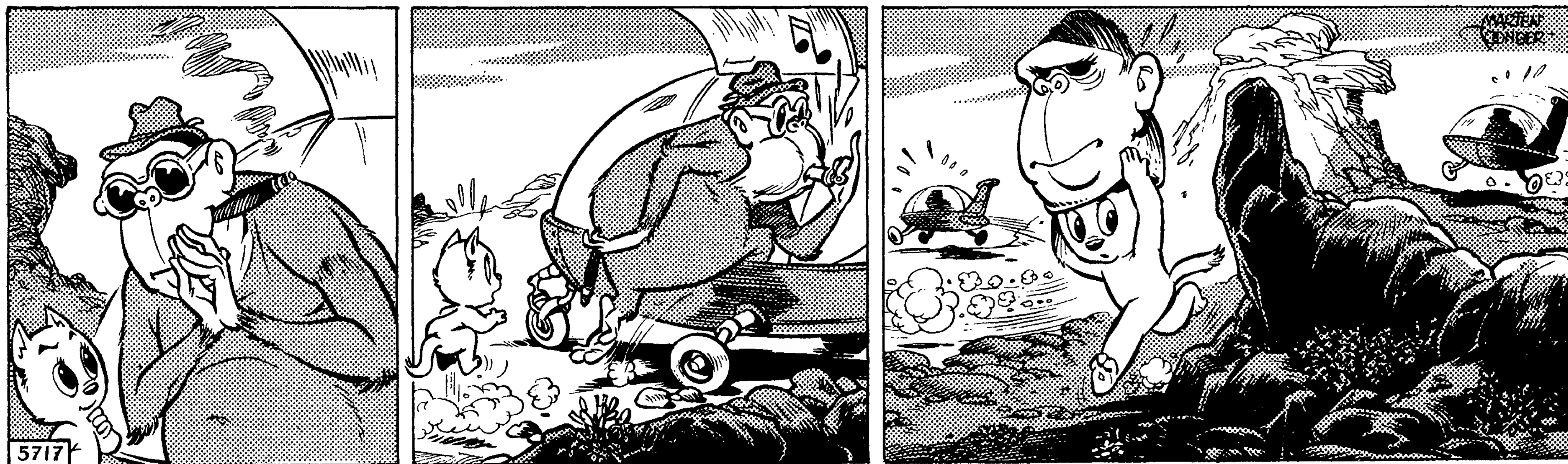
'Wees maar niet bang', hernam de onbekende. 'Ik ben een Idoolmaker. Altijd op zoek naar nieuw talent. Je kent dat. We hebben hier veel behoefte aan ontspanning. Er wordt hier niet gewerkt, zodoende. Idolen moeten we hebben. Zet dat ding maar af, ik zal je niet verraden.'

Tom Poes gehoorzaamde, doch nu maakte de ander een ontevreden gebaar.

'Nee', zei hij. 'Niets voor mij. Een kale troep. Ik zoek iemand met persoonlijkheid. Een jas bijvoorbeeld. Als je zo iemand kent, moet je het zeggen. Ik maak hem groot, man!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5717 'Ken je zo iemand?' drong de vreemdeling aan. 'Je kunt het mij rustig zeggen. Ik zal hem niet verraden. En jou natuurlijk ook niet, hahaha. Erewoord!'

Deze woorden brachten Tom Poes op een idee waarmee hij geen kwaad kon, naar hij meende.

'Ik weet wel zo iemand', zei hij nadenkend. 'Het is een vriend van mij, die een ruitjesjas draagt. Hij zit in de Aanpasserij. Wat dat voor iets is, weet ik niet, maar...'

'De Aanpasserij!' riep de ander uit. 'Natuurlijk! Dat had ik kunnen weten!'

Met deze woorden sprong hij in zijn voertuig, terwijl hij snerpend op een politiefluitje blies.

'Veiligheid voor alles', zei hij, het portier sluitend.

Tom Poes keek de weggierende wagen onthutst na en greep naar zijn masker.

'Erewoord', prevelde hij bitter. 'Het was dom van mij om daarop te vertrouwen in dit land van het Nieuwe Denken. Ik kan beter zorgen, dat ik weg kom.'

Het was echter te laat. Van achter de rotsen raasde een mobiel van de politie nader, aangelokt door het gefluit.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

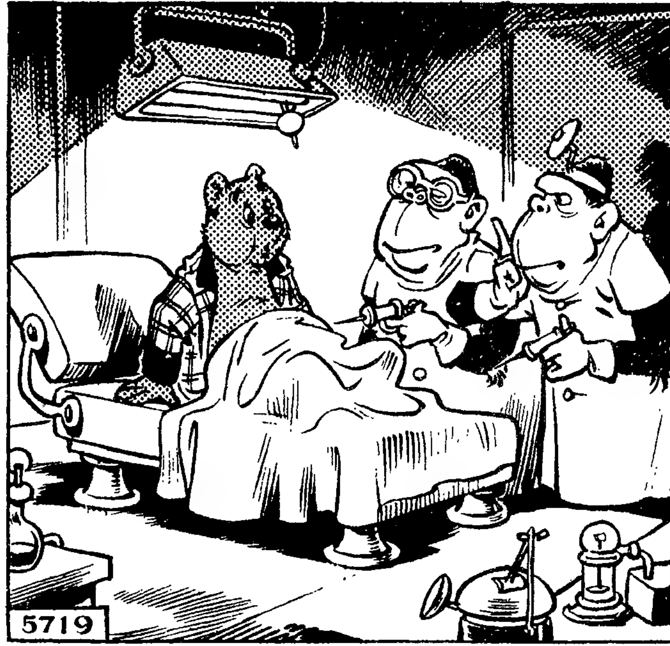
5718 Tom Poes zette haastig zijn masker op en rende voort. Met opzet koos hij zijn weg langs steile rotsen en over ruwe stenen, zodat het politievoertuig hem niet volgen kon. Maar de agent liet zich hierdoor niet afschrikken. Hij sprong uit zijn wagen en zette te voet de achtervolging in met een snelheid, die men van de zwaargebouwde beambte niet zou hebben verwacht.

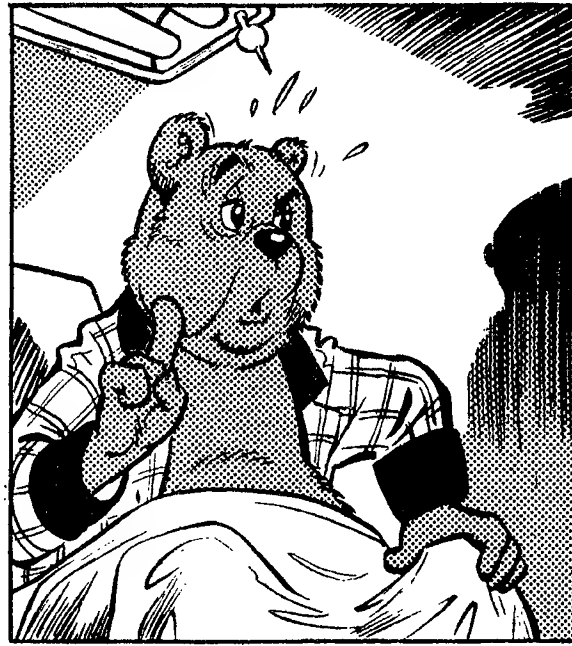
Nu wilde het geval, dat zich op de achtergrond enige voorbijgangers ophielden, die in hun lediggang naar een verzetje omzagen. Door zijn ervaringen in dit gebied had Tom Poes al zoveel geleerd, dat hij daar zijn voordeel mee deed. Hij sprong midden tussen het groepje en riep: 'Een diender! Het is er maar één! Laten we een lolletje met hem hebben!'

Dit idee vond onmiddellijk ingang. Het drietal stiet een vrolijke kreet uit en zette zich log in beweging in de richting van de naderende ambtenaar. Deze koos onmiddellijk eieren voor zijn geld en aanvaardde de terugtocht.

'Dat is niet zo mooi van mij', dacht Tom Poes, terwijl hij de joelende groep bezorgd nakeek. 'Het Nieuwe Denken heeft mij al aardig te pakken. Ik hoop nu maar, dat die agent op tijd zijn wagen bereikt. Deze lui hebben wel erg veel gevoel voor humor.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

5719 Toen heer Bommel tot bezinning kwam en de ogen opsloeg, zag hij twee figuren die zich dreigend over hem heen bogen. Hun witte jassen verrieden hem, dat hij geleerden voor zich had en verontrust schoot hij overeind.

'W-w-waar ben ik?' stamelde hij. 'Ik b-ben niet ziek, bedoel ik... Het was de po-politie! Ga weg met die spuitjes! Ik heb geen dokter nodig. Ga weg!'

'Wij zijn geen dokters', zei Zagtbol Negen misprijzend. 'Dit hier is dus de Aanpasserij en we gaan alleen maar even je brein wassen!'

'Ergens even de hersens spoelen', vulde Loosgeest Vijftien aan.

Deze uitleg gaf heer Ollie zijn kracht geheel terug.

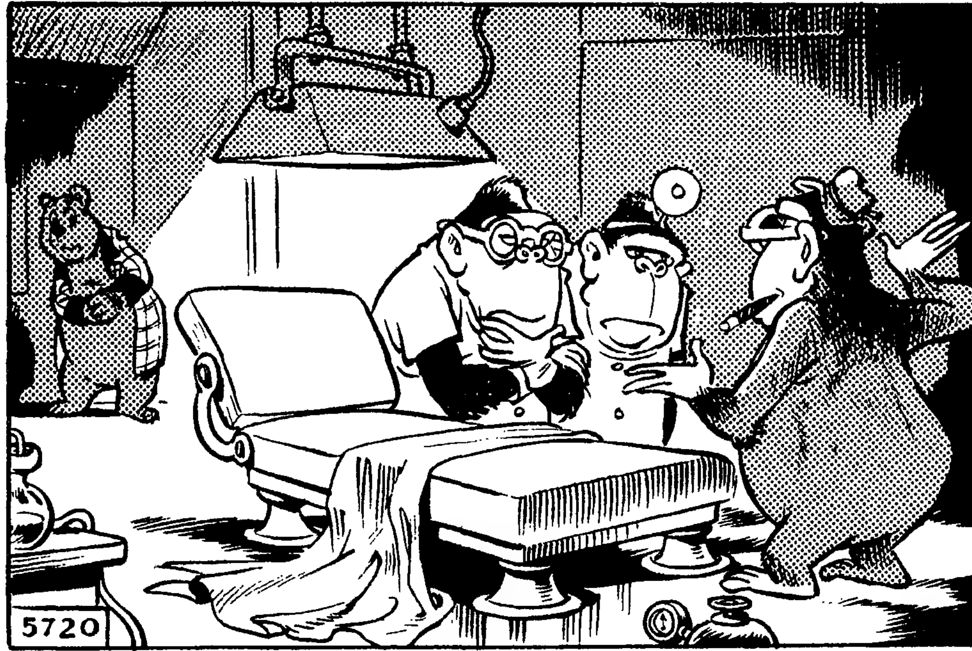
'Hier wordt niet gewassen of gespoeld', sprak hij waardig. 'Een heer van mijn stand komt altijd proper en fris voor de dag, dat moest u weten. Er is een misverstand in het spel. Breng me naar de directeur-geneesheer!'

De beide geleerden lieten onthutst hun prikgerei zakken en keken elkander wat besluiteloos aan. Voordat ze echter tot een daad hadden kunnen komen, trad er een nieuwe figuur binnen, die opgewekt groette.

'Hoy', riep hij vanuit de deuropening. 'Ik zie het al. Net wat ik zocht. Een geruite jas! Wat een persoonlijkheid!'

'Ziet u wat ik bedoel?' vroeg heer Bommel, terwijl hij zich voorzichtig van de bank liet zakken.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

5720 De beide geletterden schonken hem echter geen aandacht meer; ze luisterden oplettend naar de nieuw aangekomene, want de Idoolmaker was een vooraanstaand iemand op het eiland Novo. En hoewel hij lezen noch schrijven kon, en dus geen geleerde was, werd hij door iedereen met grote voorkomendheid behandeld.

'Die daar heeft wat', sprak hij. 'Met hem kan ik iets nieuws brengen. Een nieuwe richting. Daar is behoefte aan.'

'Tja,' mompelde Zagtbol Negen weifelend, 'maar hij is ergens zo anders, hè?'

'Helemaal niet aangepast', vulde Loosgeest Vijftien aan.

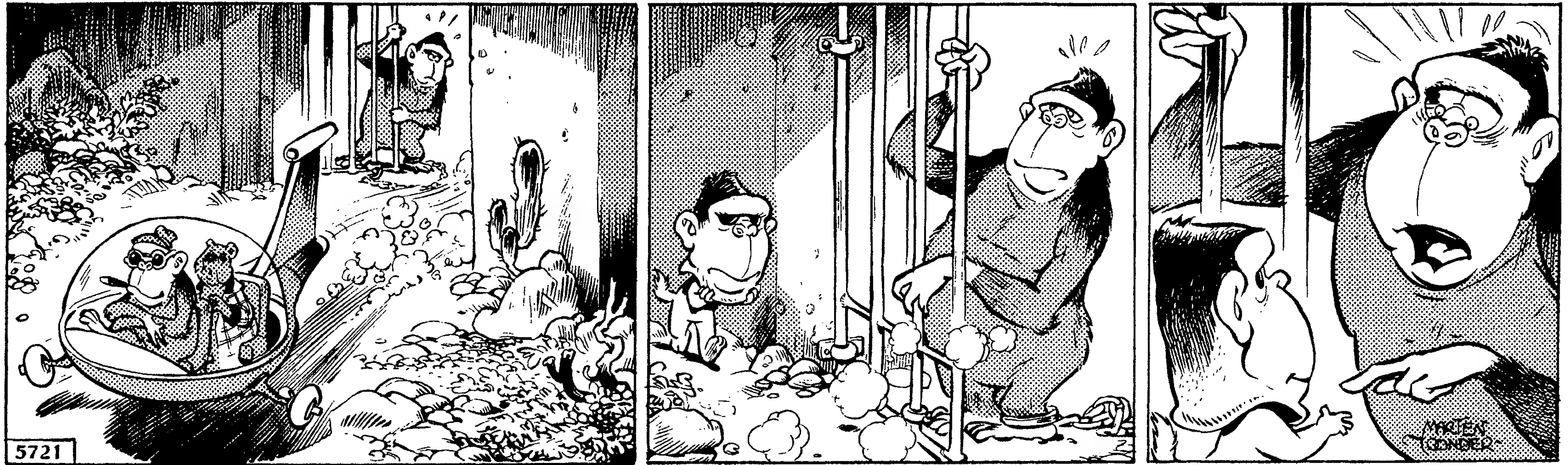
'Daarom juist', riep de Idoolmaker, die kortweg Im genoemd werd. 'We hebben iets nieuws nodig. We lopen dood, mannen. Open staan. Dat is het werk. Kijk maar in je boekjes, hahaha!'

'Ik weet het ergens niet', prevelde Loosgeest. 'Een Kul Tuur waar te veel vreemde invloeden in komen, gaat eraan. Dat heb ik dus ergens gelezen.'

Maar de Idoolmaker luisterde niet meer. Hij liep opgewekt naar de deur toe en trok heer Bommel met zich mee.

'Kom, jongen', sprak hij hartelijk. 'Ik heb je net op tijd ontdekt. Je toekomst is gemaakt. Kan je zingen? Niet? Des te beter.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

5721 Hij duwde zijn gast het voertuig in, dat buiten wachtte, en hernam: 'Zo, ga maar lekker zitten, dan zal oom Im eens gauw een persoonlijkheid van je maken.'

'Een Bommel is altijd een persoonlijkheid', verklaarde heer Ollie waardig. Doch de ander drukte op een knop, zonder aandacht aan zijn woorden te schenken, en de wagen zette zich loeiend in beweging. Het hek werd net op tijd geopend op dezelfde wijze als we reeds eerder hebben waargenomen, maar het werd niet direct weer gesloten. De kettingganger die voor het automatische bewegen zorgde, keek het mobiel dromerig na en schudde het hoofd.

'Sommige Anderen krijgen toch maar alle kansen', mompelde hij. 'En andere Anderen moeten zich aanpassen...'

Hij zweeg plotseling en staarde verwezen naar een kleine figuur die langs de muur nadersloop.

'J-jij hier?' stamelde hij. 'H-hoe durf je dat?'

Tom Poes keek hem door het masker even verbaasd aan, doch toen begreep hij plotseling wie hij voor zich had.

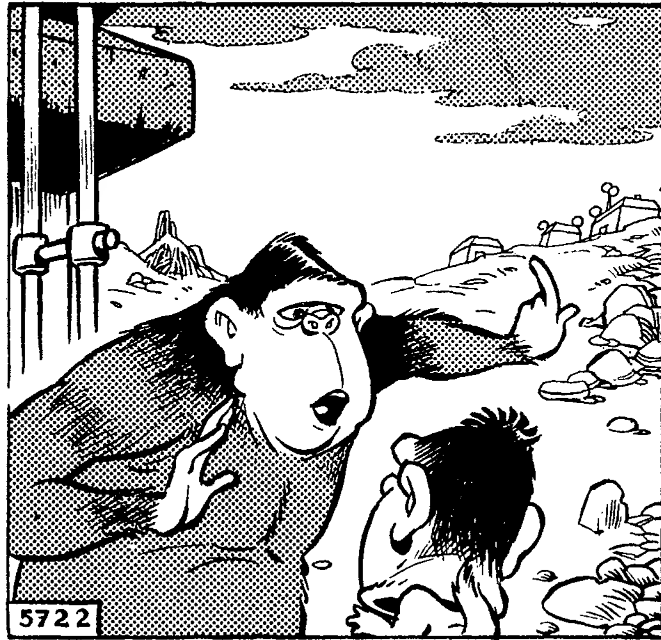
'Jij bent vast Nulnegen Nul', zei hij. 'Negenoogje, met andere woorden.'

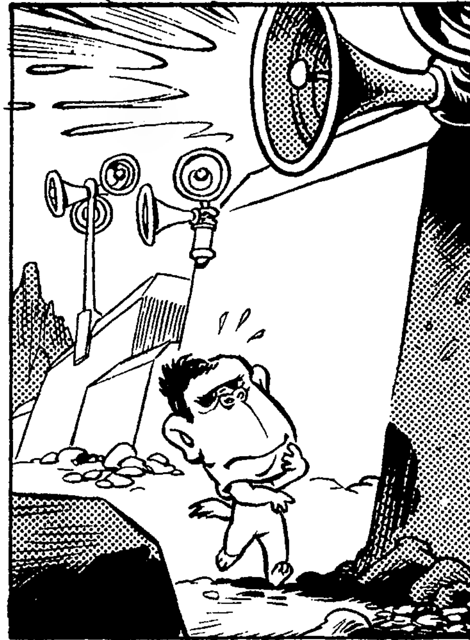
Op het horen van de stem zakte de hekkesluiter weer in.

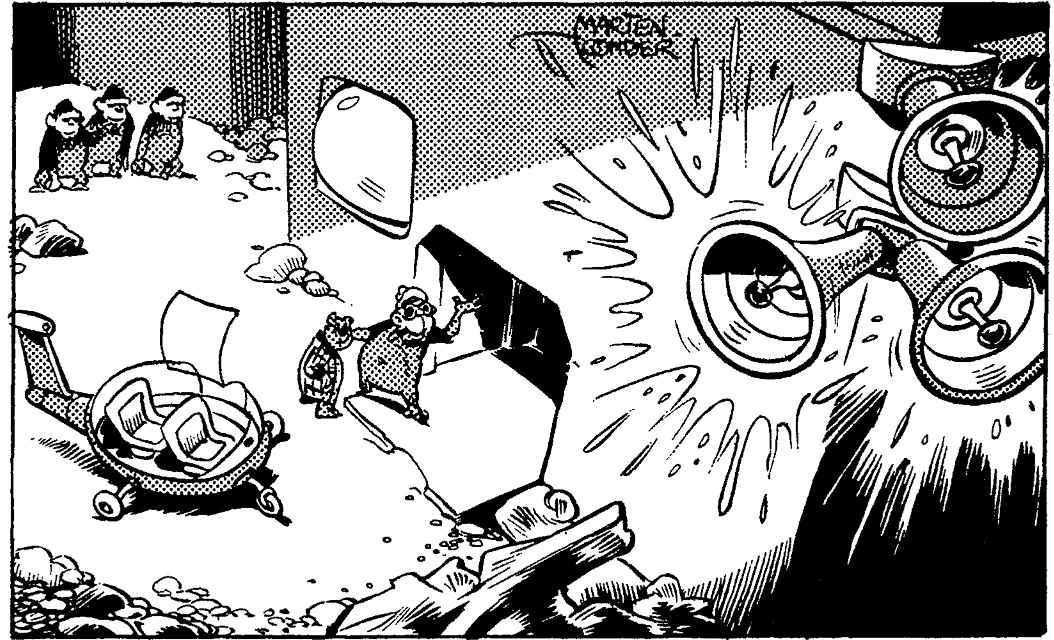
'Je lijkt erg op iemand die ik ken', zei hij mat.

'Ik weet wie je bedoelt', gaf Tom Poes voorzichtig toe. 'Want ik heb haar masker geleend. En ik heb beloofd, dat ik zou proberen je hier uit te krijgen.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

5722 De hekbewaker keek treurig naar de ketting die hij droeg en schudde het hoofd.

'Hier kom ik nooit uit', zei hij op droeve toon. 'Ik houd van een Ander en daarom ben ik anders. Laten we nou wel wezen.'

'Ik wil het toch proberen', zei Tom Poes. 'Maar eerst moet ik weten of je hier iemand in een geruite jas langs hebt zien komen.'

'Ja', mompelde de ander lusteloos. 'Hij zat in de wagen van Im. Reed die kant op, naar de stad. Waar de Treffers vandaan komen. Je weet wel!'

Tom Poes wist het niet, maar hij besloot om het uit te gaan zoeken en daarom liep hij na een korte groet de kant uit die hem gewezen was. Zodoende kwam hij al gauw tussen enige kale gebouwen terecht, die met luidsprekers verrijkt waren. Een hard muziekachtig geluid schalde over het kale toneel en een huilerige stem riep daar onverstaanbare woorden doorheen.

'Als dit Treffers zijn, ben ik op de goede weg', sprak Tom Poes tot zichzelf. 'Nu moet ik alleen heer Ollie nog zien te vinden.'

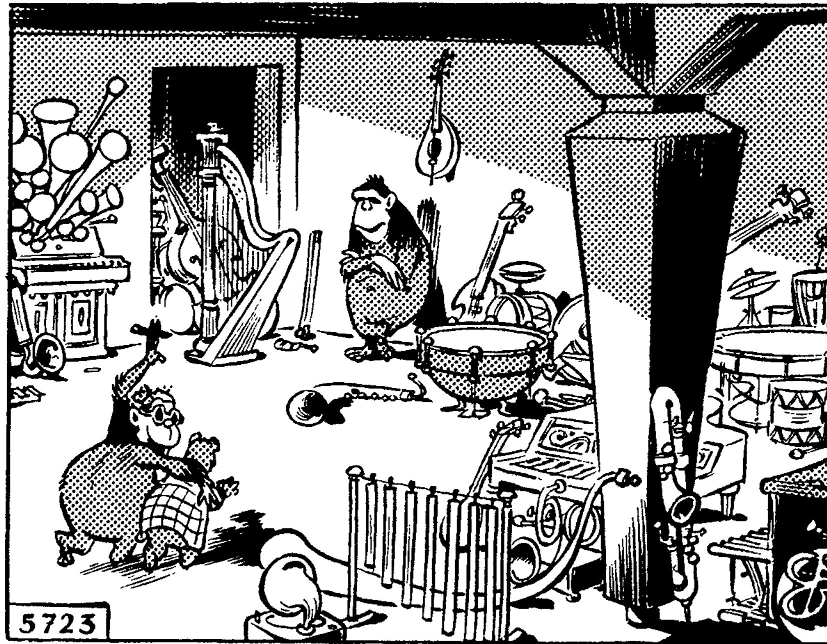
Toevallig bevond heer Bommel zich niet ver vandaar. Hij was uit het tot stilstand gekomen voertuig gestapt en keek met glazige ogen naar de schallende luidsprekers die aan een gevel hingen.

'Wat is dat voor lawaai?' vroeg hij.

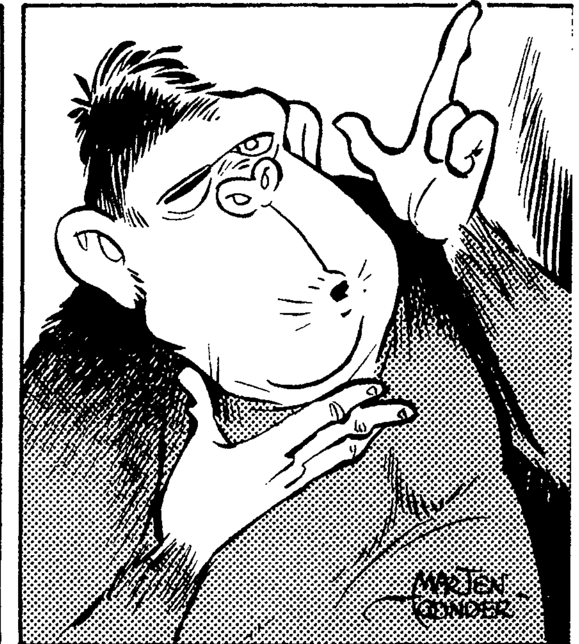
'Dat is een Treffer', legde Im uit. 'Maar dat soort heeft binnenkort afgedaan. We gaan iets nieuws brengen; jij en ik.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5723 Hij sloeg vertrouwelijk zijn arm om de schouders van zijn beschermeling en voerde hem met zachte drang het gebouw binnen. Om hem heen toeterde en dreunde het, zodat de onthutste heer horen en zien vergingen. Maar ten slotte betraden ze een vertrek waarin stilte heerste.

'Hier maken we persoonlijkheden', verklaarde zijn gids. 'Daar sta je van te kijken, hè? Vroeger moesten ze werken en doen om iemand te zijn. Maar dat is allemaal niet meer nodig. Ouderwets, voel je wel?'

'Ik... eh... vind het hier niet zo prettig', zei heer Bommel, beklemd naar de omringende instrumenten kijkend.

'Dat komt wel', suste de ander. 'Om te beginnen gaan we je eens uitproberen. De Kul Tuur uit je blazen, voel je wel? Dit is je leraar. Doe je best.'

Met deze woorden verliet hij de zaal en nu trad de aangeduide onderwijzer voorwaarts.

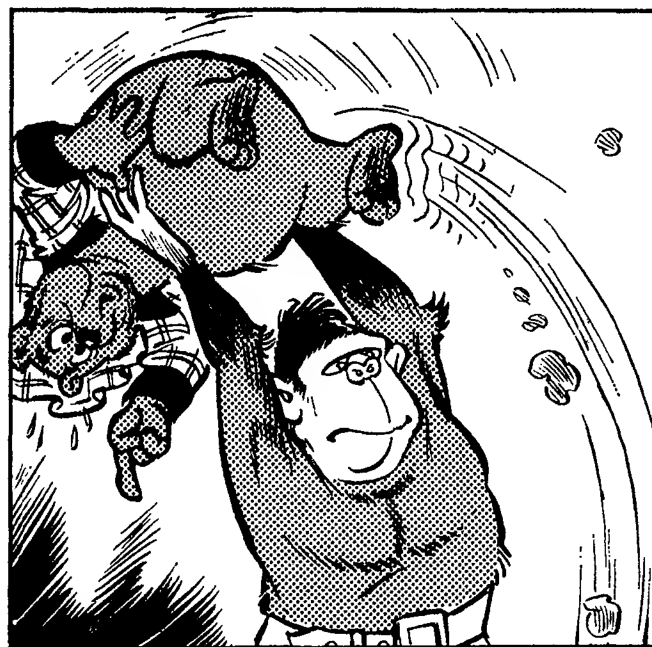
'Wat kan je zoal?' vroeg die. 'Pingelen, tjingelen of slaan? En wat is je tekst?'

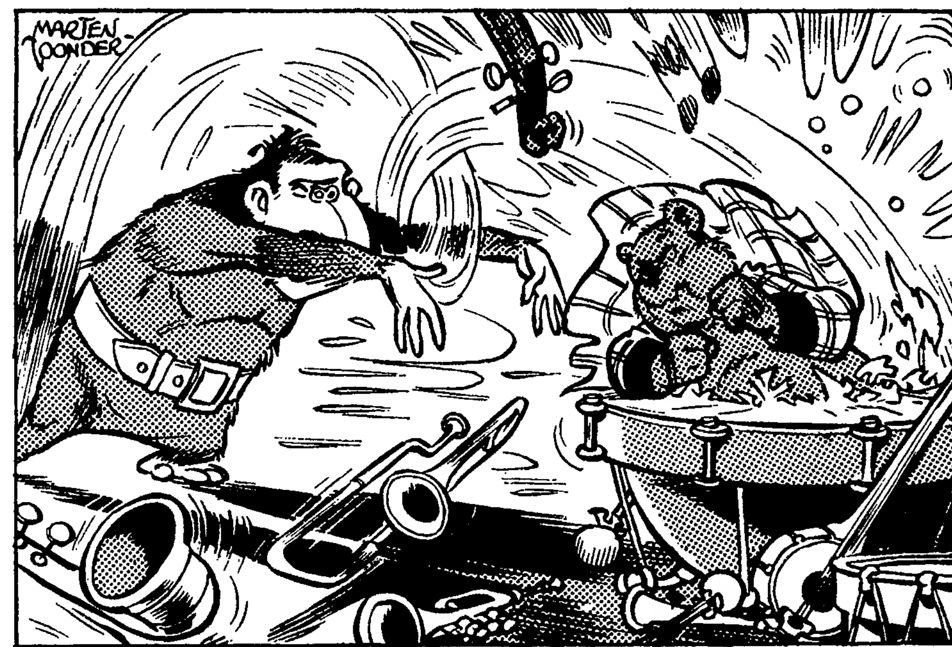
'Onzin', zei heer Ollie uit de hoogte. 'Ik ben een heer van stand — en mijn goede vader was altijd tegen dit soort dingen. 'Beschaafd piano-onderwijs is genoeg', zei hij altijd, en daar heb ik mij aan gehouden.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5724 'Die tekst is wel goed gek', mompelde de leraar. 'Maar nog een beetje slap. We zullen het wat bijpunten. En dan stel ik slagwerk voor.'

Heer Bommel begon te begrijpen dat hij hier in een muziekfabriek geraakt was en een grote schrik maakte zich van hem meester.

'Ik wil niet', riep hij met overslaande stem. 'Ik kan niet.'

'Een beetje plankenvrees?' vroeg de onderwijzer deelnemend. 'Dat hebben de besten, laten we nou wel wezen. Maar dat gaat er gauw genoeg uit. Even goed aanpakken.'

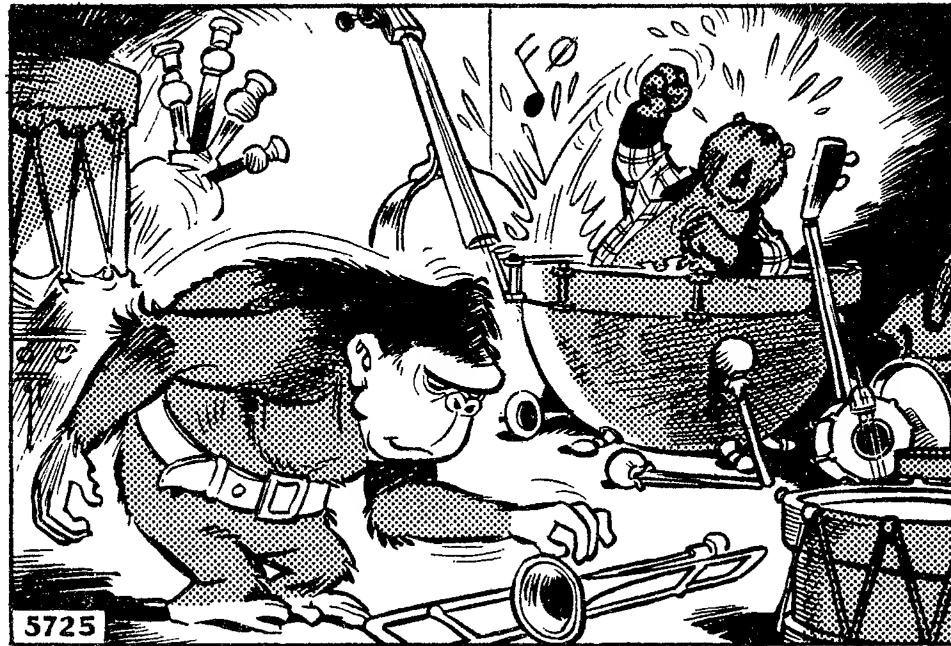
Met deze woorden trad hij op de bevreesde heer toe, greep hem om het middel en tilde hem met een gemakkelijke zwaai boven het hoofd.

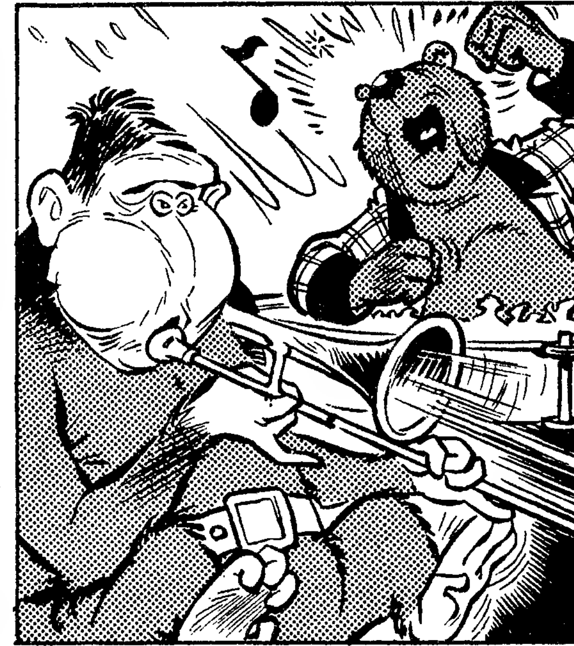
'Slagwerk!' mompelde hij. 'De grote trom, dat geeft een volle klank.'

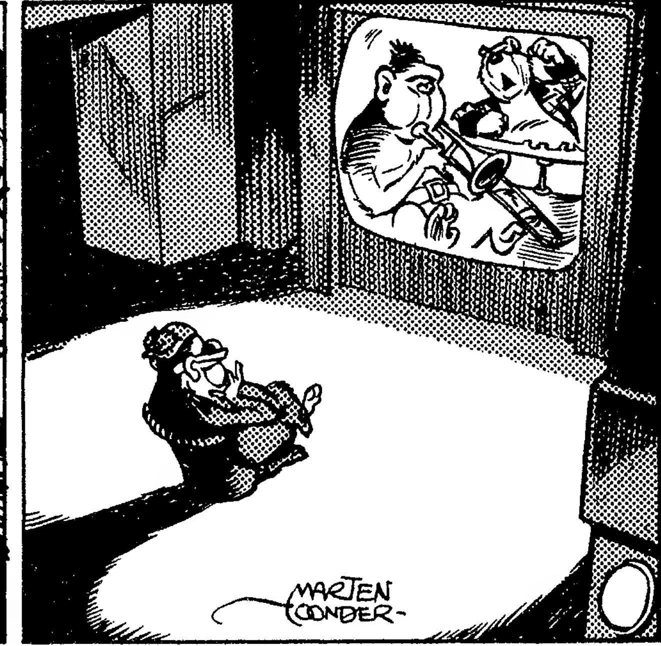
En voordat heer Ollie iets tot zijn verweer had kunnen inbrengen, werd hij midden op een bovenmaatse drum geworpen. Het vel barstte, zodat hij tot aan de oksels in het instrument wegzonk, en daar zat hij nu. De schok bracht hem echter weer tot zichzelf en zodra hij zich het onwaardige van zijn positie bewust werd, ontstak hij in grote woede.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5725 Uitzinnig van drift, poogde hij zich uit het instrument te bevrijden, zodat zijn voetgetrappel hol door het koper weergalmde.

Toen dit echter niet hielp, begon hij met de vuisten op het trommelvel te beuken, en machteloos te schreeuwen.

'Woeaaaah!' riep hij. 'Kwilleruit!'

'Een aardig ritme', sprak de leraar. 'Een beetje hot; daar houd ik wel van.'

Hij bukte zich om een trompet op te rapen en daarmee zette hij zich gemakkelijk neder om er lucht in te blazen.

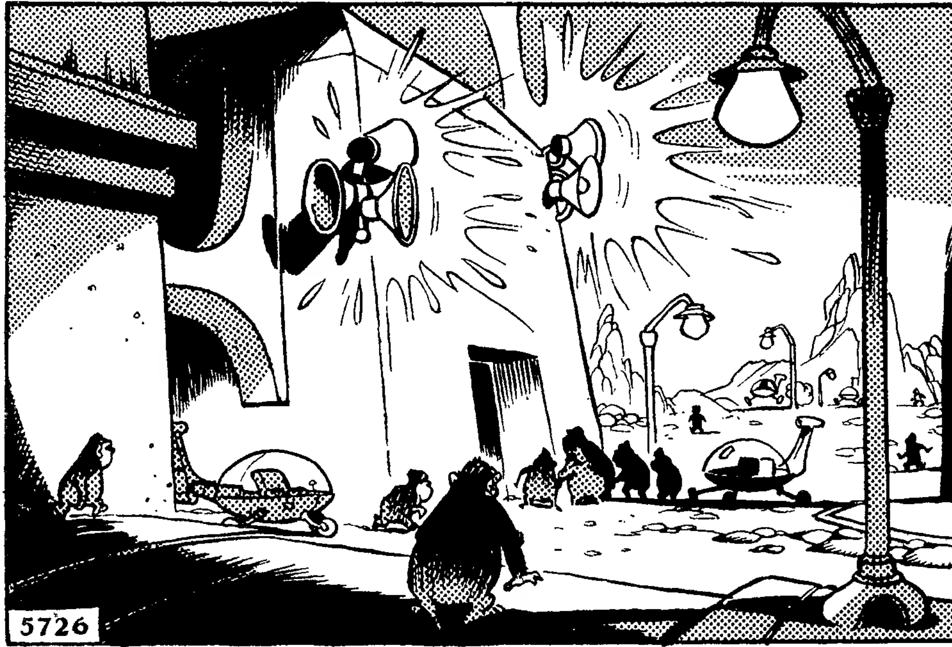
'Eruit!' loeide heer Ollie. 'Kwilleruit! D-dit is g-geen be-behandeling! Als mijn goede vader dit eens had gezien! Maakmelos! Je zult s-spijt krijgen! De toorn van een Bommel is... oempf!'

Hij zweeg even om adem te halen, doch de muziekonderwijzer, die de melodie inmiddels gevonden had, nam het thema van hem over. En daar de musicerende heer onvermoeid doorging met het bebeuken van het trommelvel vormde het geheel een treffend samenspel.

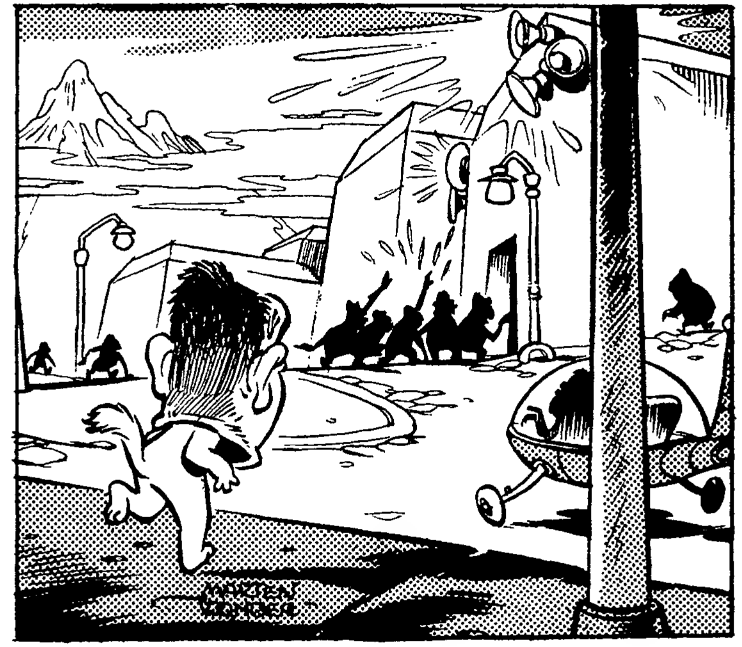
'Een lekkere biet', mompelde de Idoolmaker, die het gebodene in de luisterzaal op een televisiescherm volgde. 'Er zit pit in. De tekst is nog steeds wat slap, maar toch... die jongen komt er wel. We zullen het 'De Toren van Bommel' noemen. Het wordt een toppop, dat is zeker. Een nieuwe klank.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5726 Heer Bommels muziekoefeningen bleven ook buiten het gebouw niet onopgemerkt. Door middel van krachtige luidsprekers werd het geluid tot ver in de omtrek weergegeven. En daar vooral het drumwerk goed tot zijn recht kwam, stroomden de luisteraars al spoedig van alle kanten toe.

'Een nieuwe biet!' verklaarde een van hen, die gehoor voor muziek had. 'En die tekst doet het wel.'

'Moet je horen', vulde een ander aan. 'Kwilleruit. Maar wat is een goede vader?'

'Lekker gek!' meende een derde. 'Iets hoeft toch niet altijd iets te betekenen. Laten we nou wel wezen.' En opgeruimd begon hij de melodie mee te fluiten.

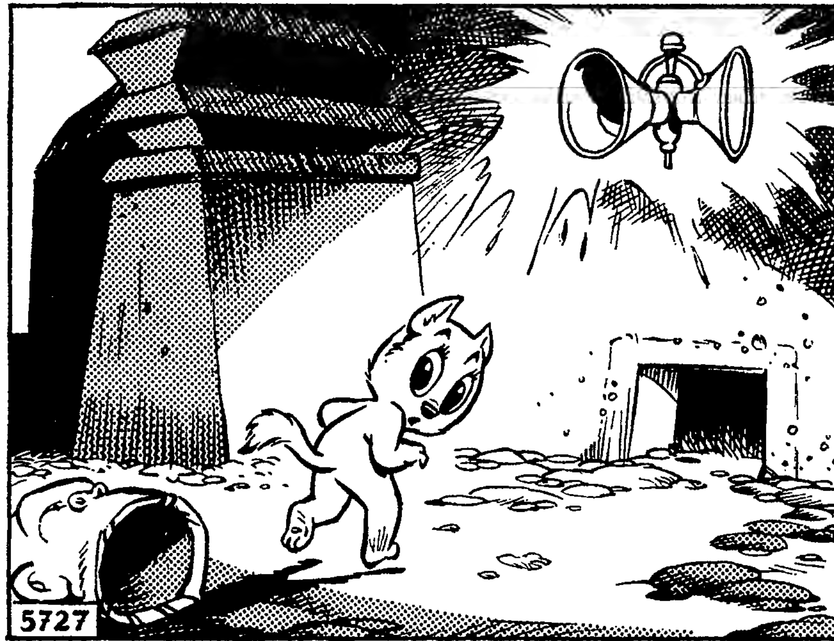
Nu verscheen de Idoolmaker in de deuropening. Hij wierp een blik op de luisteraars en nam toen het woord.

'Ja, jongens', sprak hij. 'We gaan iets helemaal nieuws brengen. Wij hier in Novo houden van het Nieuwe Denken. Nou, dit is nieuw. En ik zal je es wat vertellen. Ik zal je een tip geven. Geruite jassen worden in!'

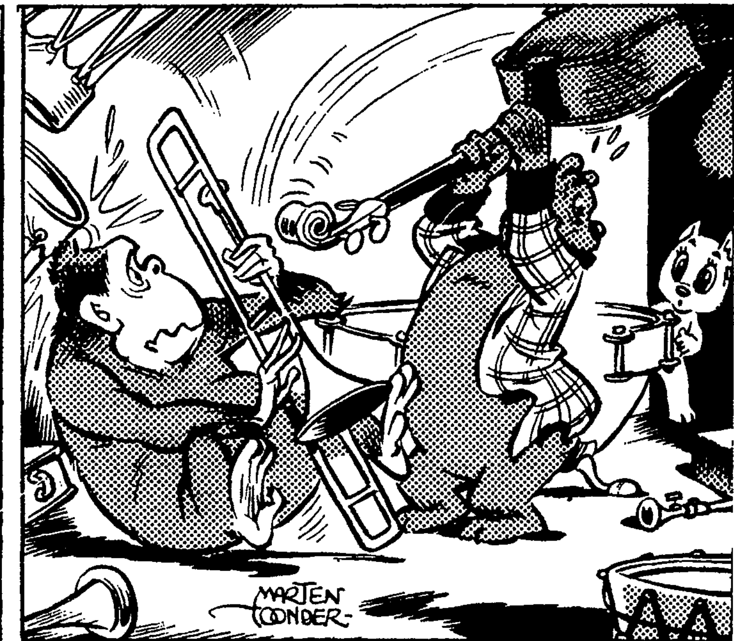
Dit bericht veroorzaakte enige beroering onder de kleine menigte — en Tom Poes, die intussen in de buurt geraakt was, werd er door aangetrokken.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5727 Enige ogenblikken luisterde hij oplettend naar het gedreun van de grote trom, die op eentonige doch krachtige wijze bespeeld werd. Daar bovenuit schreeuwde een rauwe stem onsamenhangende woorden als: 'Goede vader... heer niet aandoen... haal me eruit... ik zal je... wat ik bedoel', zodat hij al spoedig begreep, dat het heer Bommel was die daar musiceerde. Zonder bedenken sloop hij naar de achterkant van het gebouw, waar hij een blik om zich heen wierp om zich ervan te overtuigen dat hij alleen was. Toen wierp hij vlug het masker af.

'Daar is een soort kelderraampje', mompelde hij. 'Met een beetje geluk zal ik de plek waar heer Ollie zit, wel kunnen vinden.'

Dat was inderdaad niet moeilijk, want de muziekzaal bevond zich in het midden van het gebouw en de wanden lieten tamelijk veel geluid door. De krachten van de solist waren inmiddels echter uitgeput. Hij staakte het beuken en begon zich met vertrokken gelaat uit het trommelvel los te maken. Dit ziende besloot de leraar het optreden met een loeiende uithaal en daarop staakte ook hij het schuiven van zijn instrument.

'Niet slecht, laten we wel wezen', sprak hij. 'Maar nou moet je es horen. Die tekst...'

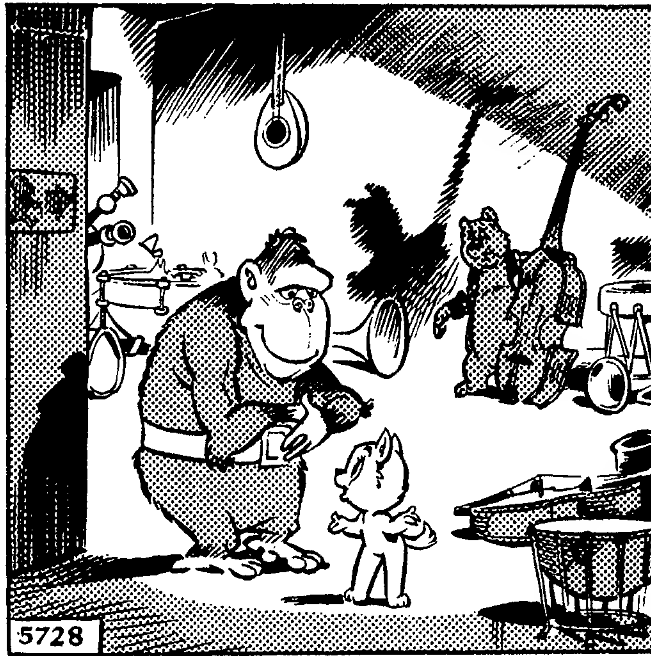
'Ik moet niets horen', riep heer Bommel rood. 'U bent geen heer! Ik heb er genoeg van!'

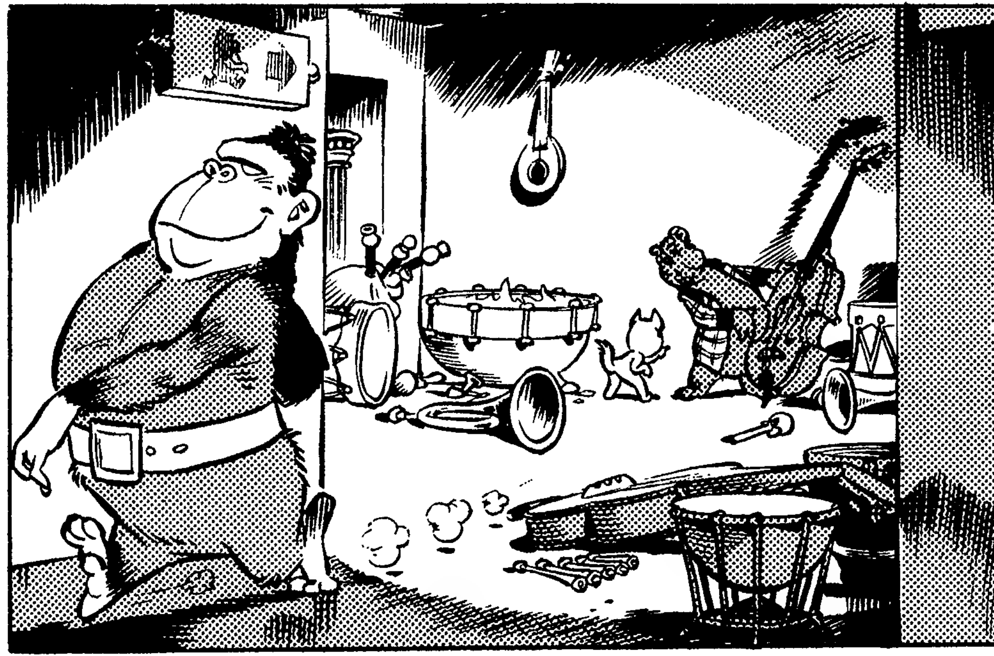
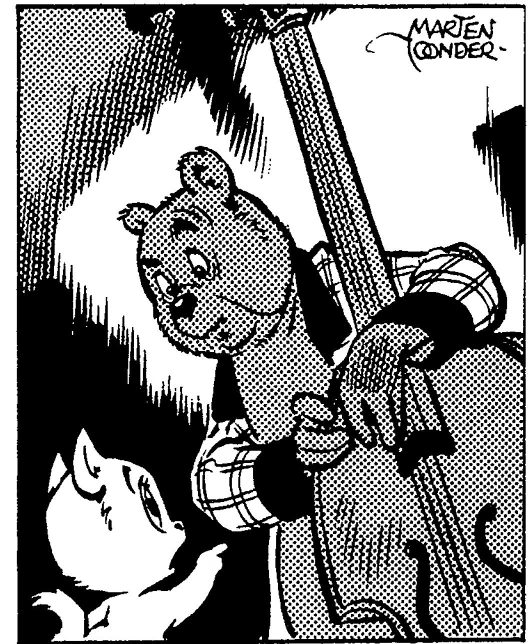
Zo roepende greep hij een slagbas, die daar in een hoek stond en tilde die dreigend boven het hoofd. De onderwijzer hief verrast zijn trompet op om de slag af te weren, maar op dat moment klonk er plotseling een luide stem.

'Niet doen', riep Tom Poes. 'Dat zou jammer zijn!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5728 Heer Bommel liet zijn instrument zakken en staarde ongelovig naar de onverwachte bezoeker. De leraar maakte daar gebruik van om zich naar Tom Poes te haasten.

'Net op tijd', sprak hij. 'Mijn leerling wilde net een foute slag met de slagbas geven. En dat is geen werk. Eén tegen één, dat gaat niet, laten we nou wel wezen. Ken je hem?'

'Zo'n beetje wel', zei Tom Poes. 'Hij kan wel wat, maar ik vond dit erg knap. Binnen een paar dagen is dit soort muziek in. Het lijkt me het einde om zo'n goeie leraar te hebben!'

Deze woorden deden de afgematte onderwijzer veel genoegen. Een brede glimlach verscheen op zijn trekken en hij blies zich een weinig op.

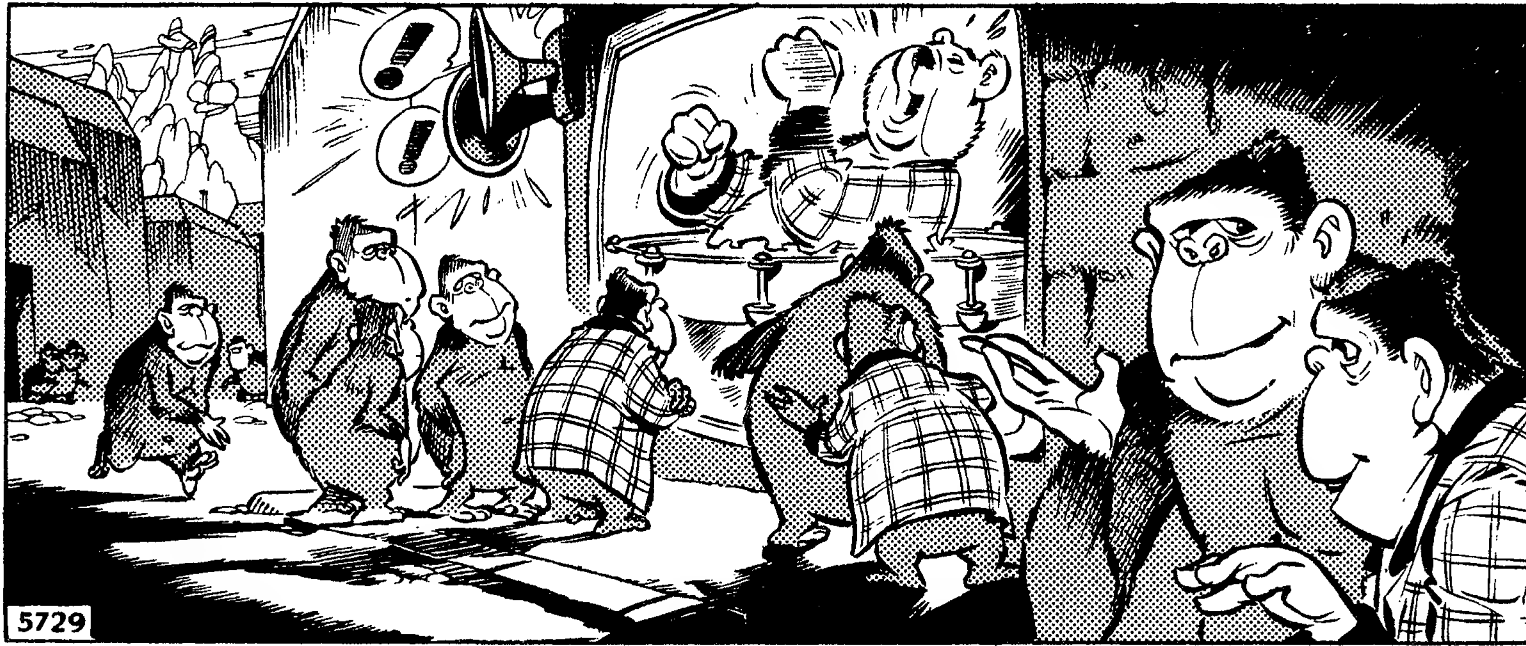
'Heel gewoon', verklaarde hij. 'Vakwerk, weet je wel? Maar nou moet die kennis van je een beetje rileksen.'

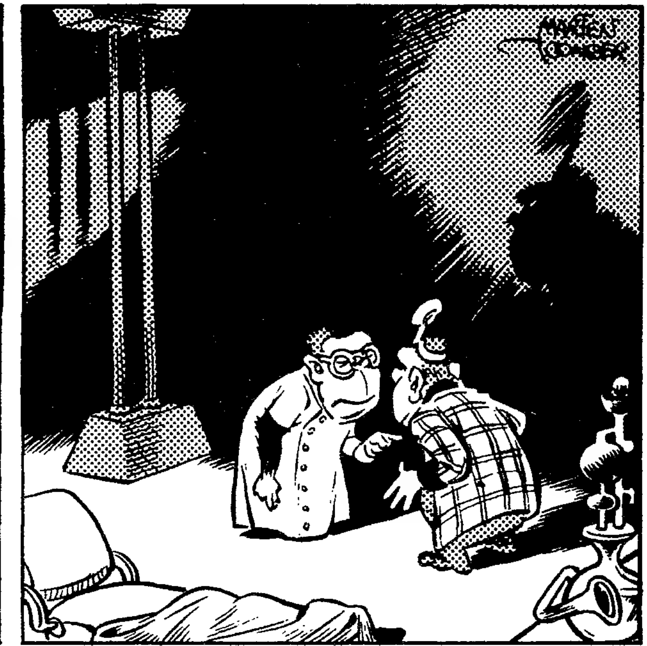
Hij wendde zich voldaan om en verliet het vertrek om ergens een verfrissing te gaan gebruiken en Tom Poes haastte zich naar heer Ollie.

'Jonge vriend', sprak deze op klagende toon. 'Waar heb je al die tijd gezeten? Als je eens wist wat ik allemaal heb meegemaakt. Ik heb...'

'Ik kan het me voorstellen', zei Tom Poes haastig. 'Maar daar hebben we nu geen tijd voor. Ik heb een plan, maar dat is alleen maar uit te voeren wanneer u meewerkt, zonder boos te worden. Nu kunt u laten zien wat een heer van uw stand bereiken kan!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

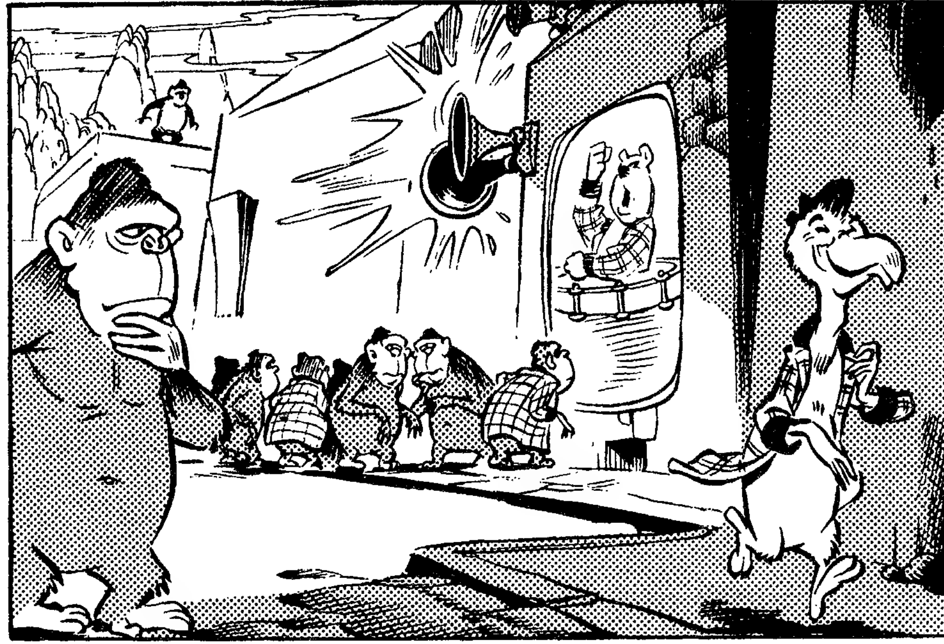
5729 Wat er tussen hen besproken werd, zal het vervolg van deze geschiedenis ons leren. Maar een van de gevolgen was, dat heer Ollie in het vervolg vol overtuiging in de grote drum plaats nam en daar met gebalde vuisten een straf ritme deed horen, dat hij met ongeschoolde stem begeleidde. Zijn tekst bleef een beetje slap, doch de kundige muziekleraar overspoelde het geheel met een loeiend geschuif van zijn trompet, zodat het geheel zeer bevredigend te noemen was. Het was vooral nieuw — en het valt dan ook niet te verwonderen dat 'De Toren van Bommel' al gauw een toppop was, terwijl heer Ollie zelf een voorbeeld voor de bevolking werd. Wanneer zijn programma door middel van openbare televisieschermen en luidsprekers het straatbeeld vulde, zag men meer en meer in geruite jassen geklede kijkers tussen de menigte. Maar de nieuwe richting werd niet overal met blijdschap begroet. Vooral in de meer ontwikkelde kringen stiet zij op tegenstand.

'Ik zie daar dat jij dus ook al zo'n geruite jas draagt', sprak de geleerde Loosgeest Vijftien in de Aanpasserij. 'Je laat ergens je hersens spoelen door die vreemdeling. Dat is gevaarlijk. Wat moet er zo van onze Kul Tuur terechtkomen?'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5730 'Ik draag dus wat ik wil!' verklaarde Zagtbol Negen op fiere toon. 'Ik ga met mijn tijd mee. Het Nieuwe Denken is altijd nieuw. Dus.'

'De gevolgen van die nieuwe trend zullen een beetje veel te gek zijn!' riep Loosgeest Vijftien uit. 'Hij komt uit vreemde streken. Ergens kunnen we op die manier onze Kul Tuur niet zuiver houden. En dan nog wel geruite jassen. Waar moet het op die manier heen met de Aanpassing?'

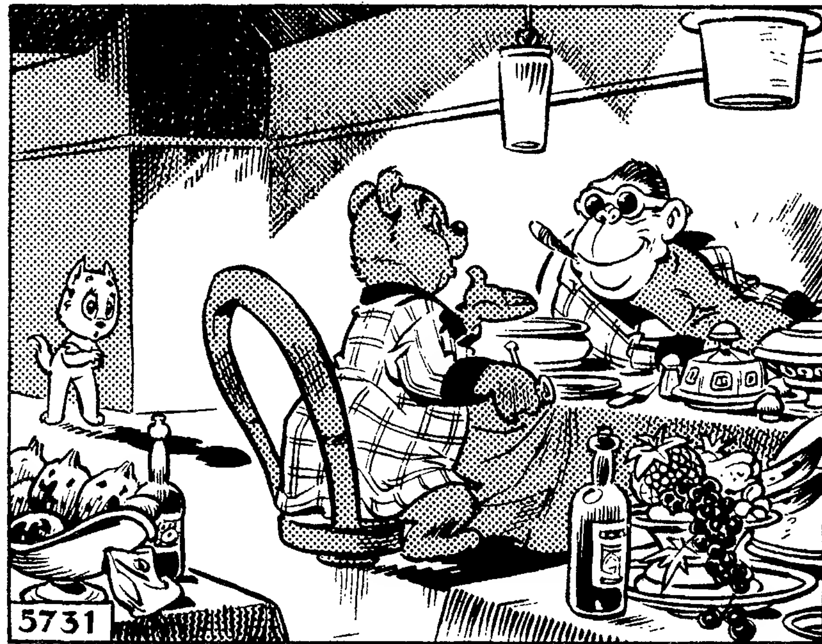
Dat was inderdaad de vraag. Niet alleen werd het straatbeeld meer en meer door ruitjestextiel beheerst, doch ook zag men er vreemdelingen die schaamteloos zonder masker rondliepen. Het is dan ook geen wonder, dat de overheid zich zorgen begon te maken.

'Dat wordt herrie', zei de agent Nul Dertig zorgelijk. 'Als het er nou één is, wil ik er nog wel de knuppel op leggen. Maar de straat loopt vol met dat soort slabbers. Wat moet ik ermee, sersjant? Dit lijkt op vroeger, laten we nou wel wezen. Mij niet gezien. Voor mij is dit niet het Nieuwe Denken.'

'Mijn idee', gaf zijn meerdere toe. 'Die lui gaan pret maken. Moet je es luisteren. Ik weet wat. We gaan een beetje met vakantie tot de lol over is. Daar horen we niet meer bij.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5731 Reeds enkele dagen deed heer Bommel nu wat Tom Poes hem gevraagd had. De gevolgen bleven niet uit, want zelfs zijn ontdekker, die hem op een avond te eten noodde, droeg een geruite jas.

'Het gaat goed, jongen', sprak de gastheer. 'Je bent lekker in! Nog eventjes en je bent een idool. Dat is waar we heen moeten; laten we nou wel wezen.'

'Ja', gaf heer Ollie toe. 'Dat is te zeggen; wat is eigenlijk een idool?'

'Nou, kijk', legde de ander uit. 'Moet je horen. Een idool is In, voel je wel? Wat die doet, doet iedereen. Die pijp bijvoorbeeld. Die is goed. Die brengen we ook in. Roken was slecht, maar als jij een pijpje schuift, dan is het een trend.'

Heer Bommel wierp een verraste blik op zijn rookgerei, en een glimlach verhelderde zijn trekken.

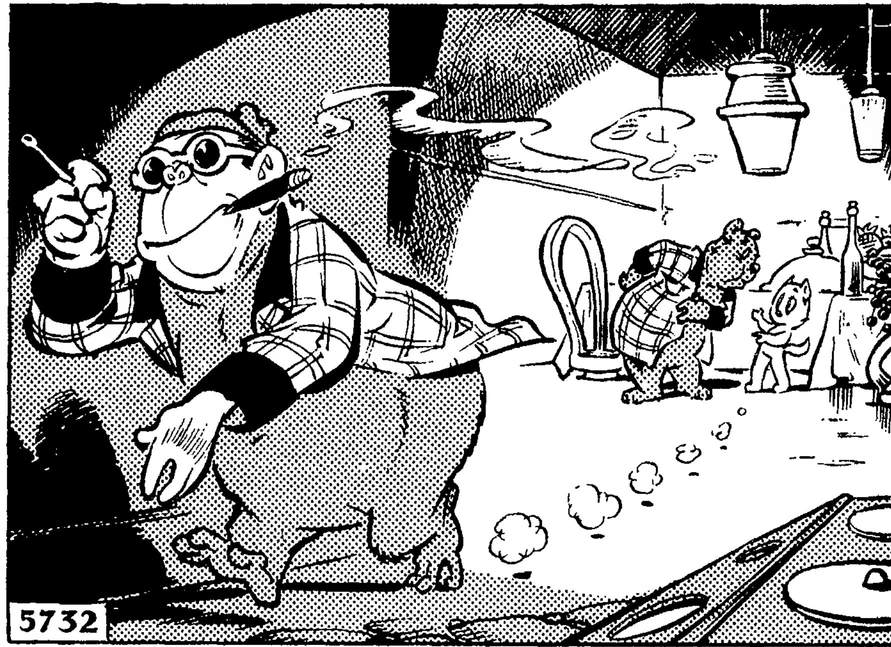
'Dat is ook zo', gaf hij toe. 'Een heer geeft altijd een goed voorbeeld. Daar kan men zich aan houden, als u begrijpt wat ik bedoel. Mijn goede vader zei...'

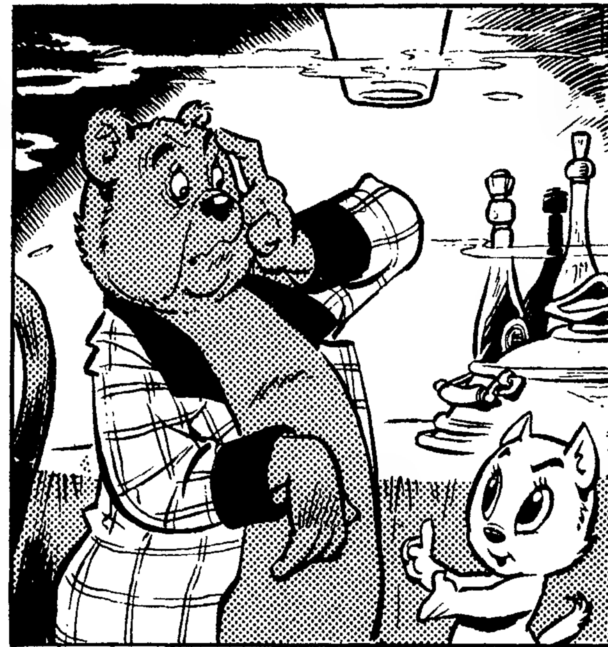
'Spaar je teksten tot de uitzending', onderbrak de Idoolmaker. 'Tegen mij kan je gewoon praten. Maar nou moet je es luisteren. Vanavond, hè? Vanavond ga ik je aan het publiek voorstellen. In de Gehoorzaal van Novo. Dan gaat het erom, jongen. Dat moet top zijn!'

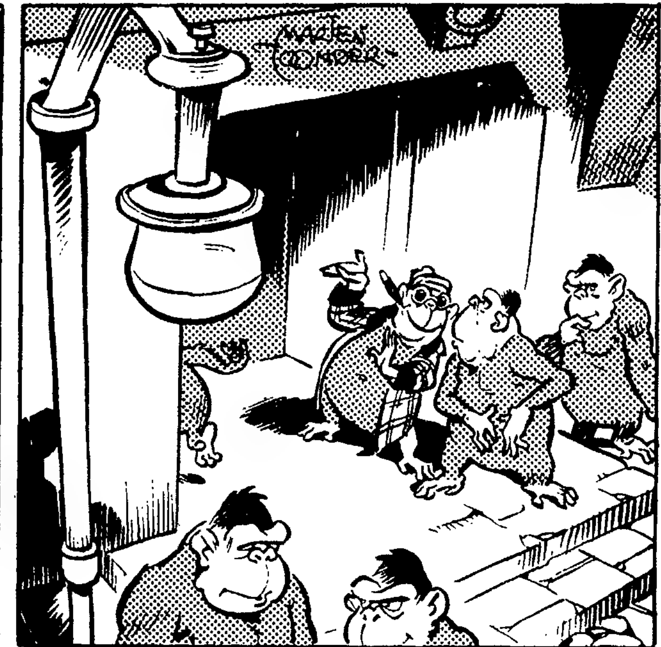
Heer Bommel keek wat verbaasd, maar het gezicht van Tom Poes, die bij de ingang stond, nam een zorgelijke uitdrukking aan.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5732 'Op-Top', verduidelijkte Im, terwijl hij opstond en zijn hoed opzette. 'Nou moet je es goed luisteren. Dat moet goed zijn. Dat moet zó ontzettend reuze goed zijn, dat je de einde-top haalt! Toppop. Afgesproken? Tot straks dan.'

Met deze woorden verliet hij opgeruimd de eetzaal en liet heer Bommel onthutst bij de resten achter.

'Vanavond gaat het er dus om', zei Tom Poes. 'In die Gehoorzaal zullen veel aanhangers van het Nieuwe Denken komen — en dat is uw kans. Dan moet u een goede redevoering houden. Zeg vooral, dat die Aanpasserij en die hele Idoolbeweging onzin zijn.'

'Ik weet wat mij te doen staat', sprak heer Ollie knikkend. 'Maar toch... eh... Soms denk ik... Ik bedoel.... eh... Waarom is het onzin, wanneer men een Bommel als voorbeeld kiest?'

'Als we deze lieden willen helpen, moeten we een einde maken aan het Nieuwe Denken', drong Tom Poes aan. 'Want dat is geen denken, alleen maar naapen — en u bent de enige die daar wat aan kan doen.'

De Idoolmaker, die natuurlijk niets wist van deze opruiende taal, had inmiddels de uitgang van het gebouw bereikt en daar trof hij enige vrienden aan.

'Het gaat goed', verzekerde hij. 'Na vanavond zal het nog beter gaan en de volgende week zitten we in de bovenste Trend-Top!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

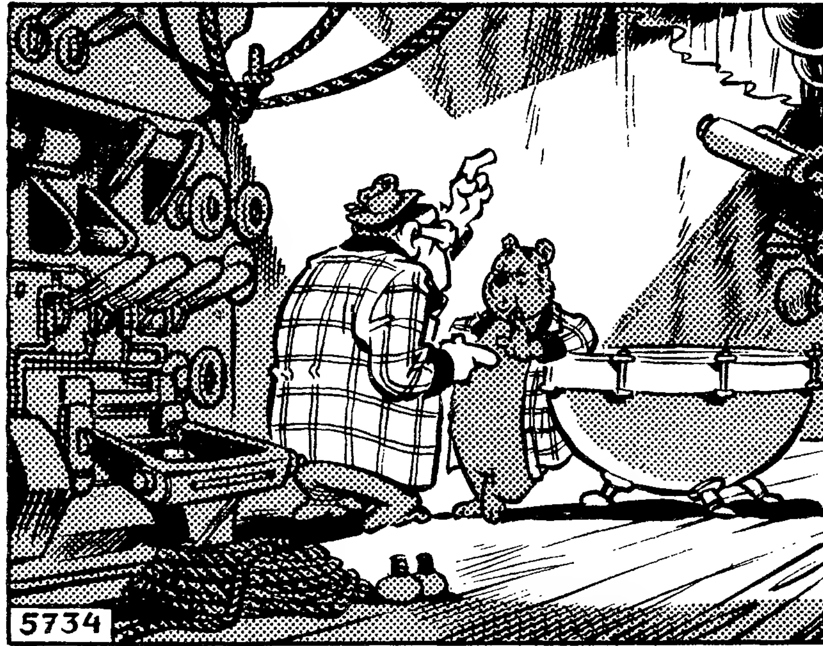
5733 Men moet zo'n uitvoering in de Gehoorzaal van Novo niet te laag aanslaan. Iedereen die Iemand is, gaat daar naar toe om op de hoogte van het Nieuwe Denken te blijven en om zodoende te weten, wat hij denken moet. Toen de avond dan ook was gevallen en de lichten die om een beeltenis van heer Bommel waren aangebracht, aan- en uitflitsten, bewoog zich een dichte menigte voor de ingang van het gebouw. Voor een vreemdeling bood het een enigszins eentonige aanblik. Alle bezoekers droegen dezelfde geruite jassen en ook overigens was er in hun uiterlijk weinig afwisseling te bespeuren. Maar allen werden ze bewogen door een sterke ontroering, die door grote beweging en luid geschreeuw tot uitdrukking kwam. Het was duidelijk, dat heer Ollie In was.

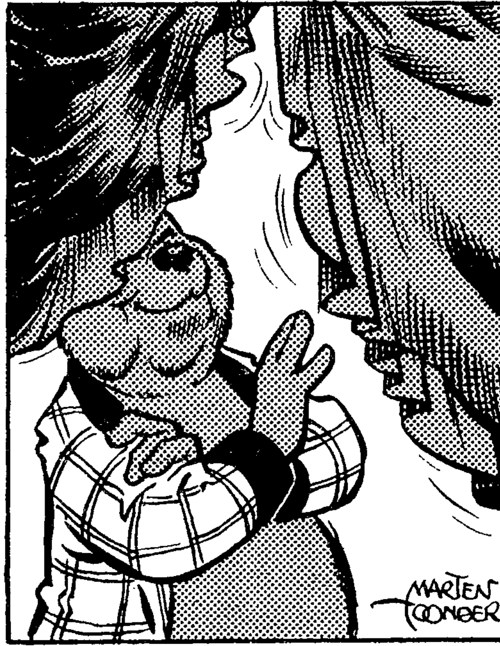
Toen het voertuig van de Idoolmaker dan ook voorreed en zich opende om de bekende popfiguur te laten uitstappen, ontstond er een wild gedrang. Heer Bommel wierp een bevreesde blik op de omstanders en trachtte onopvallend de ingang te bereiken. Dat viel echter niet mee; krachtige handen trokken aan zijn jas en het getier dat de lucht vulde, belemmerde zijn gedachtenloop. Maar hij zette moedig door.

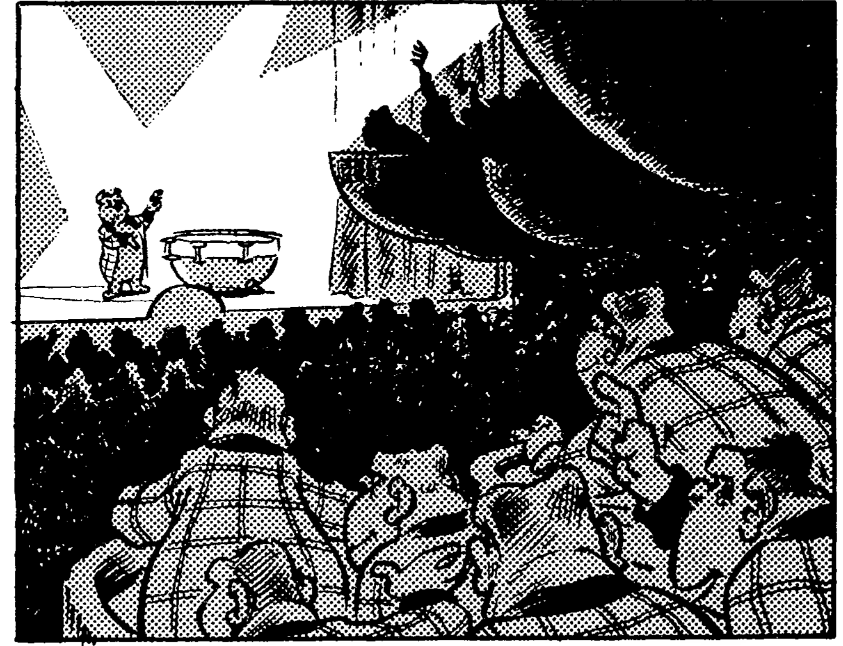
'Hier moet een boodschap doorgegeven worden', prevelde hij met opeengeklemde kaken. 'Deze lieden moeten door een mooi voorbeeld tot beter denken worden gebracht. Ik zie mijn plicht.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5734 Heer Ollie geraakte uiteindelijk, met behulp van de Idoolmaker, op het toneel. En daar ademde hij verlicht op. In de zaal achter het gordijn spoelde het publiek schreeuwend en joelend naar binnen, maar hier was het vredig, zodat hij zijn gedachten terugvond.

'Een boodschap', prevelde hij. 'Van een heer. Over naäpen.'

'Zit je tekst goed?' vroeg zijn ontdekker gespannen. 'Heb je lekker de zenuwen? Maak je vooral druk, jongen, dat gaat er altijd in. Nou moet je es luisteren. Spring meteen in die drum. Dat is een goeie gangmaker. En dan De Toren van Bommel, je weet wel...'

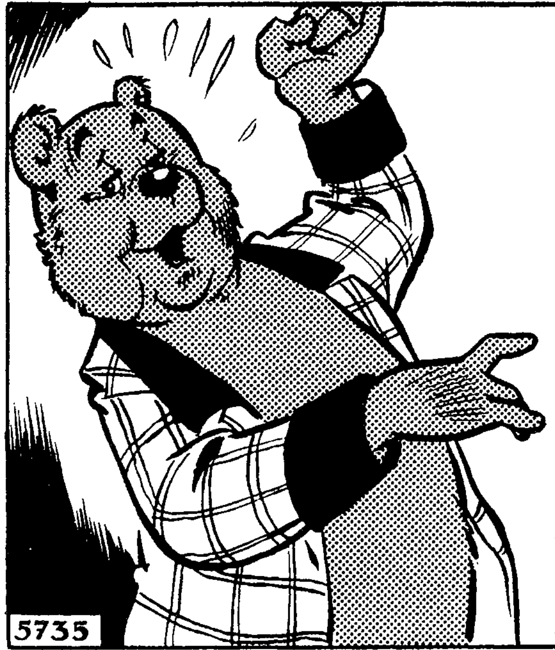
'Wees gerust', sprak heer Ollie glimlachend. 'Ik ken mijn taak. En het is niet de toren, maar de toorn. De toorn van een heer, als u begrijpt wat ik bedoel.'

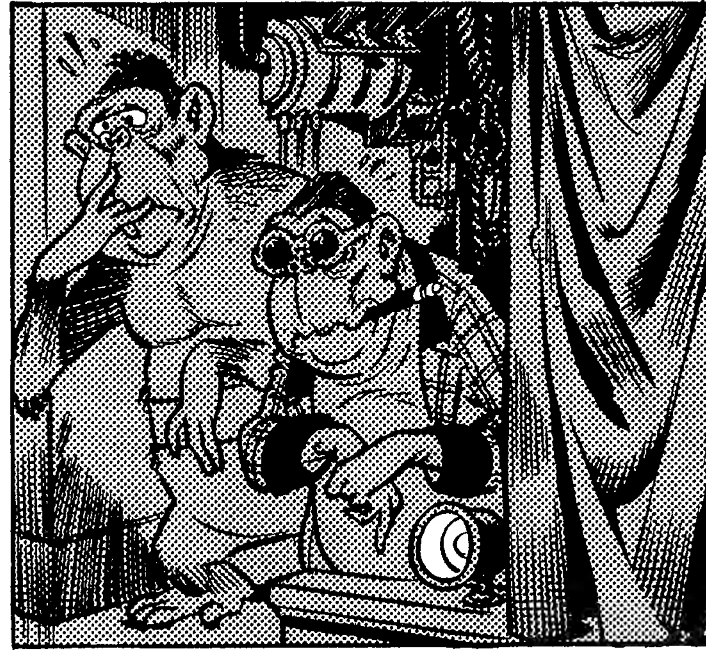
'Als het maar zit', zei de ander, niet geheel gerust. Toen repte hij zich achter de coulissen, want op dat moment spleten de gordijnen vaneen, zodat de fiere gedaante van de kunstenaar zich aan het publiek vertoonde.

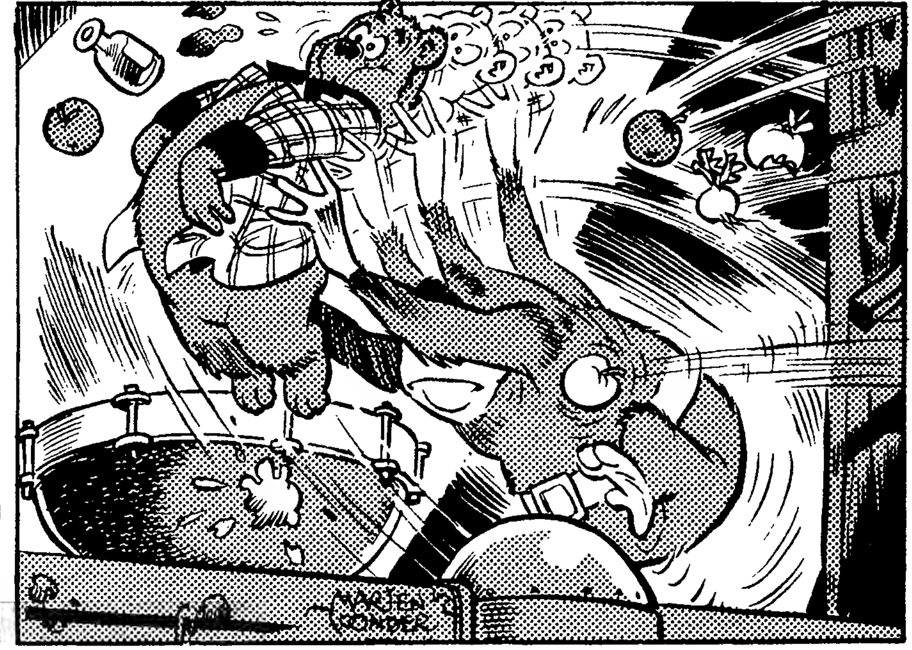
De verstilde glimlach plooide nog steeds zijn trekken en zijn verschijning maakte zo veel indruk, dat een diepe stilte over het gehoor nederdaalde. In plaats van echter spontaan in de grote trom te springen, zoals de verwachting was, deed de optredende heer een pasje voorwaarts.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5735 'Geachte toehoorders', begon hij. 'Zo zijn we dus bijeengekomen om te luisteren naar de boodschap die ik, als heer en als Bommel, u brengen zal. Ik zie mijn taak, als u begrijpt wat ik bedoel. Even kijken... waar was ik? Het naäpen, juist. Kijk, mijn goede vader zei altijd...'

In de zaal begon het rumoerig te worden. Er stegen kreten op als: 'Het slagwerk!', 'Waar is de biet?' en dergelijke. De Idoolmaker, die met de muziekleraar tussen de coulissen toekeek, begon het dan ook warm te krijgen.

'Hij vergeet de instrumentatie!' fluisterde de onderwijzer en de ander voegde er nerveus aan toe: 'Zijn tekst is altijd al slap geweest. Hij moet het van het ritme hebben, laten we nou wel wezen! Wat mankeert hem?'

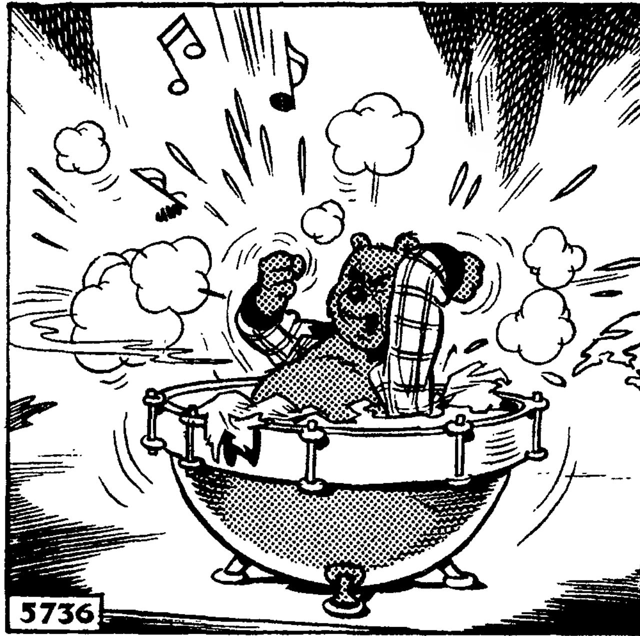
'Ik wil maar zeggen,' hernam heer Bommel met verheffing van stem, 'dat die hele Aanpasserij onzin is. Een heer is een heer — en daar is er maar één van. Een heer gaat dapper zijn eenzame weg. Onverschrokken beschermt hij de zwakke en bestrijdt hij het onrecht...'

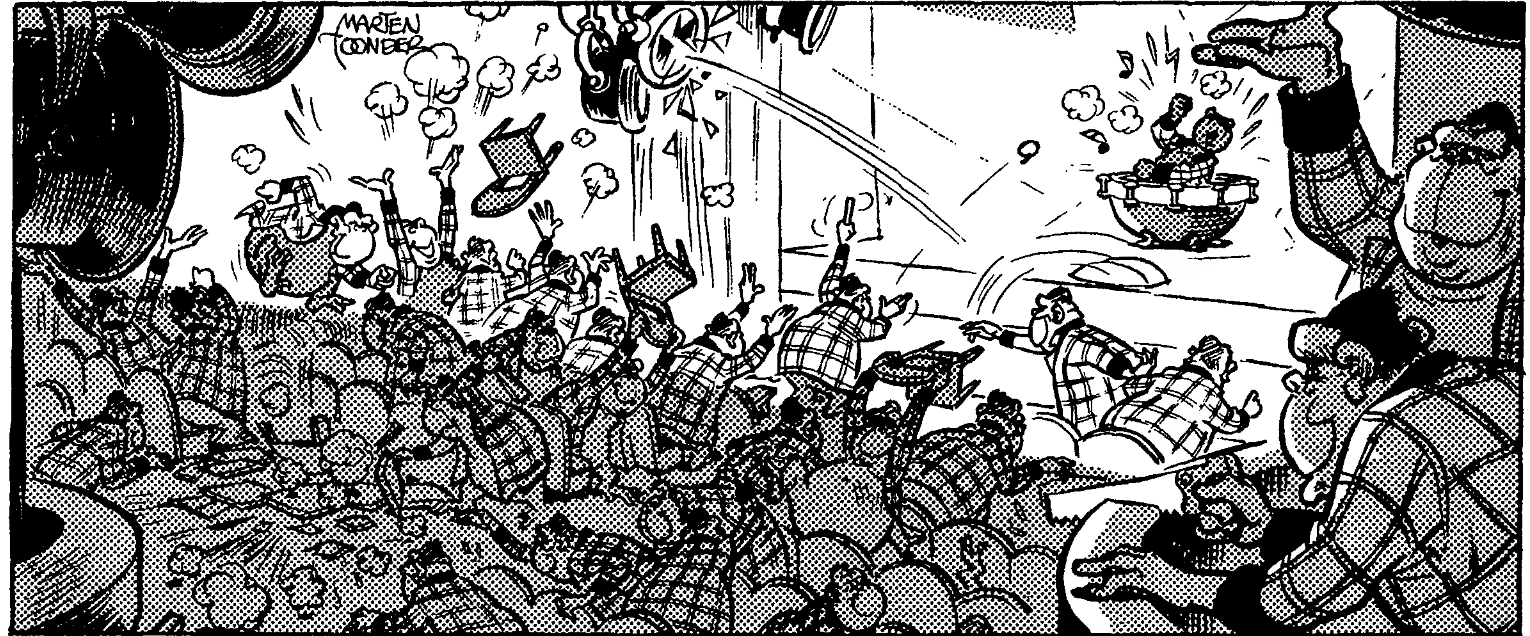
'Dat wordt te gek!' siste Im en de onderwijzer trad snel te voorschijn.

'Dan maar weer zoals de eerste keer', mompelde hij. 'Dat doet het nog wel.'

Met dit voornemen hief hij de solist hoog op en wierp hem met een fraaie boog midden in de grote trom.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN Door Marten Toonder

5736 Dit maakte een plotseling einde aan heer Ollies toespraak. Niet alleen omdat de ondergane behandeling hem danig schokte, maar ook omdat het publiek in grote opwinding geraakte.

'Laatmelos!' brulde heer Bommel in grote drift. 'Kwilleruit!'

Zo roepende beukte hij met beide vuisten op het gebarsten trommelvel en stampte hij met de voeten tegen de binnenkant van het koperen vat, zodat een dof ritme de grote ruimte vulde. Op de maat daarvan rezen de toeschouwers overeind om het aanwezige meubilair in puin te slaan. Lampen kwamen kletterend omlaag, stoelen vlogen door de lucht en hier en daar was het ritmische geknerp van meegebrachte zaagjes hoorbaar.

'De Toren van Bommel!' schreeuwde de menigte. 'Kwille ruit - kwille ruit! Lekkere biet!!'

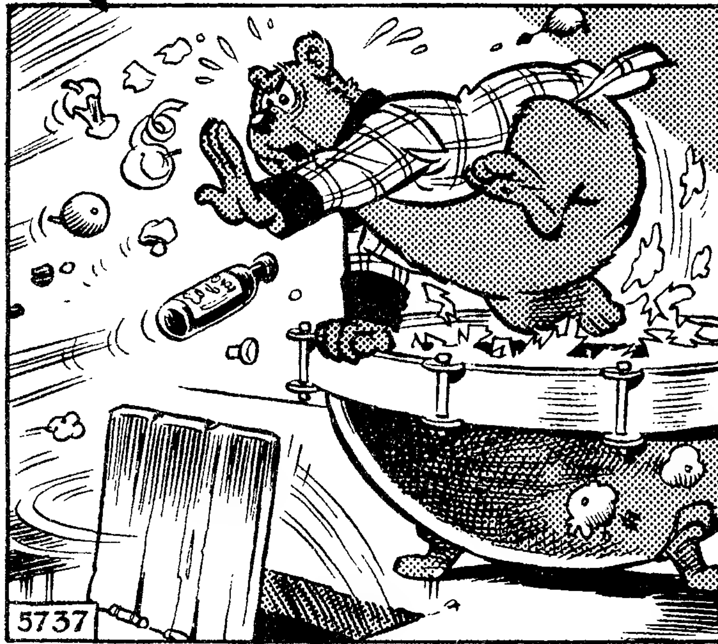
'De toorn van een Bommel!' brulde heer Ollie daar tussen door.

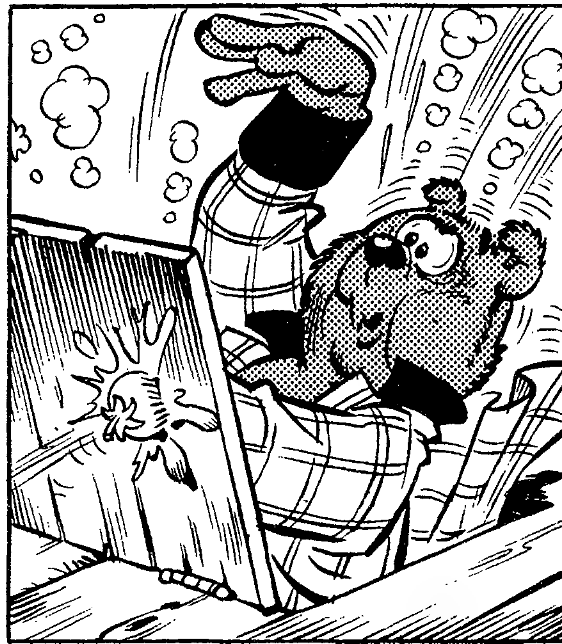
Maar de geestdrift was te hoog gestegen, er was niemand meer die naar hem luisterde en het krakend geluid van de vernietiging overstemde zijn woorden.

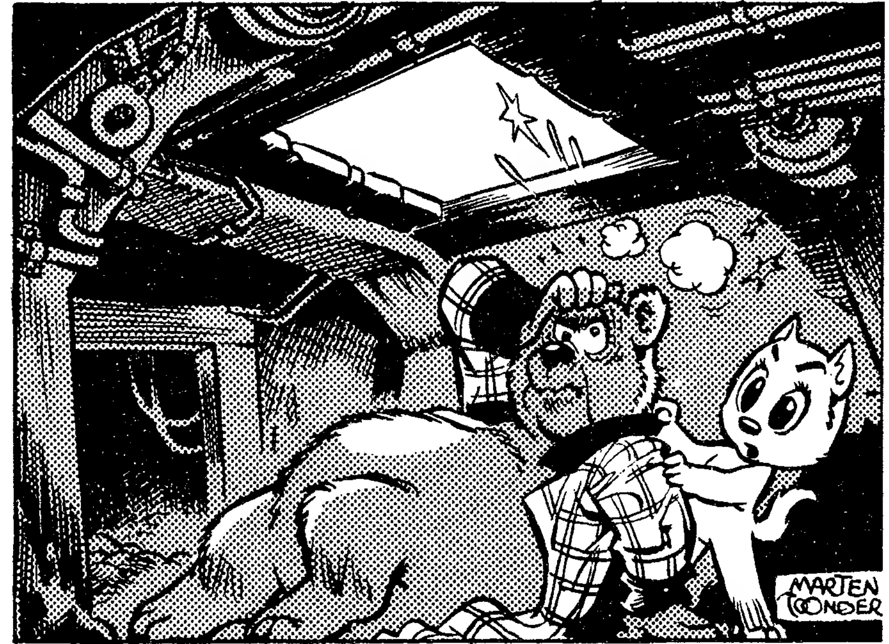
'Nou gaat-ie goed!' sprak de onderwijzer tussen de coulissen. 'Maar hij moet niet inzakken, laten we wel wezen.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5737 Heer Bommels woede duurde maar kort. Het drong met een schok tot hem door, dat hij geen mooi voorbeeld gaf en daarom beheerste hij met grote moeite zijn ontstemming.

'Halt!' riep hij met krachtige stem. 'Stilte, bedoel ik. Wij moeten eens even rustig met elkander spreken...'

Het publiek vond het natuurlijk vervelend, dat er zo plotseling een einde aan het musiceren kwam. Er daalde dan ook een regen van rottend ooft en ledige flessen op het zangpodium neder. De kunstenaar liet zich hierdoor niet afschrikken.

'Ik moet mijn boodschap brengen', prevelde hij, zich met enige moeite uit zijn instrument losmakend. 'Er ligt een taak voor me...'

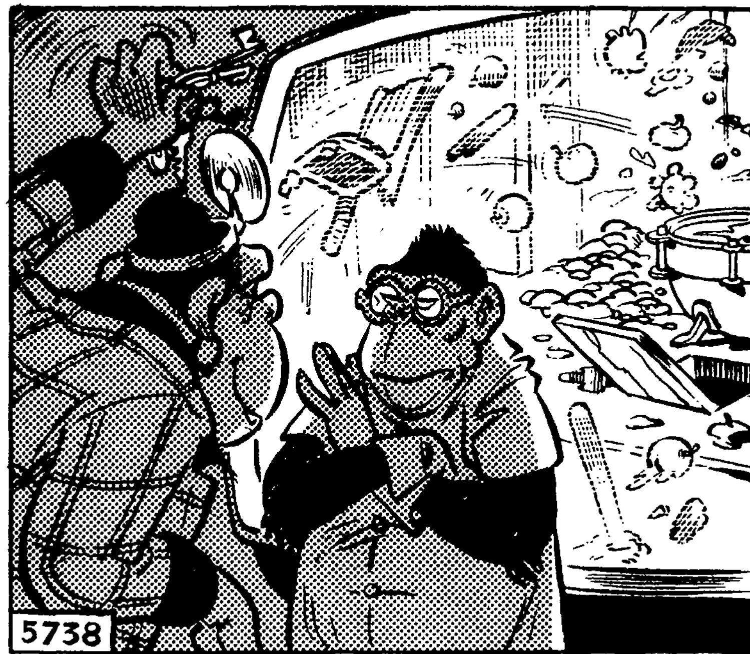
Hij sprong op het toneel, maar helaas, een onbekende hand opende op dat moment een luikje in de vloer, zodat de concertgever onverwacht uit het gezicht verdween. Een hoge kreet en een donderende slag waren de laatste geluiden die men van hem vernam; daarop namen de geluiden uit de zaal de overhand.

Heer Ollie hoorde ze slechts vaag. Een schemerige duisternis omringde hem, toen hij tot zichzelf kwam — en hij was zich bewust van een hand, die hem driftig aan de kraag sjorde.

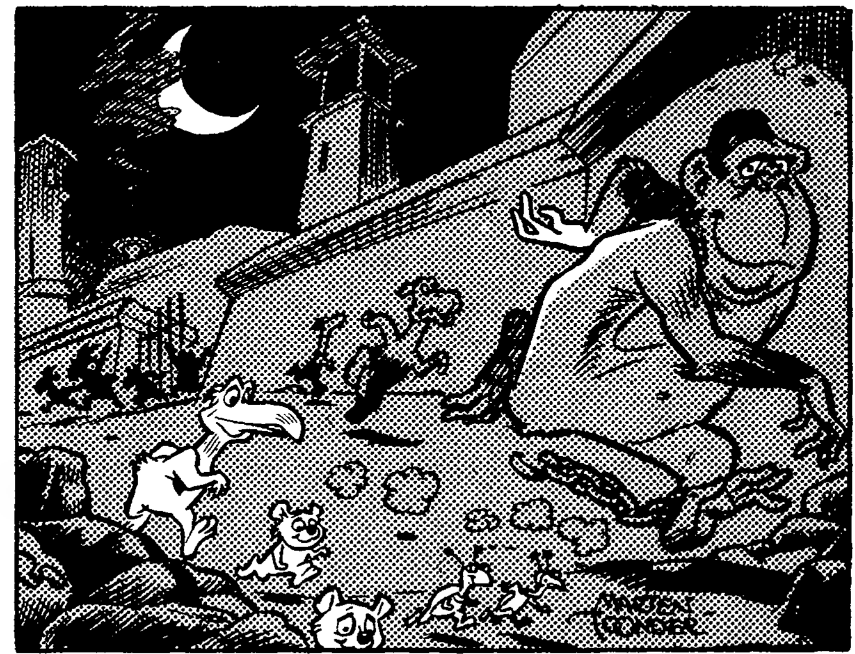
'Kom gauw, heer Ollie', hoorde hij Tom Poes zeggen. 'We moeten opschieten! Er is geen tijd te verliezen, want binnenkort wordt alles hier afgebroken...'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5738 Op de televisieschermen was nog slechts het verlaten toneel zichtbaar, dat langzamerhand met ontbindende vruchten en versplinterde meubels bedekt werd. Maar de boodschap die van het tafereel uitging, bleef niet onbemerkt.

In de Aanpasserij bijvoorbeeld had de geleerde Zagtbol Negen zich meester gemaakt van de sleutels en die zwaaide hij nu geestdriftig heen en weer.

'Aanpassen is onzin!' riep hij fier. 'Ik zie dus mijn taak! Alle hekken open en iedereen eruit. Dan zal je pas echt iets zien gebeuren! Nieuw Denken!'

Zijn collega echter keerde de beeldbuis de rug toe en schudde afkeurend het hoofd.

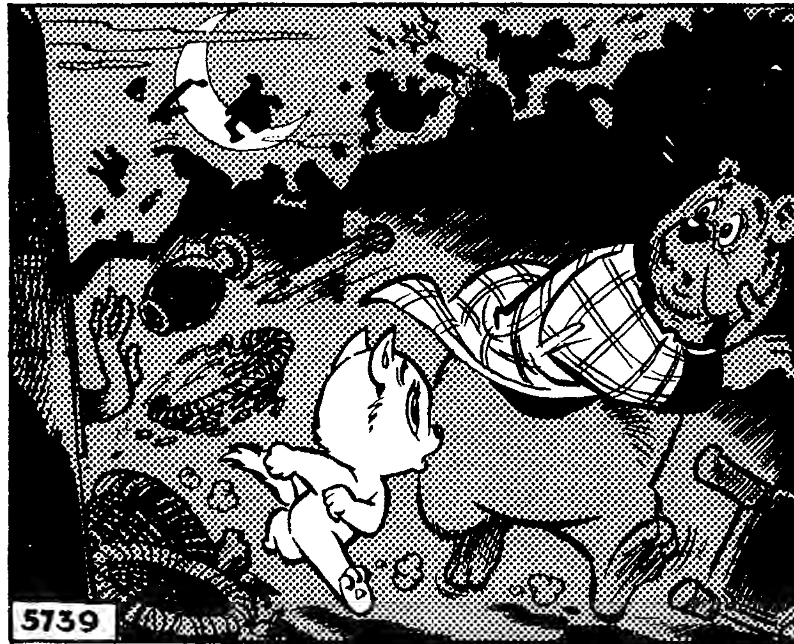
'Fout', sprak hij. 'Die biet deugde ergens niet. Dat is geen Nieuw Denken, het is oud! Het woord 'heer' heb ik eens ergens in een verboden boekje gelezen. Laten we wel wezen, we gaan de verkeerde kant op!'

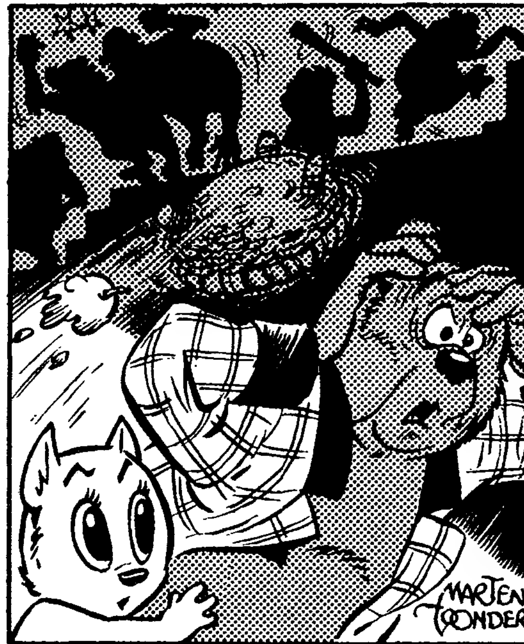
Maar de ander luisterde niet. Zwaaiend met zijn sleutels snelde hij de gang in om zich naar de vertrekken van de patiënten te begeven. En voordat Loosgeest Vijftien maatregelen had kunnen nemen, werden de hekken van de nuttige instelling geopend om doorgang aan allerlei kneusjes en geestelijk misvormden te verlenen.

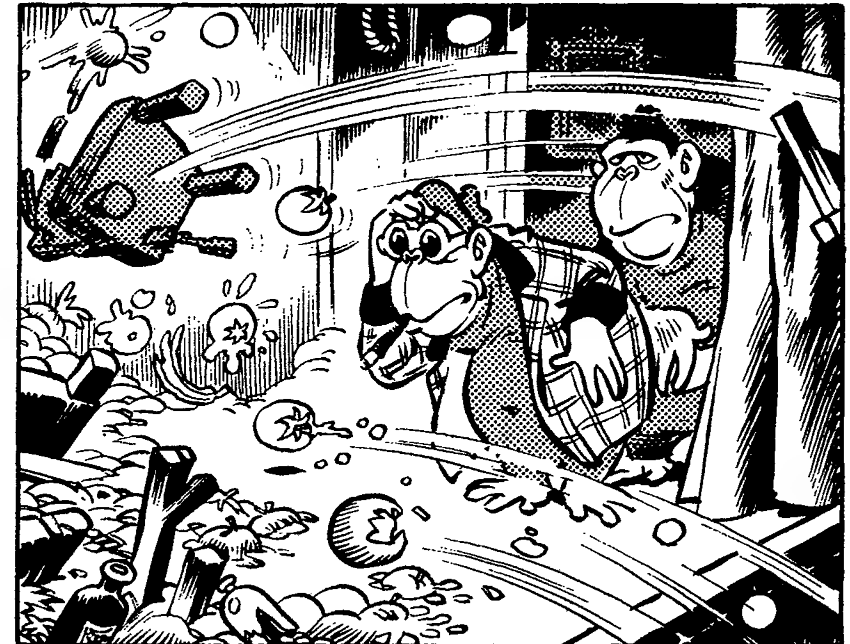
Nu werd de stille avondlucht verscheurd door dravende voetstappen, opgewonden kreten en het gerinkel van een ketting. Dit laatste werd veroorzaakt door de portier, die tot nu toe voor het hek gezorgd had en die bekend was onder de naam Negenoogje.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5739 Tom Poes had heer Bommel door de achteruitgang op straat gebracht en daar holden ze nu voort. Om hen heen was de bevolking doende zich uit te leven, want het gebodene op de televisie had de gemoederen sterk aangegrepen. Er waren velen die, teleurgesteld door de nieuwe biet, door onlustgevoelens bevangen werden op het zien van een geruite jas. Daardoor ontstonden natuurlijk vele vechtpartijen en overal klonk getier en het geluid van brekende voorwerpen.

'Hoe vreselijk is dit alles', klaagde heer Ollie, die zich radeloos voorthaastte door het gebeuren. 'Revolutie, roof en plundering! Een omwenteling en dat door mijn toedoen! Dit is het einde van een heer!'

'Het is allemaal een beetje mat', sprak de Idoolmaker, die nog steeds naast de muziekleraar tussen de coulissen stond. 'Ik weet niet of we het zullen halen. De Gebeurtenis valt me tegen, jongen!'

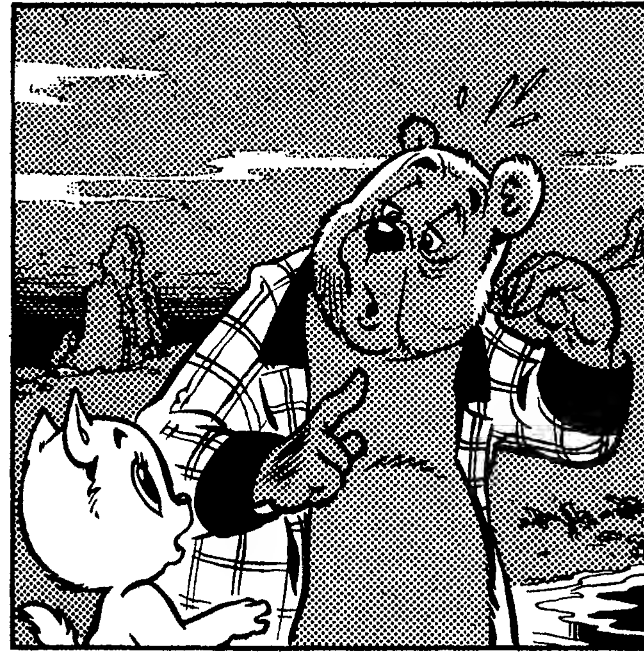
De onderwijzer liet een vermoeide blik over het toneel glijden, dat nu haast geheel met vruchten en wrakhout bedekt was.

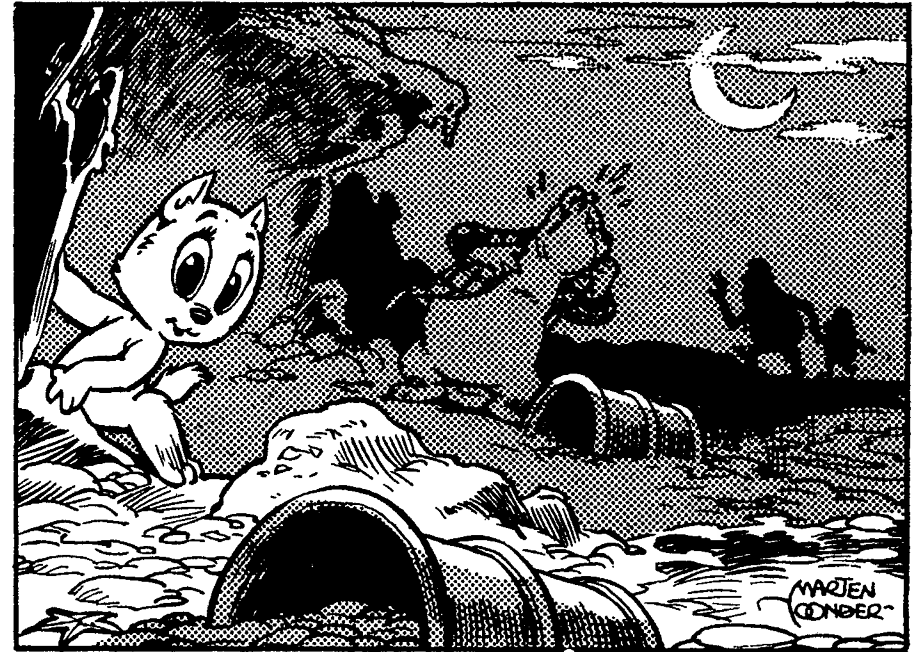
'Het is de echte geest niet', gaf hij toe. 'Misschien was die Nul Bommel niet helemaal gek genoeg. Zijn tekst was slap, laten we wel wezen. Ik had die trompet eronder moeten gooien. Nu blijven de muren overeind. We halen het niet, net zo je zegt!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5740 Het was eb. De zee kabbelde rustig op het verlaten strand van het eiland Novo en de dunne sikkel van de afnemende maan bescheen het tafereel met een vaal licht. In dit bleke schijnsel bewogen de uitgeputte gestalten van heer Bommel en Tom Poes zich zoekend langs de waterlijn voort.

'Daar ligt een van de vaten', zei Tom Poes oplevend. 'Het tij is gunstig en als we het nu in zee rollen, raken we in ieder geval van dit land weg, voordat de menigte het in de gaten heeft.'

'We', sprak heer Ollie bitter. 'Hoe kunnen we nu samen in dat ene vat! Nee, jonge vriend, het is allemaal mijn schuld dat het zo verkeerd is afgelopen. Ga jij maar terug naar de beschaafde wereld en laat mij hier in de eenzaamheid achter...'

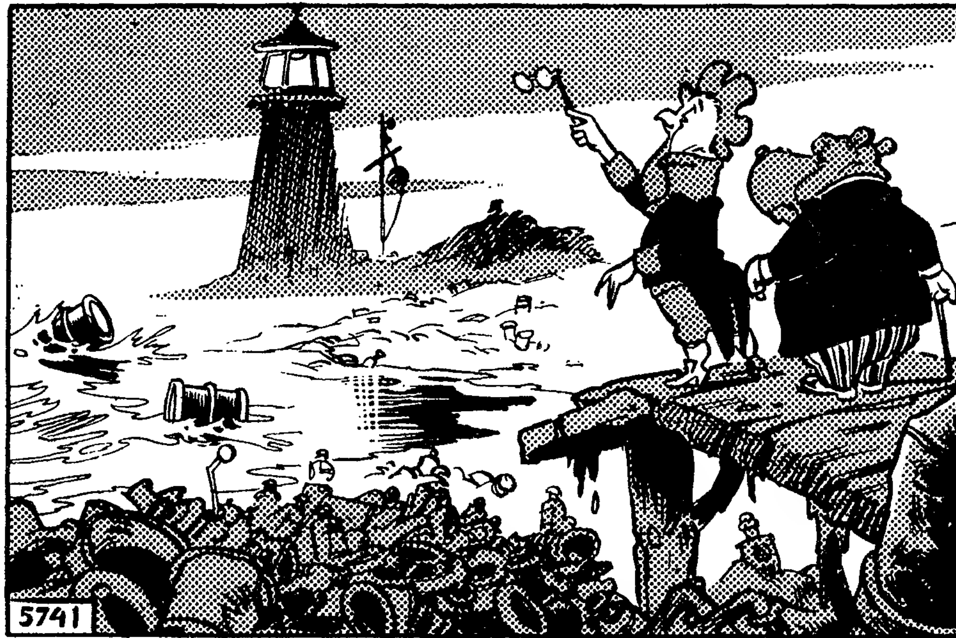
'Dat is niet zo'n goed idee', zei Tom Poes. 'Ze zoeken niet mij, maar u. Kruip er nu maar vlug in, voordat iemand u ziet!'

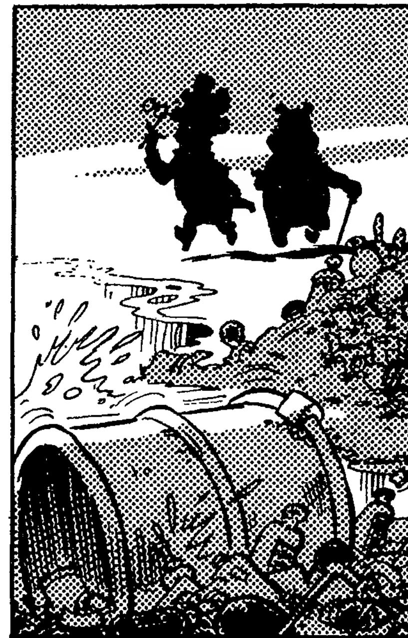
Zo pratende was hij doorgelopen en zag hij tot zijn vreugde achter een rots het andere fust liggen. Maar heer Bommel zag dat niet; hij stond geschrokken naar twee figuren te kijken die uit de nacht opdoemden.

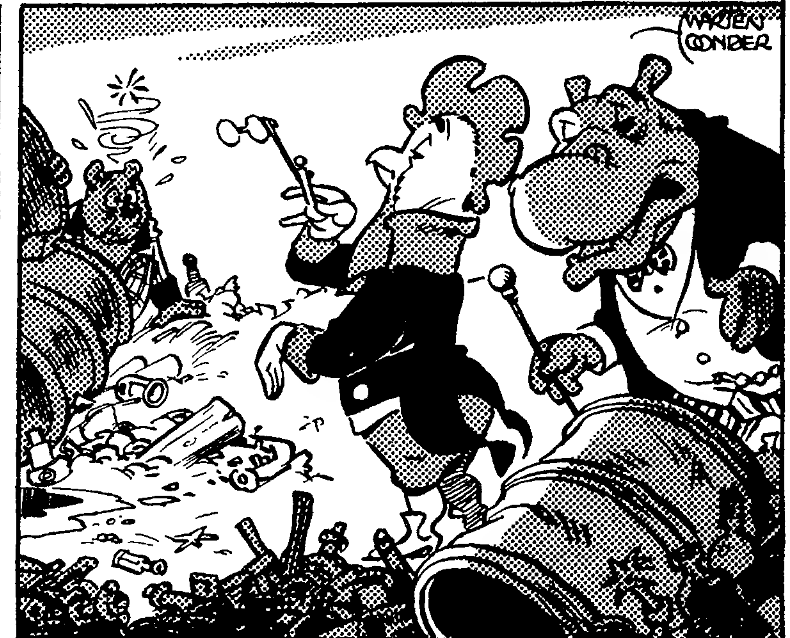
'D-die hebben mij gezien', fluisterde hij met bleke lippen. 'Ik moet zorgen dat ik weg kom!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5741 In de vroege morgenuren van de volgende dag kon men op het strand van Rommeldam twee vooraanstaande figuren waarnemen. Het waren de markies De Canteclaer en burgemeester Dickerdack, die dit recreatiegebied kwamen bezichtigen voordat het toeristenseizoen aanbrak.

'Enigszins een bende', sprak de magistraat hoofdschuddend.

'Het riekt kwalijk', gaf de edelman toe. 'Het grauw heeft daar nu wel niet zo gauw erg in, maar toch...'

'Ik moet mijn vuil toch ergens laten!' mompelde de heer Dickerdack. 'Maar ik geef toe, dat het een beetje uit de hand loopt. Het wordt steeds erger.'

De markies zweeg. Hij had zijn face-à-main aan de ogen gebracht en staarde nu naar twee fusten die door de vloed en de branding op het oliestrand geworpen werden.

'Afval van het land en aanslibsel uit de zee', mompelde hij toen. 'De overheid zal toch moeten ingrijpen, amice!'

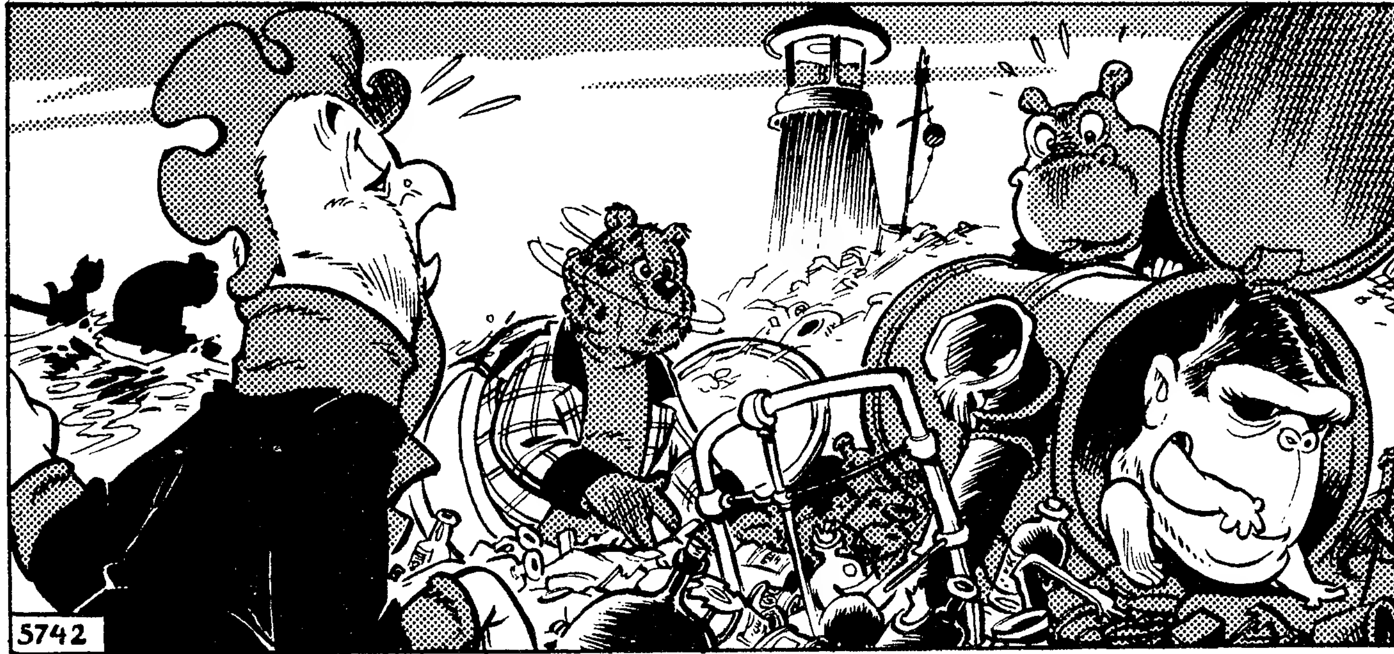
De ander knikte somber en begaf zich, gedreven door een begrijpelijke nieuwsgierigheid, naar de vaten, die zojuist waren aangespoeld. Ze bewogen zich een weinig — en uit een ervan klonk een krassend en bonkend geluid.

'Curieus', prevelde de heer De Canteclaer, halt houdend. Hij keek oplettend naar het deksel van de ton, dat langzaam geopend werd om doorgang te verlenen aan de verflenste en vervuilde gedaante van heer Ollie.

'Parbleu', hernam de edelman, 'het is werkelijk stuitend wat er allemaal aanspoelt! Zoals ik zei: het wordt tijd dat de overheid ingrijpt!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5742 Heer Bommel keek verward om zich heen. Onder hem knerpten de glasscherven en om hem heen hing de geur van afval en aangespoelde olie. Het zien van de vertrouwde omgeving en de bekende personen die zich daar ophielden, maakte hem niet blij.

'Tom Poes', riep hij klaaglijk. 'Waar ben je? Ik voel me niet goed!'

Nu opende ook het tweede fust zich en een kleine gedaante met een opvallend masker op schoof naar buiten. Op hetzelfde moment werd er vanaf de zee een luid geroep vernomen — en daar dreven op een balk Tom Poes en een vreemdeling nader.

'Par exemple', sprak de markies. 'Nu ziet ge waartoe de verwaarlozing van het strand leidt, amice! Een verzamelplaats voor asocialen. Het is hoogst stuitend!'

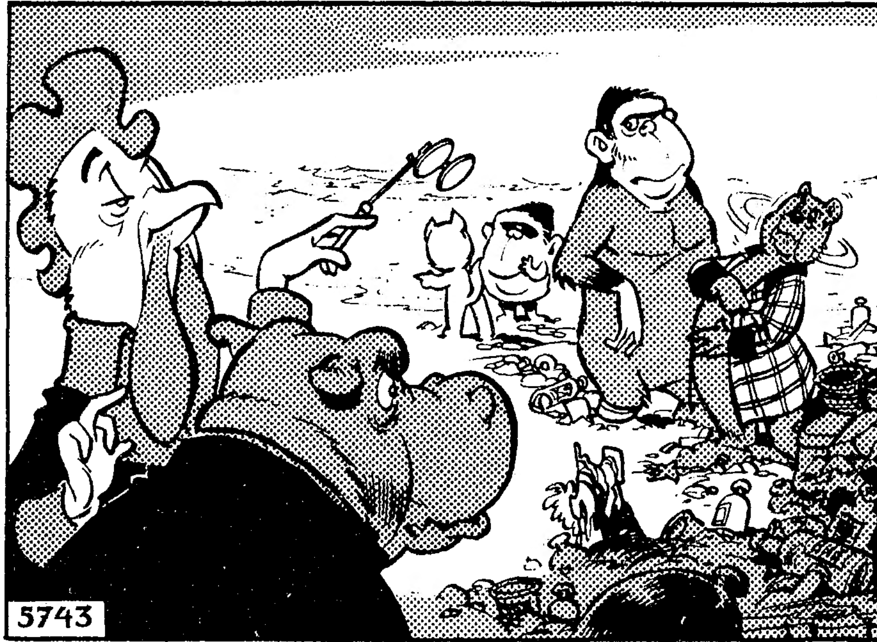
De burgemeester keek onthutst toe, maar voordat hij zijn mening had kunnen geven, werd de stilte verbroken door een luidruchtige begroeting.

'Negenoogje!' riep de gemaskerde hol en heer Bommel sprong met hernieuwde levenskrachten overeind.

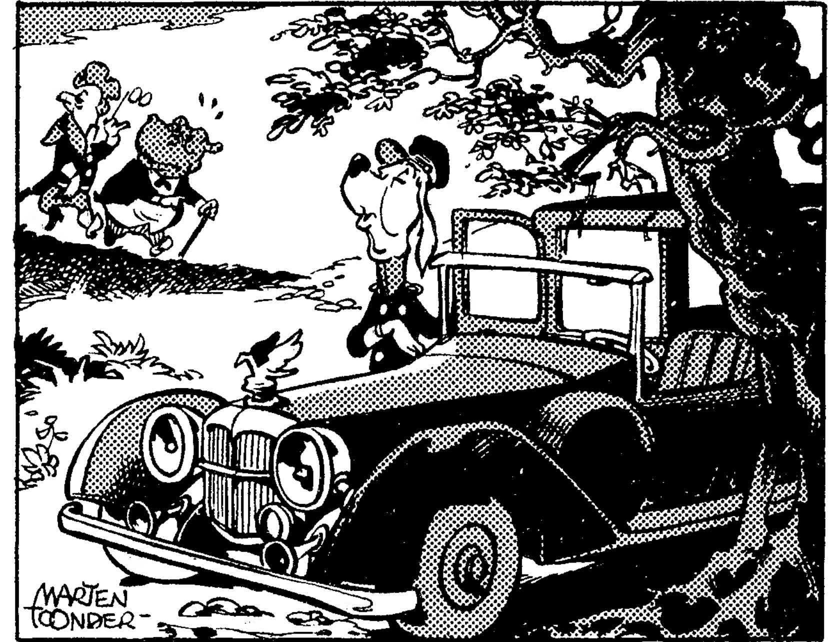
'Jonge vrienden!' riep hij uit. 'Welkom in het vaderland! Nu is alle leed geleden!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5743 'Waar komen ze vandaan?' vroeg de heer Dickerdack zich af. 'Zou er een schipbreuk geweest zijn? Of gewoon maar een feestje?'

'Niets van dat alles', sprak de markies koel. 'Daar is me die eh... Bommel met zijn trawanten aan het jutten, amice! Tussen het huisvuil moet veel waardevols voor dergelijke lieden schuilen.'

Zijn krakende stem klonk raspend over het strand en heer Ollie staakte, onaangenaam getroffen, zijn begroeting.

'Een heer jut niet!' riep hij uit. 'Dat moest u weten! Ik keer juist terug van een studie in het Nieuwe Denken, als u begrijpt wat ik bedoel.'

Nulnegen Nul, die achter hem stond, begreep de zin van het gesprokene weliswaar niet, maar hij voelde, dat de stemming niet vriendschappelijk was.

'Moet je horen', zei hij, heer Bommel aanstotend. 'Laten we een lolletje hebben. We zijn vier tegen twee, dus dat zit wel goed.'

'Nee, eh... nee', zei heer Ollie haastig. 'Geen lolletjes. Het Nieuwe Denken heeft hier nog niet zo'n ingang gevonden, bedoel ik!'

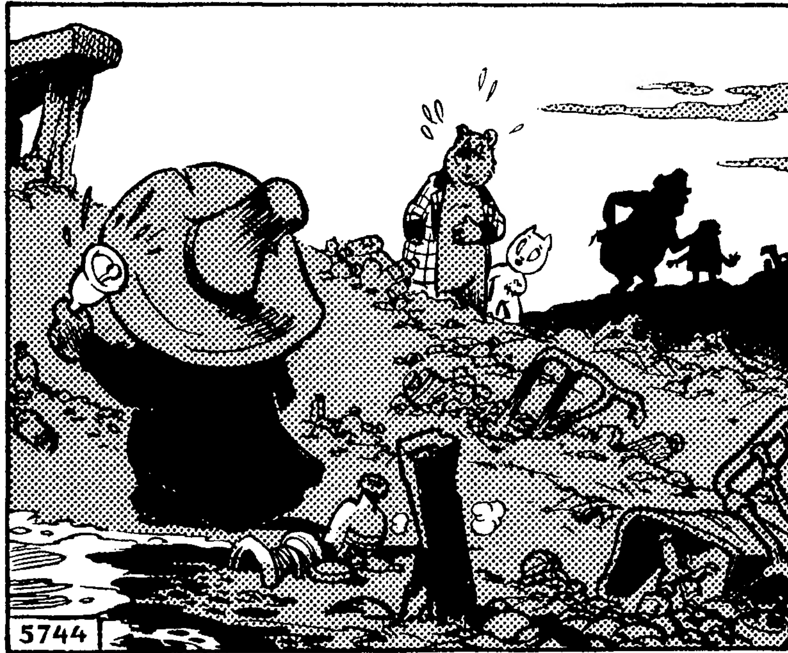
De edelman wachtte het einde van dit gesprek niet af.

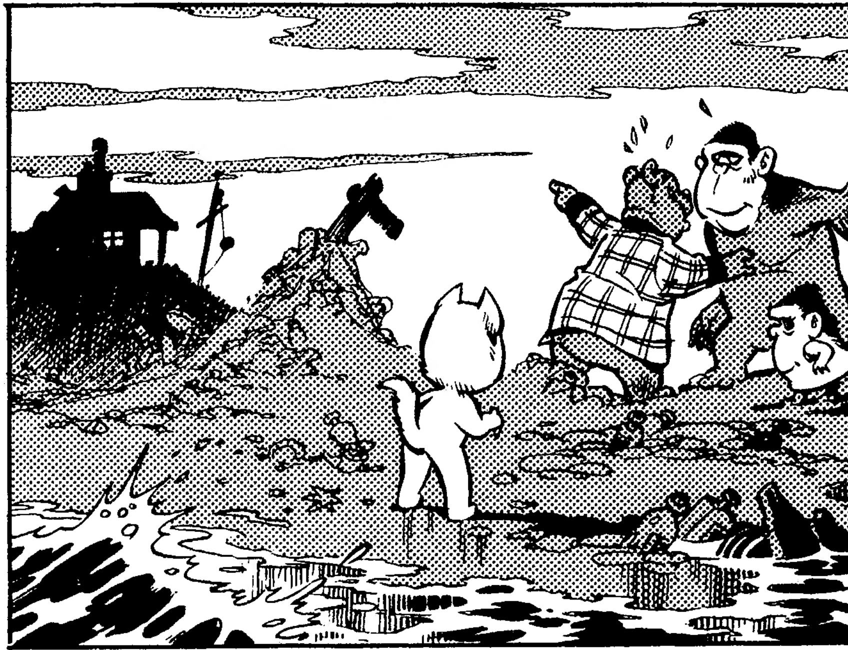
'Parbleu!' sprak hij. 'Van dat soort volk kan men van alles verwachten; zelfs lijfelijk geweld. Kom mee, amice.'

En met die woorden haastte hij zich met de magistraat naar de gereedstaande dienstauto.

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5744 Na hun vertrek lag het strand stil naar olie en afval te geuren en heer Ollie wierp een beklemde blik om zich heen.

'Terug in het vaderland', mompelde hij. 'Dat is toch ook niet alles, jonge vriend. Ik bedoel...'

'Wacht eens,' zei Tom Poes, 'daar komt een oude bekende aan! De strandvoogd, u weet wel!'

En ja hoor. Van achter een der vuilnishopen verscheen een korte gedaante die ferm met een bel klepelde.

'Hoogwater!' riep de verschijning. 'De vloed komt hoog! Voor tien uur binnen zijn!'

Heer Bommel bedacht zich niet en snelde naar Negenoogje en de gemaskerde dame, die in een intiem gesprek gewikkeld waren.

'Horen jullie dat?' riep hij uit. 'De vloed komt op en dan worden we weer weggespoeld om het Nieuwe Denken te leren... Ik wil naar huis, bedoel ik! Kom vlug mee — en zet dat masker toch af!'

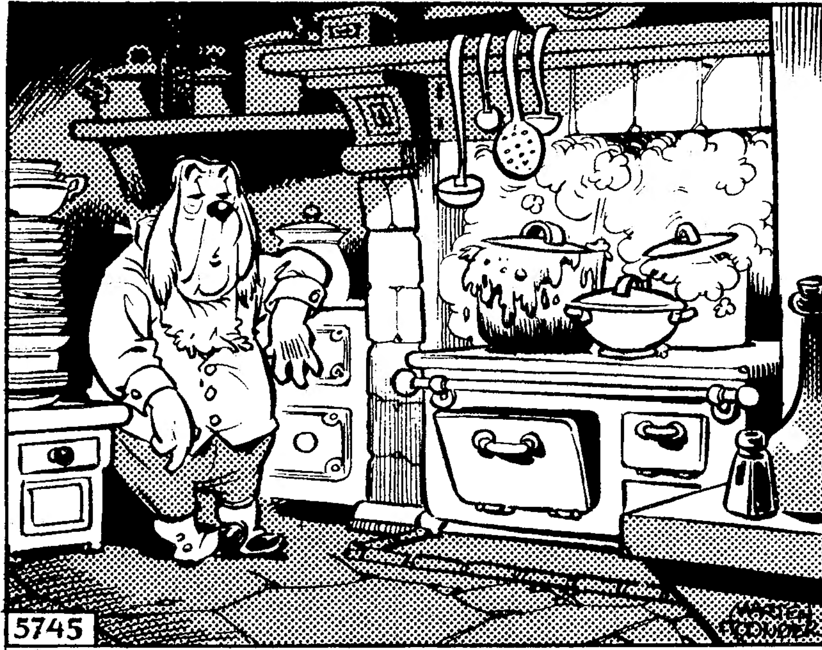
Zonder te wachten of zijn woorden uitwerking hadden begon hij snel een vuilnisduin te beklimmen, gevolgd door Tom Poes. De beide vluchtelingen uit Novo liepen een beetje aarzelend achteraan.

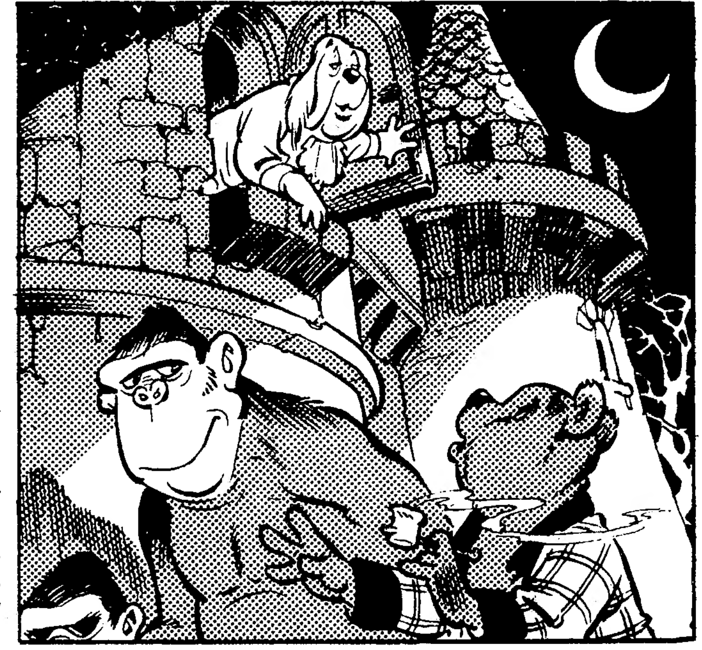
'Naar huis', herhaalde de een. 'Wat is dat?'

En de ander mompelde onder het karton: 'Masker afzetten! Dat gaat niet. Zonder masker voel ik me te bloot.'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5745 Tegen het vallen van de avond stond de bediende Joost in een landerige houding in een hoek van zijn keuken. Op het fornuis pruttelden overkokende pannen en dichte dampen vulden het vertrekje met de verkwikkende geur van gaar voedsel.

'Het is zonde, als ik me zo mag uitdrukken', mompelde de trouwe knecht. 'Reeds dagen lang bereid ik iedere avond een voedzaam maal, zonder dat heer Olivier op komt dagen. Zo gaat dat nu altijd. Die maaltijden zijn goed en wel, maar ze zijn een verspilling! Het wordt tijd, dat heer Olivier eens een beetje moderner gaat denken, wanneer ik zo vrij mag zijn.'

Op dat moment werd hij in zijn somber gepeins gestoord door het geluid van stemmen buiten. En toen hij zich uit een venster boog, zag hij zijn meester met Tom Poes en twee vreemdelingen door het maanlicht huiswaarts keren.

'Dag, Joost!' riep heer Bommel opgewekt. 'Is het eten klaar?'

'Altijd', antwoordde de bediende, een weinig humeurig. 'Dat weet u toch? Ik vroeg me juist af, als het niet te impertinent is, of u niet een weinig eh... moderner wilde gaan denken.'

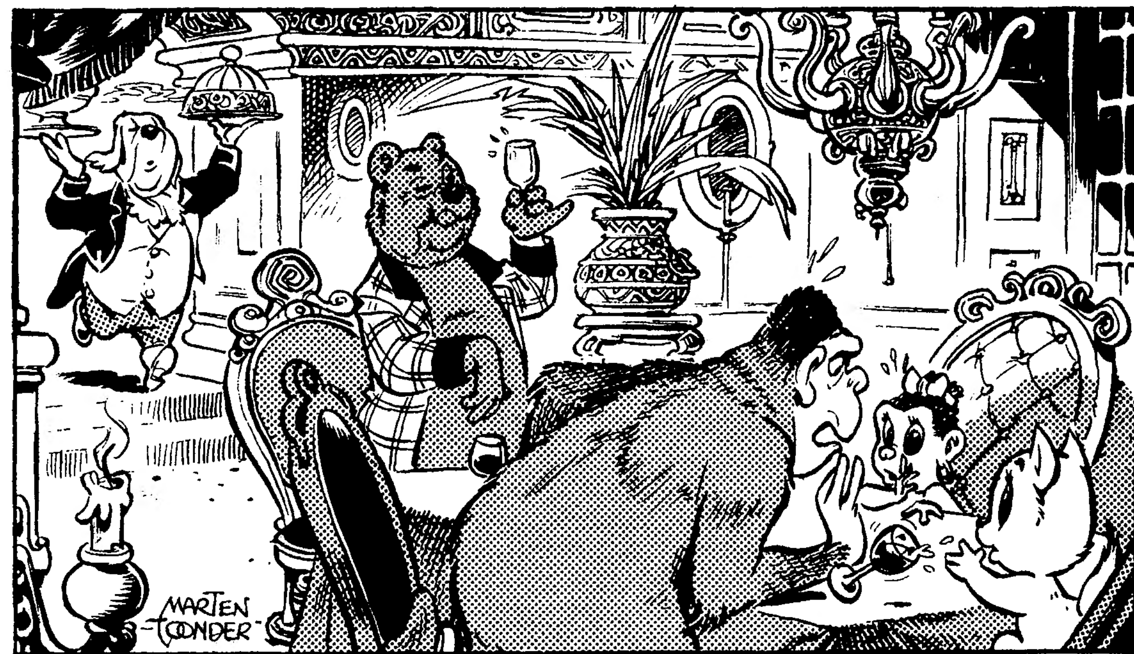
Daar keek heer Ollie van op.

'Jij ook al?' antwoordde hij. 'Moderner denken? Dat is niets voor een heer van mijn stand, Joost! Ik kan het weten, want ik heb het bestudeerd!'

HEER BOMMEL EN HET NIEUWE DENKEN

Door Marten Toonder

5746 Heer Bommel leidde zijn gasten naar de eetzaal en schonk een glas in, om een dronk uit te brengen.

'Op de behouden thuiskomst', begon hij. 'Welkom in Bommelstein, bedoel ik. Ik hoop, dat jullie je hier thuis zullen voelen. Ik doe het wel. Het lijkt nu wel prettig om een Idool te zijn, maar een heer mist in Novo toch wel vele dingen, die het leven aangenaam maken. Wat jij, Tom Poes? Welk een armoede van ideeën hebben wij aangetroffen — en welk een pover taalgebruik. En dan de manieren...'

Hij pauzeerde even om een teug te nemen en de dame, die eindelijk haar masker had afgezet, wiebelde wat ongemakkelijk op haar stoel.

'Waar gaat het over?' vroeg ze zenuwachtig.

'Weet ik veel?' antwoordde Negenoogje, die nog steeds met zijn voetketting sukkelde. Hij boog zich over de tafel en hernam: 'Het lijkt me onzin. En er is niet eens een biet bij. Moet je luisteren. Als iedereen hier zo praat, wil ik weer terug. Ik ben hier niet gekomen om moe te worden. Laten we nou wel wezen.'

'Wees maar niet bang', zei Tom Poes geruststellend. 'Het zal wel meevallen. Jullie taal wordt in dit land al veel gesproken. We beginnen hier ook nieuwer te denken.'

EINDE VAN DIT VERHAAL

970903